

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Obor: podnikání a administrativa

Diplomová práce

**Možnosti rozvoje vybraného regionu v rámci programu
LEADER**

Helena Králová

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Helena Králová

obor Podnikání a administrativa

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Možnosti rozvoje vybraného regionu v rámci programu LEADER**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Charakteristika vybraného regionu
5. Analýza rozvojových možností v rámci programu LEADER
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

Fiala, P., Pitrová, M.: Evropská unie. CDK, Brno, 2003,

Chvojková A., Květoň V.: Finanční prostředky EU v programovacím období 2007-2013. IREAS, Praha, 2007

Tomšík. K.: Evropská integrace a environmentální ekonomika, ČZU, Praha, 2007

Shucksmith, M. a kol.: The CAP and the regions. CABI Publishing, Wallingford, 2005

Nařízení Rady (ES) 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999

Národní rozvojový plán České republiky 2007 - 2013, MMR ČR, 2006

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, MZe ČR, 2006

aktuální časopisecká literatura

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Karel Tomšík, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2010

Berávková v z.

Vedoucí katedry

[Handwritten signature]

Děkan

V Praze dne: 15.12.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Možnosti rozvoje vybraného regionu v rámci programu LEADER" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 5. 4. 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Karlu Tomšíkovi za cenné připomínky a odborné rady při zpracování této práce.

**Možnosti rozvoje vybraného regionu v rámci programu
LEADER**

Development of a Chosen Region within the LEADER
Programme

Souhrn

Diplomová práce se zabývá možnostmi rozvoje Mikroregionu Labské skály v rámci programu LEADER. Samotná práce je rozdělena do třech hlavních kapitol, které se zabývají charakteristikou programu LEADER, charakteristikou samotného mikroregionu a následnou analýzou rozvojových možností v rámci programu LEADER. Na území mikroregionu vznikla Místní akční skupina Labské skály, která byla zřízena za účelem čerpání dotací z programu tehdejšího LEADER+ a i v současné době zprostředkovává dotace pro místní podnikatele. Za přispění místní akční skupiny i mikroregionu byly a jsou realizovány projekty, které by bez finanční pomoci nemohly být uskutečněny. Samotný mikroregion je velmi činným aktérem a pro místní rozvoj obcí se snaží dělat své maximum. Jako návrh opatření, které by v budoucnu mělo podpořit lepší rozvoj, spatřuji v zaměření se na sociální kapitál, tedy na obyvatele, kteří se zapojují do dění v obcích a podpoří tak jejich rozvoj.

Klíčová slova:

Rozvoj venkova, LEADER, mikroregion, místní akční skupina

Summary

My diploma thesis deals with the development possibilities of the Microregion Labské skály within the LEADER programme. The thesis is divided into three main chapters, dealing with the characteristics of the LEADER programme, with the characteristics of the microregion and subsequent analysis of development options within the LEADER programme. The Local Action Group Labské skály was established in the microregion in order to receive subsidies from the former LEADER+ programme and at the present time it provides grants for local businesses. The local action groups and microregion have contributed to the implementation of projects which could not be realised without their financial assistance. The microregion itself is an active player, trying to do the best for the local community development. As a draft measure supporting development, I suggest focusing on communal participation in village events, thus supporting local rural development.

Keywords:

Rural development, LEADER, microregion, local action group

OBSAH

1. ÚVOD	10
2. METODIKA A CÍL PRÁCE.....	11
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
3.1 Regionální politika.....	12
3.1.1 Urbanizace.....	13
3.1.2 Vymezení venkovských oblastí.....	14
3.1.3 Vymezení regionů	15
3.1.4 Regiony NUTS	16
3.1.5 Metodologie OECD	16
3.2 Iniciativy Společenství.....	17
3.3 Integrovaný přístup k rozvoji venkova LEADER.....	19
3.3.1 LEADER I.....	19
3.3.1.1 Místní akční skupina MAS	20
3.3.1.2 Charakteristika iniciativy LEADER I.....	21
3.3.1.3 Opatření v rámci iniciativy LEADER I a jejich dopad.....	22
3.3.2 LEADER II	24
3.3.2.1 Charakteristika iniciativy LEADER II	24
3.3.2.2 Opatření v rámci iniciativy LEADER II a jejich dopad	25
3.3.3 LEADER+.....	28
3.3.3.1 Charakteristika iniciativy LEADER+	28
3.3.3.2 Důsledky iniciativy LEADER+ na rozvoj venkova	31
3.3.3.3 Ohlédnutí za iniciativou LEADER	31
3.3.4 LEADER 2007-2013.....	32
3.3.4.1 Charakteristika iniciativy LEADER 2007-2013.....	32
3.3.4.1 Důsledky iniciativy LEADER 2007-2013	33
3.4 Institucionální analýza Mikroregionu Labské skály	34
3.4.1 Hlavní příčiny vzniku zájmového sdružení obcí.....	35
3.4.2 Založení a vznik zájmového sdružení obcí	37
3.4.3 Právní statut a stanovy zájmového sdružení obcí	39
3.4.4 Aktivity a rozvoj mikroregionů.....	40
4. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO REGIONU	41
4.1 Charakteristika obcí Mikroregionu Labské skály	41
4.1.1 Základní charakteristika území	41
4.1.1.1 Geografická rozloha území.....	42

4.1.1.2	Historický vývoj území mikroregionu	43
4.2.1	Sociální charakteristika území	44
4.2.1.1	Vývoj počtu obyvatel	45
4.2.1.2	Věková struktura obyvatelstva	48
4.2.1.3	Vzdělanostní struktura	49
4.2.1.4	Trh práce a nezaměstnanost	50
4.2.2	Ekonomická charakteristika území	53
4.2.2.1	Technická infrastruktura a doprava	54
4.2.2.2	Ekonomické subjekty	56
4.2.2.3	Zemědělství	58
4.2.3	Cestovní ruch	59
4.2.3.1	Kultura	61
4.2.3.2	Sport	62
4.2.4	Dobrovolné sdružení Mikroregion Labské skály	63
4.2.4.1	Místní akční skupina Labské skály	64
4.2.4.2	Základní ustanovení	65
4.2.4.3	Statut svazku obcí	65
4.2.4.4	Předmět a cíle činnosti svazku obcí	66
4.2.4.5	Finanční hodnocení svazku obcí	67
5.	ANALÝZA ROZVOJOVÝCH MOŽNOSTÍ V RÁMCI PROGRAMU LEADER	69
	69	
5.2	Možnosti strategického rozvoje Mikroregionu Labské skály	69
5.2.1	SWOT analýza	69
5.2.1.1	Silné stránky	70
5.2.1.2	Slabé stránky	71
5.2.1.3	Příležitosti	72
5.2.1.4	Ohrožení	73
5.2.2	Strategie rozvoje Mikroregionu Labské skály a její priority	74
5.2.2.1	Zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury	76
5.2.2.2	Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb	77
5.2.2.3	Zázemí pro občany	79
5.2.2.4	Cestovní ruch	80
5.2.2.5	Životní prostředí a péče o krajinu	82
5.2.2.6	Spolupráce	84
6.	ZÁVĚR	87
7.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	89
8.	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	92
9.	PŘÍLOHY	93

1. ÚVOD

V posledních letech se čím dál tím častěji mluví o problémech venkova a zejména o jeho vylidňování. Díky spolupráci obcí dochází ke zkvalitňování a zlepšování služeb a bydlení pro místní obyvatele. Díky této spolupráci obcí a zvyšování životní úrovně obyvatel se začaly pozvolna projevovat suburbanizační procesy, což znamená přírůstek venkovského obyvatelstva. Tato práce má za úkol zmapovat situaci ve vybraném regionu a přiblížit tak spolupráci dobrovolného svazku obcí - mikroregionu.

Mikroregion Labské skály je jedním z nejmenších mikroregionů působících na území České republiky, který se skládá celkem z devíti obcí. Tento region je zajímavý svou krajinnou rozmanitostí, protože jeho krajina se zvedá od břehů řeky Labe přes navazující vrchovinu, až po pískovcové skály u státních hranic se Saskem. Na území mikroregionu se dotýkají hranice dvou chráněných krajinných oblastí – CHKO Labské pískovce a CHKO České středohoří.

Mikroregionu tak tato výhodná poloha přináší řadu výhod v oblasti cestovního ruchu, který je největším hospodářským potenciálem mikroregionu. Rozloha mikroregionu činí cca 192 km² a ročně navštíví toto území přibližně 200 tisíc návštěvníků, což je na tak malé území nezanedbatelné číslo.

2. METODIKA A CÍL PRÁCE

Tato práce bude zpracována v několika etapách. Nejprve musí být nastudována odpovídající literatura, která seznamuje s vybraným tématem, tedy programem LEADER a podmínkami pro vznik a provozování mikroregionů. Následovat bude samotný sběr dat a poté vlastní zpracování. Vlastní zpracování bude sestávat z analýzy dat, vyhodnocování daných dat, doporučení a závěru. Data se budou týkat obyvatelstva, technické infrastruktury, vybavenosti obcí, kultury a dalších údajů, které souvisí s rozvojem obcí. Závěrem budou zhodnoceny možné změny a navrženo opatření či doporučení, které by zvýšilo potenciál daných obcí mikroregionu.

Cílem práce je zhodnotit situaci v daném mikroregionu a navrhnout opatření, které by zlepšilo či rozvinulo budoucí rozvoj daných devíti obcí Mikroregionu Labské skály. Po vstupu do Evropské unie byla možnost čerpat finanční prostředky z programu LEADER, které jsou určeny pro rozvoj sdružených obcí, které by jinak neměly dost finančních prostředků na svůj rozvoj. Proto i tato iniciativa hraje nezanedbatelnou roli pro obce mikroregionu.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Regionální politika

Jednou z priorit Evropské Unie je beze sporu problematika rozvoje venkovských oblastí, protože naplňování společných cílů závisí ve značné míře na snižování regionálních disparit. Regionální politika [12] se zabývá snižováním těchto regionálních disparit v rámci Evropské unie s cílem přiblížit ekonomickou výkonnost jednotlivých regionů EU a to podporou ekonomicky méně vyspělých oblastí, což je typické pro většinu venkovských oblastí. V dřívějších dobách se podpora venkova soustředila zejména na nejvíce dominující ekonomickou aktivitu, a to na zemědělství. V současné době je politika zaměřena nejen na posílení konkurenceschopnosti zemědělství a lesního hospodářství, ale i na zvýšení kvality života ve venkovských oblastech, ochrana životního prostředí a uchování kulturní krajiny.

Regionální politika [6] je koncepční a výkonná činnost státu a regionálních orgánů, jejímž cílem je přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů, snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů, podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů (zejména pokud jde o aktivaci jejich nedostatečně využívaného hospodářského a sociálního potenciálu.

Regionální politika [6] se provádí na dvou úrovních – republikové a regionální. Republiková (státní) úroveň se zaměřuje na předem vymezené regiony a zajišťují ji ústřední orgány státní správy. Kdežto regionální úroveň se zaměřuje na vnitroregionální problematiku obcí, mikroregionů a zabezpečují ji orgány regionální samosprávy.

Pro využívání veřejných podpor [12] (řešení problémů venkovských oblastí je na bázi veřejných podpor) jsou stanovena určitá pravidla, která se musí dodržovat, s tím, že potřeby konkrétního místa jsou vždy individuální. Aby byl rozvoj venkovských oblastí úspěšný, musí se skloubit individuální potřeby se stanovenými pravidly pro využití externích podpor na různých úrovních (místní, národní nebo na úrovni EU), tak i s celosvětovým vývojem. Takovýto pohled je důležitým a skoro nezbytným předpokladem pro vytvoření podmínek pro úspěšný rozvoj, který nebude založen jen na jednorázových a vzájemně nepropojených aktivitách, ale bude mít i potenciál dlouhodobě udržitelného rozvoje.

V roce 1994 - 1999 byla provedena reforma strukturální politiky [6], která stanovila celkem pět cílů, které měly sloužit k odstraňování meziregionálních diferencí. Mezi lety 2000 a 2006 byl počet cílů zredukován ze šesti na tři. V současné době, tedy pro období let 2007 – 2013, vytyčila regionální politika rovněž tři cíle [11]. Jedná se o:

Cíl Konvergence je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů EU. Je zaměřen na regiony, jejichž HDP na obyvatele (měřený paritou kupní síly) je nižší než 75 % průměru Společenství. Cíl Konvergence je financovaný z ERDF, ESF a Kohezního fondu a v České republice do něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost se týká regionů, které nespádají pod cíl Konvergence. Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF, v České republice pod něj spadá hlavní město Praha.

Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na podporu spolupráce v regionech v blízkosti hranic. Činnost je soustředěna do třech úrovní:

- přeshraniční spolupráce regionů realizovaná prostřednictvím společných programů,
- spolupráce na nadnárodní úrovni,
- meziregionální spolupráce ve formě vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci celé EU.

Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice pod něj spadají všechny regiony.

3.1.1 Urbanizace

Urbanizace je komplexním společenským procesem územní formy dělby práce [6]. Je univerzální (zasahuje veškerý obydlený prostor), avšak prostor, v němž urbanizace probíhá, její formu ovlivňuje (vytváří její vlivný ekonomický, demograficko-sídelní, sociální, kulturní, historický a geograficko-klimatický kontext). Od 20. století dochází v celosvětovém vývoji k větší osídlenosti městských sídel [12] než sídel venkovských, tedy více lidí již bydlí ve městech. Dochází k trendu urbanizace a po druhé světové válce

dochází k převaze městského obyvatelstva nad obyvatelstvem venkovským. Tento vývoj je charakteristický slábnoucím venkovským osídlením, ale nelze ho chápat jen ve smyslu upadajícího významu venkovských oblastí. Tento vývoj je typický pro Evropu, ale v např. v Subsaharské Africe nebo některých asijských regionech, stále převažuje venkovské osídlení a obyvatelstvo. V Evropě převažuje podíl městského obyvatelstva, ale rurální oblasti zůstávají důležitým faktorem vyváženého rozvoje a mají značný potenciál eliminovat mnohé negativní jevy, které s sebou urbanizace přináší. Ekonomicky životaschopný venkov, při dnešním trendu velkoměst a metropolí, se tak stává důležitou globální otázkou trvalé udržitelnosti.

V České republice [6] došlo v 50. letech 20. století k velkému soustředění obyvatel do měst v souvislosti s řízenou industrializací. Jednalo se především o Ostravsko (Ostrava, Havířov, Karviná), ale také Pardubicko, Jablonec, Teplice a Mladoboleslavsko. V Mikroregionu Labské skály můžeme naopak sledovat proces suburbanizace, což znamená, že obce mikroregionu zaznamenávají populační přírůstky a stávají se znovu migračně atraktivními. Lidé z center měst se stěhují do jejich zázemí.

3.1.2 Vymezení venkovských oblastí

Základem regionalismu je region [11], který je možné definovat jako územní celek se specifickými ekonomickými, sociálními, kulturními a politickými rysy.

Aby mohla být podpora venkovským oblastem [12] plnohodnotně uplatněna (na základě diferencovaného přístupu k jednotlivým územním oblastem), byly oblasti hierarchicky kategorizovány. V Evropské unii tedy vzniklo hierarchické členění zemí EU, které se stalo základem pro uplatňování regionální politiky, respektive politiky hospodářské a sociální soudržnosti (od roku 2007 se problematika rozvoje venkova vyčlenila z politiky hospodářské a sociální soudržnosti). Pro venkovské oblasti je zde řada možností, jak se zapojit do programů v rámci strukturálních fondů založených na regionálním přístupu, také pro vlastní politiku rozvoje venkova umožňuje determinovat venkovské oblasti v EU, či charakterizovat jejich problémy a sledovat vývoj, který je předpokladem pro přijímání relevantních opatření pro další vývoj.

3.1.3 Vymezení regionů

Zjevnou podobou regionu [6] je osídlení prostoru a struktura tohoto osídlení. Osídlení a jeho strukturu regionalistika rozděluje do regionů tak, že vytváří charakteristické jednotky jako soubory prvků osídlení a jeho struktury, které jsou typické a od jiných jednotek odlišné. Regiony můžeme klasifikovat podle mnoha hledisek, např. podle přírodních podmínek, podle historického vývoje nebo podle politického členění a podle dalších faktorů. Dle Schadeho jsou základní čtyři kritéria, podle nichž lze daný region vymežit [10]:

- ✓ geografie,
- ✓ homogenita,
- ✓ ostatní relevantní znaky – klima, demografie, hospodářství, kultura nebo dějiny,
- ✓ využívání přirozených okolností – např. lokálně provázané vztahy ekonomických aktivit.

Z hlediska světové ekonomiky [11] mohou regiony nabývat následující formy:

Makroregion – vzniká okolo vyspělého jádra a integrující se ekonomiky staví do vzájemných souvislostí.

Region – vzniká na základě mezinárodních smluv mezi zeměmi nebo neformální integrací.

Subregion – vzájemná ekonomická závislost určitých částí několika zemí.

Jiné rozdělení regionů používá Cihelková ve světové ekonomice [4]. Světová ekonomika považuje za region takové území, které vzniká integrací dvou a více národních ekonomik a specifickým způsobem se vymezuje vůči okolnímu světu. Je to tedy prostor vznikající na základě zvláštního typu mezinárodních smluv mezi zeměmi. Obecně lze region charakterizovat jako určité území, které je menší než celá zájmová oblast (svět, kontinent, stát nebo i území v rámci státu – např. povodí řeky), ale je větší než konkrétní místo.

3.1.4 Regiony NUTS

Se vznikem Evropské unie bylo zapotřebí klasifikovat regiony v hierarchickém členění do několika úrovní v rámci tzv. Nomenklatury územních statistických jednotek – NUTS [12]. Evropská unie toto rozdělení využívá pro vyrovnávání jejich disparit na základě diferencovaného přístupu, přičemž charakteristika a specifika těchto regionů jsou podstatou regionální politiky.

Území EU lze rozdělit do tří hlavních jednotek, pro něž je stanoven počet obyvatel:

Jednotka NUTS	Velikost vymezení	Příklad – Česká republika
NUTS 1	3 – 7 milionů obyvatel	Česká republika
NUTS 2	0,8 – 3 miliony obyvatel	Regiony soudržnosti (8)
NUTS 3	150 – 800 tisíc obyvatel	Kraje (14)

Evropská unie [15] jako celek 27 států je v současnosti (rok 2011) rozdělena na 1 303 krajů - regionů NUTS 3, které tvoří 271 oblastí - NUTS 2 a 97 území - NUTS 1.

3.1.5 Metodologie OECD

Pro vymezení venkovských oblastí [12] používá Evropská komise spolu s Evropským statistickým úřadem Eurostat metodologii OECD, která je založena na hustotě zalidnění. Tato metodologie je založena na bázi dvou kroků:

1. územní jednotky jsou označovány jako venkovské, pokud hustota zalidnění nedosahuje 150 obyvatel na km²,
2. oblasti (na úrovni NUTS 2 nebo NUTS 3) jsou následně klasifikovány do tří kategorií:
 - a) převážně venkovské oblasti – pokud více než 50 % obyvatelstva žije ve venkovských obcích, tedy v komunitách s méně než 150 obyvateli na km²,
 - b) výrazně venkovské oblasti – kde 15-50 % populace žije ve venkovských regionech,
 - c) převážně městské regiony – v nichž ve venkovských obcích žije méně než 15 % populace.

Použití této metodologie v praxi není vždy optimální, proto je velmi často nahrazována jinými přístupy. V České republice se užívá pro stanovení venkovské oblasti v bodě číslo 1 hranice 100 obyvatel na km². Pro vymezení venkova je vhodnější použít dvojí vymezení venkovských obcí, které vychází z Programu rozvoje venkova České republiky (PRV). Druhým kritériem pro venkovskou obec je počet obyvatel nepřesahující 2 000 obyvatel. Použití pouze jednoho kritéria by tak podle metodologické poznámky PVR vedlo k tomu, že by do venkovských obcí nemusely být zahrnuty malé obce, které jednoznačně do venkovských obcí patří [7].

Česká republika je dle aktuálního územního uspořádání [6] dělena na kraje, obce s rozšířenou působností, pověřené úřady a obce. S platností Zákona o vyšších územně správních celcích zaniká správní funkce okresů, které zůstávají statistickou jednotkou. Na území se nachází 14 krajů (NUTS 3) a 6 249 obcí – z toho 387 pověřených úřadů a 205 obcí s rozšířenou působností. V České republice se také nacházejí tzv. regiony soudržnosti (celkem jich je 8 a spadají do úrovně NUTS 2), které nejsou administrativními jednotkami.

3.2 Iniciativy Společenství

Iniciativy společenství [12] byly programy, které zřídila Evropská komise za účelem řešení specifických problémů, které byly společné pro regiony s určitými charakteristickými vlastnostmi – např. zemědělské regiony či příhraniční regiony. Tyto programy byly zavedeny v roce 1991 na základě reformy regionální politiky z roku 1988 a měly usnadňovat programy Evropského společenství nebo jiné programy doplňovat. V rámci Iniciativ společenství vystupovala komise jako aktivní iniciátor příslušných programů a opatření. Jednou z iniciativ [16] Evropských společenství byl na počátku i program LEADER, který má počátky ve sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě v roce 1988.

Iniciativy společenství se vyznačovaly několika charakteristikami – Iniciativy se týkaly záležitostí Společenství, které výrazně ovlivňovaly většinu členských států; Iniciativy měly experimentální úlohu, neboť se soustředily na oblasti, kde bylo zapotřebí hledat nová řešení; Díky experimentálnímu charakteru mohlo snáze docházet k výměně

zkušeností, transferům know-how, širší spolupráci, nebo k vytváření vzájemného propojování a sítí.

Ze strukturálních fondů byla přidělována částka na určitá časová období (jednalo se o více než 5 % prostředků ze strukturálních fondů na iniciativy Interreg, Urban, Equal a Leader). Iniciativě LEADER se věnuje Kapitola 3. V následující tabulce je zachyceno procento, které bylo přidělováno ze Strukturálních fondů a následně vyčíslená částka. Celkem bylo do rozpočtu Iniciativ Společenství přiděleno 28,9 mld. EUR.

Tabulka č. 1 – Přidělování částky ze Strukturálních fondů do rozpočtu Iniciativ Společenství

Období	%	Částka v mld. EUR
1989-1993	10	5,8
1994-1999	9	12,7
2000-2006	5,35	10,4
Celkem	24,35	28,9

Zdroj: Vlastní zpracování na základě knihy Vývoj a perspektivy evropského venkova

Na začátku bylo celkem 16 iniciativ [11], od roku 1994 je již jen 13 iniciativ a Agenda 2000 zredukovala jejich počet na čtyři. Agenda 2000 byla komplexním reformním balíkem strukturální politiky, který provedl reformu zohledňující potřeby předpokládaného budoucího rozšíření Evropské unie a zavedl nástroje, které měly usnadnit adaptaci na relevantní mechanismy po vstupu do EU.

Než Česká republika vstoupila do EU, mohla využívat tři programy pomoci Evropských Společenství [6], jednalo se o:

- Program Phare (ustaven v souladu s Council Regulation 3906/89),
- ISPA (ustaven v souladu s Council Regulation 1267/99),
- SAPARD (ustaven v souladu s Council Regulation 1268/99)

Cílem programu Phare [6] bylo pomoci zemím střední a východní Evropy v jejich přípravách na vstup do EU. Program vznikl v roce 1989 a byl tehdy určen pro Polsko a Maďarsko. Dalším nástrojem byl program ISPA podporující projekty v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury, a posledním nástrojem byl SAPARD, zaměřený na

restrukturalizaci zemědělství a venkova. Problematika venkovských oblastí byla klíčovou oblastí, a proto byla uplatňována iniciativa LEADER, která je hlavním tématem této práce.

3.3 Integrovaný přístup k rozvoji venkova LEADER

Iniciativa Leader [12] byla původně součástí Iniciativ Společenství, které vyústily z reformy regionální politiky z roku 1988. Od svého založení prošla metoda LEADER již třemi fázemi a v současné době (období 2007-2013) se nachází již ve své čtvrté fázi. Za tuto dobu prošla metoda značným vývojem a stala se významnou součástí přístupů k řešení problematiky evropského venkovského prostoru. Iniciativa LEADER usiluje o rozvoj venkova [6] prostřednictvím místních iniciativ a odpovídá modelu endogenního integrovaného rozvoje venkova. Integrovaný znamená postihující všechny oblasti života na venkově – ekonomickou, sociální, kulturní, environmentální atd.

3.3.1 LEADER I

V roce 1991 při vzniku Iniciativ Společenství [12] byla zavedena nová iniciativa LEADER pro tehdejších 12 členských států a znamenalo to nový integrovaný přístup k rozvoji venkova, který byl založen na teritoriální bázi a vyžadoval aktivní účast příjemců podpor. Tato iniciativa byla teritoriálně vymezená a určená pouze tehdejšími cílovými oblastmi. Jednalo se především o inovativní a experimentální iniciativu, protože ve venkovských oblastech se měly v rámci rozvojových programů využívat nové metody založené na integrovaném přístupu. Hlavními cíli iniciativy LEADER bylo zlepšit rozvojový potenciál venkovských oblastí prostřednictvím místních iniciativ, podpořit nabývání know-how prostřednictvím místního rozvoje a rychle rozšířit toto know-how do dalších venkovských oblastí.

Na období 1991 až 1994 [16] byla vyhlášena iniciativa společenství LEADER jakožto celoevropský experiment, jehož se zúčastnilo prvních 217 místních akčních skupin.

3.3.1.1 Místní akční skupina MAS

Na základě těchto iniciativ byly zakládány tzv. místní akční skupiny (MAS), které sloužily jako řídicí a iniciační subjekty působící na malém území, které je geograficky, ekonomicky a sociálně homogenní, a měly za úkol spojovat relevantní aktéry veřejné i privátní sféry na místní úrovni. Hlavní myšlenkou bylo to, aby se zainteresovaní aktéři určité oblasti (představitelé místních samospráv, podnikatelé) dokázali shodnout na prioritách, které jsou důležité pro místní rozvoj a na základě těchto shod následně vytvořit rozvojovou strategii. Podpora v rámci Iniciativy LEADER [6] je poskytována existujícím nebo ad hoc ustaveným místním organizacím představujícím partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Tyto skupiny místních aktérů [6] musí sestavit plán rozvojových aktivit, které navrhuje. Tento plán je založený na analýze a ohodnocení místních zdrojů (tzv. potenciálů rozvoje), kam patří potenciály hmatatelné (energetické a komunikační sítě, krajina, materiální statky, suroviny, poloha a další) a nehmatatelné povahy (potenciály spojené s hodnotami a normami, institucemi a sociálními interakcemi, sociálním a lidským kapitálem, sociálními sítěmi) a na analýze a ohodnocení aktivní participace veřejných, dobrovolných (neziskových) a podnikatelských sektorů v území dotčeném navrhovaným projektem.

V tehdejších ES zaujímaly MAS rozlohu celkem 362 000 km² [12] a na jejich území žilo 11,3 mil. obyvatel, přičemž přibližně 60 % se nacházelo v cílové oblasti 1 a zbylé v cílové oblasti 5b (dnes již pouze tři cíle viz Kapitola 3.1 Regionální politika). Celkem bylo místních akčních skupin 217, Španělsko mělo 53 skupin, Francie 40, Itálie 29, Řecko 25, a Lucembursko, Nizozemsko a Dánsko měly jen jednu místní akční skupinu. Naopak Irsko mělo 17 místních akčních skupin, které zaujímaly téměř 60 % celého území státu, a žilo v nich přibližně 30 % populace. Podobně na tom bylo i Portugalsko s 20 místními zájmovými skupinami, které pokrývaly přibližně 40 % území s 15 % obyvatelstva.

Od roku 2004 a 2005 prvních 29 místních akčních skupin [12] získávalo zkušenosti v rámci podopatření LEADER+ Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a národního Programu LEADER ČR. Místní akční jednotky zapojené do metody LEADER zaujímaly 12 414 km², tj. 15,7 % území ČR se 743 tisíci obyvateli (7,3 % obyvatel ČR). V následujícím roce 2006 bylo přijato dalších 7 místních akčních skupin (Program rozvoje venkova ČR).

Také Mikroregion Labské skály, který je hlavním tématem této diplomové práce, má zřízenou MAS Labské skály, kde zpracovávají různé rozvojové strategie a projekty, které se financují právě z programu LEADER zaměřeného na rozvoj venkova.

3.3.1.2 Charakteristika iniciativy LEADER I

Iniciativa LEADER byla založena na tzv. místních akčních plánech [12], tedy na integrovaných a multisektorově orientovaných strategiích vycházejících z analýzy rozvojových potřeb daného území. Komise zároveň vytyčila opatření, která byla pro místní akční plány směrodatná, celkem jich bylo šest:

- a) technická asistence pro rozvoj venkova,
- b) odborné vzdělávání,
- c) venkovský turismus
- d) malé a střední podniky, řemesla a místní služby,
- e) marketing zemědělských produktů,
- f) ostatní opatření.

Činnost iniciativy LEADER [12] byla financována z několika strukturálních fondů – Evropský zemědělský záruční fond (EAGGF) a sekce orientace, Evropský fond regionálního rozvoje a jako třetí z Evropského sociálního fondu. Celková částka 413 mil. ECU přidělená iniciativě LEADER byla rozdělena mezi sedm členských států. Největší procento (29 %) připadlo Španělsku, Německu připadlo 24 %, Francii 16 %, následovala Itálie s Portugalskem a Řeckem, kterým připadl podíl zhruba 13 % ze strukturálních fondů. Poslední zemí s pouhými 3 % byla Velká Británie.

Program LEADER [17] podpořil environmentální, ekonomické, sociální a kulturní rozměry venkova při zachování rozmanitosti venkovských oblastí. Nositelem podporovaných strategií místního rozvoje se staly místní akční skupiny.

Základní principy Iniciativy Společenství LEADER jsou tvořeny těmito body [12]:

1. Místní partnerství. Místní partnerství spočívá ve vytváření místních akčních skupin (MAS), které tvoří malé permanentní týmy zástupců zodpovědných za přípravu a implementaci akčního plánu.
2. Rozvoj místních akčních plánů v řadě venkovských oblastí.

3. Multisektorální přístup a hledání vazeb mezi jednotlivými „akcemi“.
4. Spolufinancování. Na finanční podpoře akčních plánů se podílí evropský rozpočet, národní zdroje i zdroje regionální a místní.
5. Propojení mezi příslušnými regionálními oblastmi prostřednictvím jednoho centra podporovaného národními koordinačními jednotkami.

3.3.1.3 Opatření v rámci iniciativy LEADER I a jejich dopad

Nejvýznamnějším opatřením pro místní akční skupiny z Iniciativy LEADER [12] se ukázal být venkovský turismus, do kterého se zapojilo 100 % MAS, a na které připadlo 45 % celkového rozpočtu LEADER. Dále zde byla oblast malých a středních podniků, řemesel a služeb s 96 % MAS, následoval marketing zemědělských produktů s 88 % MAS, technická asistence s 82 % MAS, odborné vzdělávání s 80 % MAS a ostatní s 38 % MAS.

V následujících odstavcích budou popsána nejdůležitější opatření skupiny LEADER dle Tomšíka, jak uvádí ve své knize [12].

Venkovský turismus byl hlavním prvkem diverzifikačních aktivit v zemědělství, ale přestože zapojení zemědělců do tohoto opatření bylo značně vysoké, samotní zemědělci nebyli nejvýznamnějšími příjemci podpor, co se do výše částky týče. Pro samotné zemědělce mělo toto opatření i nepříjemný efekt, který spočíval ve zvýšené spotřebě místních zemědělských produktů, a to jak na farmách zaměřených na agroturistiku, tak v restauracích, v alternativním využití půdy nebo ve vzniku nových pracovních příležitostí.

Silná orientace na venkovský turismus nevycházela pouze z potřeb determinovaných na základě místních analýz, nezanedbatelný vliv měly i zájmy místních aktérů a do určité míry se zde projevila i propagace ze strany vyšších úrovní. Přínosem opatření byl vznik více než 6 000 pracovních míst s plným úvazkem a přibližně 3 500 pracovních míst s částečným úvazkem ve venkovských oblastech 12 států Společenství. Silná orientace na turismus byla patrná především u jižních států a v Irsku.

V oblasti *malých a středních podniků* se podpora zaměřila na budování nových podniků nebo na rozvoj a diverzifikaci podniků stávajících. Celkový počet příjemců (přibližně 27 000) byl vyšší než u venkovského turismu, kde se jednalo o přibližně 8 500 příjemců. Hodnocení programu odhadovalo vytvoření téměř 9 000 pracovních míst na plný úvazek. Největším přínosem opatření byl příspěvek k diverzifikaci ve venkovských oblastech - vznikem nových podniků i rozšířením aktivit stávajících podniků. To přispělo

k naplnění jednoho z důležitých cílů tehdy nově reformované regionální politiky. Snížila se rovněž izolovanost malých podniků a zlepšily se možnosti spolupráce za účelem dosažení vyšší efektivity produkce a lepšího přístupu na trhy. Opatření podporující rozvoj malých a středních podniků a místních služeb bylo vzhledem k počtu vytvořených pracovních míst vyhodnoceno jako opatření zasluhující vyšší pozornost.

Opatření *marketing zemědělských produktů* bylo zaměřeno na prvovýrobu a zemědělce. V porovnání s výše uvedenými opatřeními (venkovská turistika a malé a střední podniky) se toto opatření soustředilo především na specializaci. Pozitivně ovlivnilo tvorbu pracovních míst (odhadem 5 800 nových pracovních míst), neboť orientace na přidanou hodnotu vyžadovala rozvoj relevantních služeb a marketingových aktivit. Kromě specializace bylo toto opatření rovněž zacílené na vyšší kvalitu, která měla kompenzovat teritoriálně omezenou zemědělskou produkci. To se týkalo často tradiční zemědělské výroby, která byla v minulosti utlumena. Její opětovné obnovení bylo umožněno lepšími podmínkami realizace (např. orientací na ekologické zemědělství). Opatření přinášelo i další synergické efekty. Specializace a zvyšování kvality produktů snižuje vzájemnou konkurenci, která je typická spíše pro nediferencované produkty, větší část přidané hodnoty zůstává v místě produkce, což pozitivně ovlivňuje ekonomiku dané oblasti. V konečném důsledku se tak snižuje závislost na externích podporách. Úspěch této filosofie ovšem závisí (stejně jako u venkovského turismu) na externích spotřebitelích (často z městských oblastí) a jejich ochotě akceptovat vyšší cenu za vyšší kvalitu. Příznivé realizační ceny pro prvovýrobce může podpořit například přímý prodej, který eliminuje potřebu dalších zprostředkovatelů při cestě výrobku ke spotřebiteli. Tento způsob realizace vyšší přidané hodnoty se stal často využívaným v Německu a Rakousku.

Hodnotící zpráva iniciativy LEADER I odhaduje, že tento přístup vedl celkově k vytvoření přibližně 25 000 nových pracovních míst (v přepočtu na ekvivalent plného úvazku) ve venkovských oblastech Společenství.

Pozitivní efekty přineslo rovněž odborné vzdělávání, ovšem výsledky tohoto opatření nebyly naprosto jednoznačné. Některé vzdělávací kurzy byly zaměřeny příliš specificky a neměly přímou vazbu ke zlepšení možností uplatnění na trhu práce.

Vazby k politikám Společenství však byly poměrně slabé. Ačkoliv iniciativa LEADER I byla inovativní, nijak výrazně neovlivnila samotnou implementaci politiky rozvoje venkova. Iniciativa rovněž ukázala, že výsledný úspěch nezávisí pouze na

vyváženém a fungujícím místním partnerstvím, ale že velmi důležitou roli hraje i institucionální podpora, tedy vertikální partnerství (vazby k národní úrovni nebo ke Společenství).

LEADER [16] byl od svého počátku velmi úspěšný, především proto, že vytvářel prostor pro místní subjekty, aby se sdružovaly a samy identifikovaly potřeby regionu. Implementace LEADER byla také jednodušší a téměř nezávislá na jednání veřejné správy dané země.

3.3.2 LEADER II

3.3.2.1 Charakteristika iniciativy LEADER II

Nástupcem programu LEADER I pro období 1994-1999 se stala iniciativa LEADER II [12], která se týkala již celkem 15 členských států Evropské unie (v tomto období došlo k rozšíření EU). Cílem nového přístupu LEADER II se stala stimulace inovativních opatření na místní úrovni ve všech oblastech venkovských aktivit a této vyšší efektivnosti mělo napomáhat zveřejňování dosažených výsledků z experimentálních přístupů či asistence aktérům ve venkovských oblastech. V těchto členských státech chtěli členové zužitkovat zkušenosti jiných oblastí nebo spolupracovat na některých projektech.

Charakteristickým znakem iniciativy LEADER II byl například přístup vycházející z dané oblasti, přístup „zdola nahoru“ (*bottom-up*), přístup založený na partnerství, integrovaný přístup, důraz na inovace či vytváření sítí a spolupráce mezi oblastmi.

Za éry iniciativy LEADER II [12] vznikly nové místní akční skupiny, kde nejvíce jich vzniklo v Itálii (192 MAS a 11 kolektivních institucí). Zároveň zde vznikaly značné rozdíly, které spočívaly v celkové ploše území členských států pokrytých MAS. Např. v Irsku bylo místními akčními skupinami pokryto zhruba 97 % území, ale např. v Nizozemsku místní akční skupiny zaujímaly pouhých 7,7 % území a v Belgii 15,4 %. Také v Portugalsku byl velký podíl MAS – 83,1 % nebo v Řecku – přes 70 %. Dále např. Velká Británie zaujímala 51,2 % MAS, Itálie 46,9 % MAS, které patří k velkým a významným státům unie. Počet místních akčních skupin [17] kulminoval v období LEADER II na počtu 1 063. Například ve Francii v té době pracovalo 140 MAS.

Co se týká financování iniciativy LEADER II [12], ta byla také jako v předchozí iniciativě v kompetenci strukturálních fondů, tentokrát s přidělenou částkou

1 795 mil. ECU. Tato suma je o 1 382 mil. ECU vyšší, než v předchozí iniciativě. Z celkové částky připadlo na strukturální fond EAGGF sekce orientace 44,7 %, tedy 802 mil. ECU, EFRD 46,5 %, což činí 834 mil. ECU a ESF 8,8 %, tedy částka 159 mil. ECU.

Iniciativa LEADER II [12] byla založena na systému spolufinancování, na kterém se podílely veřejné a privátní zdroje. Pákový efekt, který působil na privátní fondy, byl oproti původnímu předpokladu vyšší, což znamenalo, že zdroje získané z privátních prostředků na programy iniciativy ve většině států předčily očekávání (v průměru o více než 5 %, v Portugalsku například o 13 %).

Na území, které bylo zapojeno do iniciativy LEADER II [12], žilo přibližně 50 milionů obyvatel, přičemž 100 000 obyvatel byl horní limit pro ustanovení místní akční skupiny. Podle šetření, které bylo provedeno na nadpolovičním počtu všech místních akčních skupin, průměrná místní akční skupina měla rozlohu 1 557 km², 55 tisíc obyvatel a hustota zalidnění činila 35,3 obyv./ km². Tyto hodnoty se v jednotlivých státech unie velice lišily. Velmi nízká hustota zalidnění byla v oblastech cíle 6, průměrná hustota zalidnění se pohybovala od 1 do 200 obyv./ km². Také počet obyvatel jedné MAS se značně lišil – v Německu žilo přes 90 000 obyvatel, zatímco v Rakousku nebo Finsku to nebylo ani 30 000. Více než 100 000 obyvatel mělo přibližně 10 % MAS a zhruba stejné procento mělo méně než 10 000 obyvatel.

3.3.2.2 Opatření v rámci iniciativy LEADER II a jejich dopad

Iniciativa LEADER II spočívala celkem ve 4 opatřeních[12]:

- Opatření A: „Akvizice kompetencí“ bylo zaměřené na přípravu místních aktérů, kteří měli být schopni převzít zodpovědnost za místní programy (z celkové částky určené pro iniciativu bylo na toto opatření vyčleněno 3,4 %).
- Opatření B: „Venkovské inovační programy“ formulované v místním akčním plánu. Na toto opatření byla vynaložena největší část prostředků (92,1 %). Obdobně jako u programu LEADER I byla kategorizace jednotlivých programů stanovená:
 - ✓ technická podpora pro rozvoj venkova,
 - ✓ podpora vzdělávání,
 - ✓ venkovský turismus,
 - ✓ malé a střední podniky a venkovské služby,

- ✓ využití místního potenciálu a marketing zemědělských, lesnických a rybářských produktů,
- ✓ ochrana a zlepšování životního prostředí a životních podmínek.
- Opatření C: „Nadnárodní spolupráce“ bylo fakultativním opatřením. Opatření se týkalo spolupráce v rámci společného projektu mezi oblastmi LEADER z minimálně dvou států. Byl na něj vyčleněn podíl 0,9 % z rozpočtu LEADER.
- Opatření D: „Vytváření sítí“ (Networking). Toto opatření bylo využíváno pro evaluaci.

Iniciativa LEADER II byla hodnocena jako efektivní [12]. Významným pozitivním přínosem byla ta skutečnost, že iniciativa převedla zodpovědnost na lokální úroveň a přispěla k propojení veřejných a privátních, jakož i ziskových a neziskových aktivit.

Pozitivní efekt iniciativy [12] byl patrný v případě zemědělství, konkrétně v jeho přizpůsobení a diverzifikaci. To se týkalo zejména zemí a oblastí, v nichž byl již dříve širší záběr aktivit typický (například v Bavorsku). Naopak nevýrazný efekt přinesla iniciativa tam, kde zemědělci výrazně profitovali z tržně orientovaných podpor společné zemědělské politiky (například v Bretani nebo španělské Galicii). V rámci iniciativy LEADER II byly podporovány aktivity jako regionální marketing, kvalita zemědělských produktů, agroturistika, ochrana životního prostředí a další. Právě tato iniciativa výrazně přispěla k rozšíření strategie založené na ochraně místních produktů a výrobních postupů a jejich znovuvvádění na trhy, velmi často ve spojení s venkovskou turistikou ohleduplnou k životnímu prostředí.

Pokud jde o tvorbu nových pracovních příležitostí [12], přesná kvantifikace nebyla z důvodu neúplných informací možná. Podle odhadů přispěla iniciativa LEADER II k vytvoření nebo zachování až 100 000 pracovních míst ve venkovském prostoru zapojených do oblastí. Lze předpokládat, že procento nově vytvořených pracovních míst bylo vyšší než procento zachovaných míst. Efekt tvorby nebo udržování pracovních míst se týkal především oblastí cíle 1. Nová pracovní místa vznikala v důsledku inovativních aktivit, jako například agroturistika, zpracování produktů nebo marketing. Tyto aktivity byly typické například v Rakousku, Řecku, některých oblastech Německa nebo v Anglii. Ve Španělsku nebo některých italských oblastech diverzifikační aktivity zase napomáhaly zachování stávajících pracovních příležitostí. Velký vliv na zaměstnanost měla iniciativa

v nových spolkových zemích SRN, přestože některá pracovní místa (například při obnově venkovských sídel) měla pouze dočasný charakter. Vzhledem k tomu, že ve vzorku hodnocených MAS se 49 % vytvořených nebo zachovaných pracovních míst týkalo žen, lze dopad iniciativy hodnotit pozitivně i z hlediska rovných příležitostí.

Environmentální problematika [12] byla v programech iniciativ zakomponována v různé míře a různým způsobem. Zatímco pro Německo, Rakousko nebo Finsko se environmentální efekty projevovaly především v souvislosti s regionálním marketingem a ekologickým zemědělstvím, jinde (například ve Velké Británii, Irsku nebo také ve Finsku) byly produktem vznikajícím spíše při obnově venkovských sídel nebo udržování venkovského dědictví. V tomto směru nelze opomenout ani programy zaměřené na odpadové hospodářství, obnovitelné energie nebo zavádění environmentálních prvků do malého a středního podnikání (například ekologické stavby).

Na zvýšení příjmů měla iniciativa [12] vliv jak přímý, tak nepřímý. Přestože i v tomto případě byla přesná kvantifikace nereálná, udává evaluační zpráva (kromě efektu nových pracovních míst) následující skutečnosti, které úroveň příjmů pozitivně ovlivnily: diverzifikační opatření a s nimi spojené nové odbytové kanály, zvýšený příliv návštěvníků a tím i možnost dosahování lepších realizačních cen u místních produktů a služeb, restrukturalizace podniků, kvalifikovanější pracovní síla v důsledku vzdělávacích programů nebo vyšší ochota investovat do perspektivních oblastí.

Nadnárodní spolupráce [12] mezi venkovskými oblastmi byla v rámci iniciativy ambiciózním projektem, ale ve druhé polovině 90. let nebyla pro mnoho místních akčních skupin příliš reálná. Místní skupiny sice pociťovaly potřebu výměny informací a zkušeností, v tomto směru se však nejlépe nabízely spíše oblasti sousední.

Zatímco v rámci iniciativy LEADER I [12] měla Evropská komise k místním akčním skupinám spíše přímé kontakty, v případě iniciativy LEADER II byly kontakty ke konečným příjemcům více formální a administrativního charakteru. Iniciativa se dala přirovnat k ostatním dostupným evropským gramům, ovšem s výjimkou, že nebyl financován konkrétní projekt, ale teritoriálně vymezená místní akční skupina.

LEADER II poskytl [15] finanční pomoc místním skupinám v souladu s hledisky 1 a 5b (dřívější cíle EU, dnes již jen 3 cíle). Do tvorby projektů bylo zapojeno asi 700 regionů a tento program poskytl granty v hodnotě o něco vyšší než 1 % ze strukturálních fondů.

3.3.3 LEADER+

3.3.3.1 Charakteristika iniciativy LEADER+

Jako jedna ze čtyř Iniciativ Společenství [12] vstoupila iniciativa LEADER+ do své třetí fáze pro období let 2000-2006. Rozdíl zde spočíval v tom, že iniciativa nebyla vymezena pouze cílovým oblastem, ale mohla být aplikována ve všech venkovských oblastech na území unie. Iniciativa LEADER+ vycházela vstříc místním aktérům a z dlouhodobého hlediska zohledňovala potenciál regionů. Také se snažila podpořit implementaci integrovaných, vysoce kvalitních a originálních strategií udržitelného rozvoje. Důraz byl kladen na partnerství a budování sítí, které by podpořily výměnu zkušeností. Prioritními sociálními skupinami [6], k nimž projekty v rámci iniciativy LEADER+ směřovaly, byly mladí lidé a ženy. Snažily se tak vyrovnat s otázkou tzv. sociální exkluze, kdy určité sociální skupiny jsou vyloučeny nebo znevýhodněny ve vztahu ke zdrojům, pozicím, odměnám a celkovým možnostem.

LEADER+ oslovuje tyto prioritní aktivity [6]:

- 1) Strategie rurálního rozvoje. Jedná se o témata:
 - nové technologie a know-how pro větší konkurenceschopnost místních produktů a dotčených oblastí,
 - kvalita života ve venkovských oblastech,
 - výroba místních produktů s vyšší přidanou hodnotou,
 - co nejlepší využití přírodních a kulturních zdrojů.
- 2) Mezinárodní a mezi-oblastní spolupráce.
- 3) Využití tzv. síťového přístupu, založeného na v dané oblasti existujících sociálních sítích a sociálním kapitálu.

ad 1) Strategie rurálního rozvoje mají vycházet z dané oblasti a musí být integrované, tzn. propojovat řadu segmentů a sektorů společnosti. Výsledky a zkušenosti z těchto strategií by měly být přenositelné do jiných venkovských oblastí a dané strategie by měly být komplementární s cíli a politikou EU obecně (např. s jinými strukturálními programy) a s rozvojem jednotlivých venkovských regionů. Strategie rurálního rozvoje by rovněž měly oslovovat současná specifická evropská témata. Jedná se o témata, která jsou nejvíce

zdůrazňována v oficiálních dokumentech EU a která jsou následně z obecné roviny převedena do záležitostí týkajících se rozvoje venkovských oblastí.

Také iniciativa LEADER+ [12] využívala specifické principy, mezi které lze zařadit přístup zdola nahoru, plošný přístup, partnerství, meziregionální a mezinárodní spolupráce či budování sítí. Ovšem tato iniciativa měla i nové charakteristiky:

- metodologický postup „inovace“ byl propojen s principem „udržitelnosti“, což mělo za cíl podpořit ambiciózní pilotní strategie pro integrovaný rozvoj venkova – dle Amsterodamské smlouvy,
- všechny venkovské oblasti se staly způsobilé pro LEADER+,
- na evropské úrovni byla zavedena prioritní témata, na něž mohly místní akční skupiny zaměřit svoje rozvojové strategie,
- kritéria způsobilosti pro strukturu partnerství byla stanovena tak, že omezovala účast veřejných aktérů v rozhodovacích orgánech na 50 %,
- důraz byl zvýšen na spolupráci mezi venkovskými oblastmi, včetně možnosti podporovat projekty rozvoje venkova mezi skupinami LEADER a podobnými strukturami.

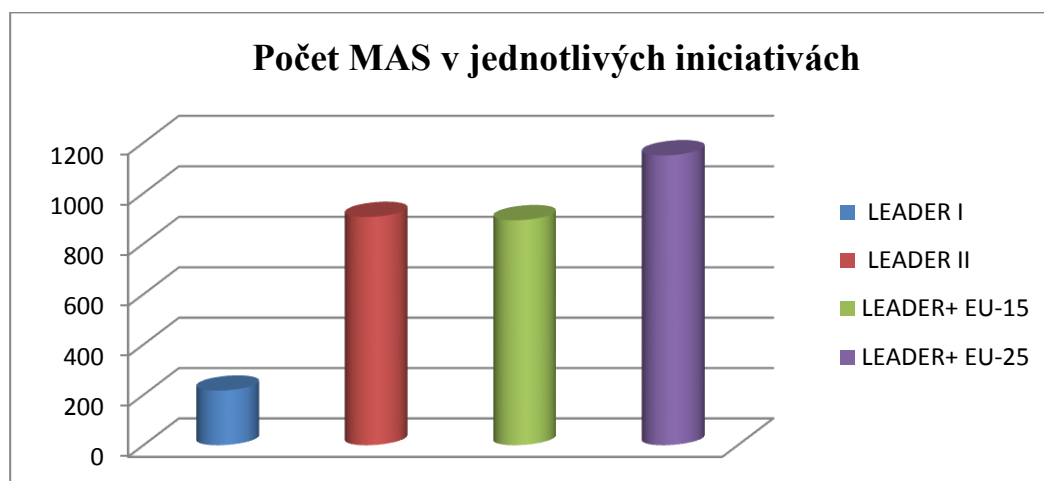
Iniciativa LEADER+ [12] byla financována také z fondu EAGGF sekce orientace, přičemž na toto období připadla částka 2 105 mil. EUR, tedy o 310 mil. EUR více, než pro iniciativu LEADER II. Celkově bylo vyčleněno 5 046,5 mil. EUR, včetně národních a privátních zdrojů. V původních 15 členských státech vzniklo celkem 893 místních akčních skupin, které zabíraly plochu 1,57 mil. km², a na kterých žilo 52,7 mil. obyvatel.

V roce 2004 došlo k rozšíření Evropské unie [12] o deset nových členů, mezi které patřila i Česká Republika. Nově příchozí státy měly možnost věnovat část prostředků určených na programy rozvoje venkova, na opatření simulující iniciativu LEADER. Toho využili Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko a také i Česká republika. V těchto nových členských státech vzniklo 257 místních akčních skupin typu LEADER, které se zaměřovaly především na oblasti zaměřené na využívání přírodních a kulturních zdrojů a dále také na zlepšování kvality života.

V následujícím grafu je graficky znázorněn vývoj místních akčních skupin v jednotlivých iniciativách LEADER. V programu LEADER I bylo pouhých 217 MAS,

v programu LEADER II se počet MAS rapidně zvýšil – na 906 místních akčních skupin (v tomto období vzniklo také 96 kolektivních institucí, viz Kapitola 3.3.2.1 Charakteristika iniciativy LEADER II). Ve svém třetím vývoji dosahovala iniciativa LEADER+ již 1 150 MAS, přičemž 893 MAS bylo v původních patnácti členských státech EU a nově přichozími deseti státy bylo založeno 257 nových místních akčních skupin.

Graf č. 1

Zdroj: Vlastní zpracování na základě knihy Vývoj a perspektivy evropského venkova.

Členské státy mohly uplatňovat národní nebo regionální programy [12]. Regionální programy byly užívány v Itálii (celkem 21 programů), ve Španělsku (18 programů), v Německu (13 programů), v Nizozemsku a Velké Británii (4 programy) a také v Belgii (2 programy). V ostatních státech EU-15 byly využívány programy, které vycházely z jednoho národního programu. Také v tomto období byla variabilita místních akčních skupin rozdílná. Průměrná rozloha MAS EU-15 činila 1 805 km² (za iniciativy LEADER II činila průměrná rozloha MAS 1 557 km², došlo tedy k navýšení rozlohy). Ve Finsku činila rozloha 4 970 km², zatímco v Belgii činila rozloha pouhých 350 km².

V současné době [17] se české MAS od průměru MAS v EU liší jak délkou zkušeností a prostorem pro samotné provádění vlastních rozvojových strategií, tak také velikostí. České MAS jsou v průměru výrazně menší jak rozlohou (352 km² MAS v ČR a 1 877 km² v EU), tak i počtem obyvatel (27 842 obyvatel v průměru 136 MAS v ČR a 62 672 obyvatel v průměru 132 MAS v EU), přičemž průměrná hustota obyvatel na km² je naopak výrazně vyšší (76 obyv./ km² v ČR a 33 obyv./ km²). Je to způsobeno také tím, že některé MAS působí v málo zalidněných oblastech, jako je Finsko, Švédsko či Španělsko.

3.3.3.2 Důsledky iniciativy LEADER+ na rozvoj venkova

Metoda LEADER+ [17] se již nechápe jako samostatný „balíček“ opatření nebo peněz, ale jako metoda, kterou lze implementovat jednotlivá opatření všech tří tematických os. LEADER se stal výsledkem procesu známého jako mainstreaming – začlenění původní iniciativy EU do národních programů členských zemí a jejich politik rozvoje venkova.

Hodnocení programu LEADER+ [12] prokázalo, že téměř všem aktérům pomohlo v administrativní oblasti to, pokud se již zúčastnili akcí v rámci předchozích iniciativ LEADER. Výsledky hodnotící zprávy rovněž zadávají k úvahám, že určitou výhodu měly země s jedním národním programem a silnější koncentrací kompetencí (například Rakousko). To by mohlo být způsobeno mimo jiné i nižší kapacitou lidského potenciálu v regionech, kde bylo nutné soustředit pozornost na více různých programů.

Iniciativa LEADER+ [12] se v rámci politiky rozvoje venkova výrazně zviditelnila. Byly realizovány projekty, které je možné chápat jako skutečné rozvojové programy venkovských oblastí, které poskytují inspiraci pro další fáze aplikace metody LEADER.

Střednědobá hodnotící zpráva [12] poukázala rovněž na to, že iniciativa LEADER klade velké nároky na kvalitu managementu. Problémy při praktické realizaci programu představovaly administrativní překážky, vztahy mezi nadřízenými institucemi a prosazovateli projektů z úrovně MAS, rostoucí míra spolufinancování, zpoždění finančních toků a nedostatečná autonomie MAS. Evropská komise uznala, že v tomto směru je zapotřebí zlepšit pravidla administrace veřejných prostředků.

3.3.3.3 Ohlédnutí za iniciativou LEADER

Implementace iniciativy LEADER [11] přinesla mnoho pozitivních výsledků, které se projevily ve spolupráci místních aktérů a vypracování společných rozvojových strategií. Výjimku tvořily vztahy mezi venkovskými a městskými oblastmi, které byly jen zřídka tematickou prioritou.

Strategie [12], které byly realizovány díky místní akční skupině, byly velmi různorodé – od specificky a úzce zaměřených (například informační technologie) až po široce pojaté strategie (veškeré možné projekty). Tyto široce pojímané strategie nejsou příliš vhodné k použití v dlouhodobém horizontu, ale spíše přinášejí efekt především v počátečních fázích, kdy je zapotřebí motivovat nové aktéry.

V následující tabulce jsou uvedeny počty místních akčních skupin v jednotlivých iniciativách LEADER. Na počátku programu LEADER I bylo MAS pouhých 217, zato ve druhé iniciativě LEADER II zde byl rapidní nárůst těchto MAS – na 906. Ve třetím sloupečku jsou uvedeny MAS v iniciativě LEADER+, ale pouze u původních patnácti členských zemí Evropské unie. Proto je zde pouhých 893 místních akčních skupin. Po rozšíření EU o deset nových členů vzniklo v těchto státech 257 MAS typu LEADER. Celkem tedy pro iniciativu LEADER+ bylo evidováno 1 150 místních akčních skupin.

Tabulka č. 2 – Počet MAS a kolektivních institucí v iniciativách LEADER

Stát	MAS LEADER I	MAS LEADER II (kolektivní instituce)	MAS LEADER+ EU-15
Belgie	2	18 (0)	20
Dánsko	1	12 (0)	12
Finsko	-	22 (0)	25
Francie	40	173 (0)	140
Irsko	17	34 (3)	22
Itálie	31	192 (11)	131
Lucembursko	1	2 (0)	4
Německo	13	119 (49)	148
Nizozemsko	1	4 (0)	28
Portugalsko	20	48 (6)	52
Rakousko	-	32 (9)	56
Řecko	26	49 (7)	40
Španělsko	52	132 (1)	146
Švédsko	-	12 (0)	12
Velká Británie	13	61 (8)	57
Celkem EU	217	906 (92)	893

Zdroj: Kniha Vývoj a perspektivy evropského venkova (Hodnotící zpráva LEADER I a LEADER II)

3.3.4 LEADER 2007-2013

3.3.4.1 Charakteristika iniciativy LEADER 2007-2013

Pro období 2007 – 2013 [17] byla v Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 popsána nová politika rozvoje venkova EU, která také nabízí opatření, z něhož mohou členské státy vybírat a na něž dostanou finanční podporu v rámci integrovaných programů rozvoje

venkova. Podpora se více zaměřuje na udržitelný rozvoj venkovských oblastí a pro tento účel se politika rozvoje venkova soustřeďuje na tři hlavní priority, tzv. osy:

- I. zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví;
- II. podpora hospodaření s půdou a zlepšování životního prostředí;
- III. zlepšování kvality života a podpora diverzifikace hospodářských činností na venkově.

Přístup LEADER musí zahrnovat tyto prvky¹:

- strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určené pro řádně vymezená subregionální venkovská území,
- partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni – MAS
- přístup zdola spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží místním akčním skupinám,
- víceodvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství,
- uplatňování inovačních přístupů,
- provádění projektů spolupráce,
- vytváření sítí místních partnerství.

Podporu, která je poskytována v rámci osy LEADER, lze získat k provádění strategií místního rozvoje, k provádění projektů spolupráce, k provozování místních akčních skupin, nebo k získávání dovedností a oživení daného území.

Místní akční skupiny (může se jednat o nově vzniklou či již skupinu působící v rámci jiné iniciativy) předkládají ucelenou rozvojovou strategii. Na úrovni rozhodování musí činit podíl hospodářských, sociálních a dalších partnerů alespoň 50 %.

3.3.4.1 Důsledky iniciativy LEADER 2007-2013

Program LEADER [12] se stal pro období 2007-2013 čtvrtou, horizontální osou programu rozvoje venkova. Místní rozvojové strategie programu LEADER tudíž mají za úkol přispívat k dosahování cílů stanovených ve třech ostatních osách (viz. Příloha 2). Využití prostředků LEADER jako čtvrté horizontální osy v rámci ostatních os se mezi členskými státy výrazně liší. Opatření implementovaná v rámci programu LEADER budou

¹ Nařízení Rady č. 1689/2005, čl. 61.

většinou podporovat naplnění cílů osy 3 (v Irsku např. 100 %). Pouze ve dvou členských státech (v České republice a na Slovensku) je stěžejní část programu LEADER orientována na cíle osy 1.

Členské státy musí na osu 4 (LEADER) vyčlenit minimálně 5 % prostředků EAFRD, přičemž pro nové členské státy byla hranice snížena na 2,5 %. V průměru celé EU-27 je na program LEADER vyčleněno celkem 6 % z celkových disponibilních zdrojů EAFRD, nejvíce ve Španělsku (11,9 %), Portugalsku (10,2 %), Irsku (10,0 %), Nizozemsku (9,9 %). Na druhou stranu minimální přiděl (2,5 %) aplikuje Rumunsko, Bulharsko nebo Litva, na úrovni 3 % zůstává Slovensko a Slovinsko.

Evropská unie [17] si od aplikace metody LEADER slibovala, že dojde za a) k lepšímu řízení na místní úrovni, za b) k mobilizaci vnitřního potenciálu regionu, který se využije pro růst a nová pracovní místa. Tomu má pomoci vytváření místních kapacit, partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP), tvorba sítí a spolupráce, vzájemné působení mezi segmenty zemědělství, životní prostředí, venkovské ekonomiky a obyvatelstva. To vše na bázi udržitelnosti.

Také Mikroregion Labské skály (MAS Labské skály) čerpal dotace z iniciačního fondu LEADER+, za jehož podpory bylo zrealizováno několik projektů. Tyto projekty jsou uvedeny v kapitole, která se věnuje Mikroregionu Labské skály.

3.4 Institucionální analýza Mikroregionu Labské skály

Od 90. let dochází na území České republiky k hromadnému zakládání mikroregionů, které podnítilo zejména Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlášením dotačních pravidel. Tyto pravidla umožňují získat další finanční prostředky z Programu obnovy venkova. Mikroregion je území, které vzniklo na základě vzájemné dohody mezi územními samosprávami. Mnohé obce vstupují do mikroregionů prostřednictvím svých starostů jen za účelem získání dotací, ale mikroregion lze využít i k dalším činnostem. Mikroregion je zájmové sdružení obcí, které se řídí zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. Více informací Hlava II – Samostatná působnost obce, díl 3 Spolupráce mezi obcemi § 46 až § 54, díl 4 Spolupráce s obcemi jiných států § 55.

3.4.1 Hlavní příčiny vzniku zájmového sdružení obcí

Podle Hlaváčka (2006) [5] se obce na základě existence společných charakteristik a vazeb, které mají mezi sebou. Například na základě historického vývoje nebo významných společných ekonomických, geografických, environmentálních, přírodních faktorů (území v povodí významného vodního toku, horské oblasti nebo chráněné krajinné oblasti). Obce se mohou sdružovat i z pragmatických příčin pro řešení společných problémů, z důvodu společného postupu při jednáních s institucemi veřejné správy nebo s podnikatelskými subjekty v zájmu rozvoje obcí. Dalším důvodem pro sdružování obcí může být také realizace společného strategického rozvoje nebo mobilizace vnitřních zdrojů a snadnější získání vnějších zdrojů.

Další členění je podle Rektorička a Šelešovského (1999) [8], které je rozděleno do pěti skupin pro následující oblasti činnosti:

a) Podávání integrovaných projektů pro řešení infrastruktury obcí

Nejčastějším důvodem založení mikroregionu je tento cíl činnosti. Malé obce, které mnohdy nemají dostatečné zdroje ke spolufinancování větších projektů, by se měly stát členy mikroregionů, kde je více členů a tím i větší možnost podílet se finančně na nákladném projektu. Zároveň může mikroregion přispět k integraci doposud nespolupracujících obcí a občanů v nich žijících.

b) Řešení problémů nahromaděných v předchozích letech, které svým rozsahem a významem přesahují hranice jedné obce

Pokud obce zakládají mikroregion za tímto účelem, jedná se většinou o promyšlenou záležitost, kdy byly hledány zdroje na její realizaci. Jde především o zlepšení infrastruktury všeho druhu. V současné době spousta obcí zavádí kanalizaci, plynofikuje, staví čistírny odpadních vod a provádí další činnosti.

c) Uskutečňování záměrů a naplňování zájmů, které výrazněji ovlivní kvalitu života obyvatel členských obcí

Změny, které proběhly na českém venkově v minulých letech, se promítají do života obyvatel zejména dnes. Je to především změna charakteru mnohých zemědělských podniků. Dřívější zemědělská družstva zabezpečovala a mnohdy i nahrazovala další kulturní a sociální instituce na venkově. Družstvo se staralo o dopravu, stravování, kulturu, školky, rekreaci, sport, vzdělávání a vlastnilo i celou řadu budov a dalších zařízení.

V současné době celá řada těchto aktivit odpadla, protože zemědělské podniky jsou již normálními podnikatelskými subjekty. Jsou zde aktivní svazy a spolky chovatelů, zahrádkářů, hasičů a sportovců. Problém je ale nedostatek finančních prostředků na jejich činnost. Řešením je společné organizování a podpora budování infrastruktury, dopravních spojů, podpora podnikatelů, ale i napojení pomocí multimediální techniky na Internet, zřízení jeho veřejné stanice.

d) Společnou ochranu práv a zájmů při jednání s orgány státní správy, podnikateli, neziskovými organizacemi, správci infrastruktury, občanskými iniciativami a podobně

V dnešní době je nutná koordinace postoje obce k výše uvedeným organizacím. Dnes jsou vztahy mezi obcemi a mnohými podnikatelskými subjekty nebo společenskými organizacemi spíše napjaté. Pokud obce najdou společné východisko spolupráce vůči dalším subjektům, může se stát, že jako velký subjekt se stanou pro podnikatele zajímavější a tím si vytvoří prostor pro jednání a ceně služeb. Také jde o to, aby v rámci mikroregionu byly vytvořeny podmínky pro vznik dalších pracovních míst a aby docházelo k rozvoji mikroregionu.

Pracovní příležitosti lze vytvořit pomocí výpočetní techniky, provozováním agroturistických služeb nebo pěstováním biomasy jako topiva. Problémem současné doby je nedostatek volných investičních prostředků, ale pomocí jejich sdružování, podpory státu, popřípadě i zahraničních programů, nejsou tyto projekty zcela nereálné.

e) Společný postup všech vyjmenovaných v lobování za region

Evropská unie klade velký důraz na spolupráci v regionech mezi místní státní správou, samosprávou, podnikateli a občany. Mnohé mikroregiony navázaly kontakty s místními podnikateli a společně připravují další postup. V některých mikroregionech vznikla i zastřešující sdružení, která umožňují sladěný postup všech zainteresovaných. Pro čerpání dotací z programu LEADER vznikly na územích mikroregionu místní akční skupiny.

f) Společný postup při územním a investičním plánování a při rehabilitaci venkovského rázu obcí

Jedním z prvních projektů mikroregionu je sepsání studie, ve které by byly popsány záměry jednotlivých obcí – nejlépe podle metodiky SWOT. Tato studie má za úkol koordinovat územní plány a investiční záměry jednotlivých obcí minimálně na jedno

volební období. Pokud je takový dokument zpracován, je možné rozhodovat o dalším postupu při získávání finančních prostředků na konkrétní projekt.

g) Společné získávání informací potřebných pro další rozvoj území a podávání projektů

Největším problémem venkova je především práce s informacemi. Na jedné straně je zde celá řada tzv. zaručených zpráv a na druhé straně informace zcela zásadního charakteru chybí. Je žádoucí, aby všeobecné informace do mikroregionu přicházely cestou médií a na základě těchto všeobecných informací by měl mikroregion připravovat své vlastní besedy. Na nich by nebyly objasňovány jen základní záležitosti, ale konkrétní problematika mikroregionu.

Mikroregion by se měl pokoušet získat co nejvíce informací, které jsou aktuální. Tyto informace musí pověřený pracovník analyzovat a mikroregion na ně reagovat. Mnohdy nastane chyba – mikroregion se příliš upne na jeden cíl a mnohdy jim unikají finanční zdroje, které by mohly využít jinde, jen proto, že se nezajímají o aktuální dění.

h) Výměna zkušeností mezi představiteli obcí a mezi mikroregiony

Základní předpoklad pro fungující sdružení je komunikace mezi jeho členy. Jedná se o komunikaci formální i neformální, která probíhá mezi starosty a přináší celou řadu cenných informací, nápadů a podnětů realizovatelných v jednotlivých obcích. Při formální komunikaci by měl mít představitel sdružení připravený program s jedním až dvěma body a poté by měla následovat diskuse.

3.4.2 Založení a vznik zájmového sdružení obcí

Každá obec musí mít představu, co očekává od vstupu do mikroregionu². Pro dobré fungování sdružených obcí je rozhodující správné zvolení strategie. Velkou roli hraje správně sepsaná smlouva o sdružení, s vymezením všech práv a povinností členů. Členové mikroregionu tak mají podklady pro jejich řešení, i když dojde k personální výměně na postech zástupců obcí v mikroregionu.

Je dobré, když se vedoucím představitelem mikroregionu stane starosta s přirozenou autoritou, který má charisma a je schopen důstojně zastupovat mikroregion navenek. Nemusí to být nutně starosta největší obce nebo města, které jsou sdružené

² REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Masarykova univerzita, Brno 1999

v mikroregionu, ale je dobré, když se může naplno věnovat své práci v komunální sféře. Také je vhodné, aby tento člověk měl možnost kdykoliv poslat na jednání některého ze svých zástupců ve sdružení, aby nedocházelo k různé kvalitě informovanosti.

Některá sdružení najímají poradce nebo poradenskou firmu, protože při vytíženosti pracovníků na obecních úřadech, již asi není možné v patřičné kvalitě zajišťovat i chod sdružení. Poradci jsou pověřeni konkrétním úkolem, pomáhají s koncepčním rozvojem mikroregionu. Nelze však, aby tito poradci nebo poradenské firmy zastupovaly obce a potažmo i jejich obyvatele při zásadních jednání za mikroregion. Jinak může dojít k tomu, že poradenská firma, která i když svoji práci může dělat svědomitě a v patřičné kvalitě, bude jednat za obyvatele mikroregionu, ke kterým má pouze komerční vztah.

Obce, které se rozhodnou ke spojení sil a prostředků se svými sousedy při řešení místních problémů formou sdružení, se budou při tomto kroku řídit §§ 20f až 20j občanského zákoníku. V těchto paragrafech se stanovují pravidla pro založení, registraci, vznik, činnost, správu a zánik těchto sdružení.

Rozlišují se dva právní úkony – založení a vznik společenství. K založení dochází podpisem zakladatelské listiny nebo schválením založení na ustavující členské schůzi a ke skutečnému vzniku dochází až zápisem do registru sdružení. Mezi založením a vznikem sdružení může uplynout několik týdnů nebo měsíců. V této době nemůže nově založené sdružení vstupovat do práv a závazků, a pokud se tak stane, v případě sporu budou všechny uskutečněné právní úkony (včetně finančních operací) prohlášeny soudem nebo jiným rozhodčím orgánem za neplatné, se všemi negativními důsledky pro zakládající členy.

Vznik mikroregionu³ je dobrovolným aktem, ke kterému se obce samostatně rozhodly, a není nařízen právní normou. Mikroregiony vznikají na základě smlouvy, která musí být předem schválena zastupitelstvy obcí, a za určitým účelem – pro dosažení cíle, který je společný pro všechny zakládající subjekty na základě jejich dobrovolné iniciativy a rozhodnutí. Některé mikroregiony zanikají po dosažení cíle, zatímco jiné mikroregiony uskutečňují dlouhodobý rozvoj sdružených obcí.

Častým problémem u nově založených sdružení je výše členského příspěvku. Tento příspěvek musí zabezpečit základní funkce mikroregionu. V případě podávání projektů musí být zabezpečena i spoluúčast mikroregionu, pokud je finančně vyrovnáván přímo mikroregionem. Pokud se projekt podává na Ministerstvo pro místní rozvoj, nositelem

³ HLAVÁČEK, P. *Social and economic development and regional politics in Ústí region in years 2000 – 2004*. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2006

projektu je vždy jedna z obcí mikroregionu. Zde se nedá stanovit paušální částka, která by vyhovovala všem, je třeba se dohodnout podle místních podmínek a zejména podle finančních možností jednotlivých členů mikroregionu.

3.4.3 Právní statut a stanovy zájmového sdružení obcí

Zájmové sdružení venkovských obcí⁴ je samostatnou právnickou osobou, která odpovídá celým svým majetkem za nesplnění svých povinností. Zájmová sdružení podávají spolu s návrhem na zápis do registru sdružení u místně příslušného okresního úřadu také zakladatelskou smlouvu nebo zápis o ustavující členské schůzi spolu se stanovami. Pokud sdružení splní tyto podmínky, do registru okresního úřadu se zapisuje název a sídlo sdružení, předmět jeho činnosti, orgány, kterými sdružení jedná navenek a jména osob vykonávajících jejich působnost. Zájmové sdružení zaniká výmazem z registru okresního úřadu. Předtím však musí sdružení provést likvidaci, jestliže jmění a závazky sdružení nepřecházejí na právního nástupce.

Stanovy zájmového sdružení jsou součástí smlouvy o vytvoření svazku obcí a určí název, sídlo a předmět činnosti, úpravu majetkových poměrů, vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů, orgány sdružení a jejich působnost, způsob zrušení sdružení a naložení s jeho likvidačním zůstatkem. Členství ve sdružení může být vyjádřeno členským finančním nebo majetkovým příspěvkem.

Nejvyšší orgán svazku obcí je valná hromada⁵. Další orgány jsou: předseda, místopředseda a rada (sněm) mikroregionu. Funkční období předsedy, místopředsedy a rady mikroregionu často odpovídá volebnímu období komunální politiky. Tajemník mikroregionu je zaměstnancem, koordinačním pracovníkem a manažerem řídicím administrativní aparát mikroregionu. Tajemník také zabezpečuje přenos informací a plnění úkolů k pracovnímu týmu, která vyplývají z přijatých usnesení. Valná hromada se skládá ze zástupců členských obcí mikroregionu, které představují jejich starostové nebo případně pověřené osoby.

⁴ PATŘIČNÝ, V., VÁŠA, J. *Sdružování venkovských obcí v přirozených spádových územích*. Centrum pro zemědělské soustavy, Kladno 1997

⁵HLAVÁČEK, P. *Social and economic development and regional politics in Ústí region in years 2000 – 2004*. Ústí nad Labem 2006

3.4.4 Aktivity a rozvoj mikroregionů

Aktivity mikroregionu vycházejí z deklarovaného předmětu činnosti ve stanovách a jsou velmi široké. Mikroregiony hospodaří podle svého rozpočtu, do kterého přispívají jednotlivé obce, vedou účetnictví o stavu a pohybu majetku, o příjmech a výdajích a o finančních vztazích k rozpočtu obcí, které svazek vytvořil. Svazek může zakládat právnické osoby k plnění úkolů, pro něž byl svazek vytvořen.

Předmětem činnosti mikroregionu mohou být různé činnosti. Podle § 49 zákona o obcích to mohou být činnosti v oblasti: sociální péče, školství, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, budování infrastruktury, odvoz a zpracování komunálního odpadu, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod, správy majetku – bytového fondu, sportovních, kulturních a jiných zařízení, která jsou spravována obcemi. Obce se vedle těchto aktivit, které jsou vyjmenovány v zákoně, mohou zaměřit i na jiné činnosti. Autoři Patřičný a Váša [5] uvádějí celou řadu možností spolupráce mezi obcemi. V sociální oblasti se mohou například zabývat sociálně slabšími skupinami obyvatel, aktivně řešit prostřednictvím podnikatelských aktivit sdružení obcí problém nezaměstnanosti, podporovat rozvoj malého a středního podnikání, rozvíjet tradiční místní řemeslné techniky a živnosti a další.

Mikroregiony zhotovují pro řešení strategického rozvoje strategické dokumenty, které se zabývají vyhodnocením současné ekonomické a sociální situace a předkládají návrhy jejich rozvoje. Na zpracování těchto dokumentů se nejvíce podílejí soukromé specializované firmy nebo rozvojové agentury. Výsledkem spolupráce mezi obcemi jsou tyto dokumenty, které jsou prostředkem pro rozvíjení dalších formálních a neformálních partnerství mezi obcemi a dalšími lokálními aktéry.

4. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO REGIONU

4.1 Charakteristika obcí Mikroregionu Labské skály

4.1.1 Základní charakteristika území

Území Mikroregionu Labské skály je velmi členité, rozmanité, s rozdílnými podmínkami obcí ležících v nížině u řeky Labe (i mnoho osad v okolních obcích) a obcí ve vrchovině podél státní hranice u Saska. Samotný mikroregion je tvořen devíti obcemi (viz Příloha 3 a 4), které se nacházejí v severní části okresu Ústí nad Labem (Libouchec, Petrovice, Povrly, Ryjice, Tisá, Velké Chvojno) a v jižní části okresu Děčín (Dobkovice, Jílové, Malšovice). Území vymezených obcí leží v Ústeckém kraji a katastry obcí Jílové, Petrovice a Tisá bezprostředně sousedí se Saskem. Mikroregion Labské a zároveň také Místní akční skupina Labské skály patří do Euroregionu Labe.

Rozloha zájmového území činí cca 192 km² a na území mikroregionu žije dohromady 13 468 obyvatel (k 1. 1. 2008), přičemž populačně největším centrem mikroregionu je město Jílové, které má cca. 5 390 obyvatel. Ve sledovaném území je hustota zalidnění v porovnání s okresní a celorepublikovou úrovní podprůměrná, pouze ve městě Jílovém a v obcích Dobkovice a Ryjice je hustota zalidnění nadprůměrná, a to vzhledem k přímému spojení s příslušnými městskými aglomeracemi.

Tabulka č. 3 - Základní charakteristika území k 31. 12. 2007

ZÚJ obce	Název obce	Počet částí obce	Počet katastrů	Rozloha (ha)	Počet obyvatel	Hustota zalidnění na 1km ²
562408	Dobkovice	4	2	575	684	118,96
562564	Jílové	6	4	3 657	5 273	144,19
568058	Libouchec	4	3	2 801	1 869	66,73
562718	Malšovice	7	5	1 305	827	63,37
568147	Petrovice	6	4	5 234	842	16,09
568155	Povrly	12	10	2 557	2 191	85,67
546186	Ryjice	1	1	159	189	118,87
568309	Tisá	4	2	1 186	833	70,24
555223	Velké Chvojno	6	6	1 713	760	44,37
Celkem	Mikroregion Labské skály	50	37	19 187	13 468	70,19

Zdroj: ČSÚ

4.1.1.1 Geografická rozloha území

Samotná geografická poloha mikroregionu je významným rozvojovým faktorem území, protože Mikroregion Labské skály z hlediska regionálních vztahů zahrnuje dvě poměrně odlišné územní jednotky, obce podél řeky Labe a obce položené na Děčínské vrchovině. Přílehlé saské území tvoří LAG Sächsische Schweiz, tzv. Region ILE.

Do oblasti Českého Švýcarska patří území mikroregionu, které láká k návštěvě velmi rozmanitou a členitou krajinou od břehů Labe přes nejrůznější vrcholy Českého středohoří či Děčínské vrchoviny směrem ke státní hranici se Saskem, kde se otvírá panorama Tiských stěn a Děčínského Sněžníku. Území nabízí svým obyvatelům a návštěvníkům široké možnosti využití volného času, nabídky v cestovním ruchu, sportovní využití aj. Tyto nabídky je potřeba lépe využít, modernizovat a rozšířit.

Z hlediska regionálních vztahů zahrnuje samotný mikroregion dvě poměrně odlišné územní jednotky – obce podél řeky Labe (Povrly, Dobkovice a Malšovice) a obce položené na Děčínské vrchovině. Zároveň může být poloha mikroregionu hodnocena na třech řádovostních úrovních:⁶

- mikroregionální úroveň (poloha jednotlivých sídel v rámci mikroregionu),
- mezoregionální úroveň (poloha celého území v rámci okresu, příp. kraje),
- makroregionální úroveň (poloha celého území v rámci ČR a jeho exponovanost vůči Praze, případně hlavním evropským geoeconomickým zónám).

Poloha mikroregionu na mikroregionální úrovni je vymezena polohou ke dvěma centrům mikroregionu, tedy poloha k městu Ústí nad Labem a Děčín, a k hlavním komunikacím (silnice I. třídy č. I/13 a č. I/30). Poloha mikroregionu na mezoregionální úrovni je vnímána ke krajskému městu Ústí nad Labem a okresnímu městu Děčín. Tato poloha je velmi diferencovaná z důvodu odlišné dostupnosti uvedených center a komunikací státního významu. Poloha mikroregionu na makroregionální úrovni je výhodná, protože samotným centrem mikroregionu prochází silnice I. třídy č. I/13, která nepřímou spojuje mikroregion s Prahou a saským centrem Drážďany. Důležitou roli zde také hraje železniční koridor z Berlína do Vídně a nově propojená dálnice D8 spojující Prahu s Drážďany.

⁶ viz. Strategie rozvoje mikroregionu Labské skály, která je dostupná na webových stránkách <http://www.labskeskaly.info>

4.1.1.2 Historický vývoj území mikroregionu

Území mikroregionu má velmi bohatou historii [2], která velmi blízce souvisí s jeho hraniční polohou se Saskem. Prvními obyvateli byli Keltové a Germáni, později kolem roku 500 n. l. začaly osídlovat Slovanské kmeny dnešních šest obcí, které neleží na Labi. K osídlování dnešních tří obcí ležících u Labe docházelo postupně již od starší doby železné, tj. asi 800 let před n. l. S příchodem Slovanů nastává cílevědomější osídlování labských břehů, ale severní Čechy jsou osídleny velice sporadicky. Nejstarší písemné zmínky o obcích Povrly, Ryjice a Tisá pocházejí z roku 1186 a ostatní obce mají své nejstarší zmínky ze 14. století.

Obce v tomto regionu mají svou historii vzájemně propojenou. Většina zájmového území patřila od 14. století rodu Vartenberků a byla součástí panství Blansko (mimo obcí Dobkovice, Petrovice a část Velkého Chvojna). Zbylé obce (Jílové, Libouchec, Malšovice, Povrly, Ryjice, Tisá a části Velkého Chvojna Arnultovice a Mnichov patřily později pánům z Bynova a poté rodu Hohen-Thunů. Za vlády pánů z Bynova zažilo toto území v 16. století velký hospodářský a kulturní rozkvět.

Další významná etapa v průběhu vývoje území byla průmyslová revoluce. V 19. století se zde těžily nekovové rudy (Jílové a Libouchec), stříbro (Libouchec) a byly zde vybudovány mlýny, hamry a pily. Od 18. století existují v Tisé a později také v Dobkovicích známé knoflíkárny (obec Tisá je považována za kolébku knoflíkářského průmyslu), v Dobkovicích se dále nachází továrna na barvy a loděnice. V Libouchci vznikaly výroby sametu, likérů, hořčice, mazadel nebo zemědělských strojů. K rozvoji Povrlů a Dobkovic dochází rozšířením dopravy na řece Labi, která také poskytla zaměstnání některým obyvatelům Ryjic.

Výhradně zemědělskou oblastí byla obec Malšovice, ale i zde byly využívány vynálezy nových strojů. Jinak zde byli pouze drobní řemeslníci, ostatně jako po celém území mikroregionu. Žádný průmysl nebyl v Ryjicích, kde se obyvatelé živili především prací v lese, výrobou smoly a jako lodníci. Později se zde začal pěstovat len a ovoce. Jílové a Malšovice se také věnovali ovocnářství. Cesty a louky lemovaly aleje ovocných stromů – především jablka, hrušky, třešně, švestky, meruňky a broskve. Ve zdejším kraji byl zaveden tzv. trojhonný způsob hospodaření jako první v Evropě. Byly zde i pivovary, a to v Lučním Chvojně a v Tisé, v části Šenštejn.

Přes území mikroregionu vedla tzv. Solná stezka [1], po které byla dopravována sůl z Německa přes Tisou a Libouchec, až do Děčína. V Děčíně pak sůl překládali na lodě a dopravovali ji do vnitrozemí. Solná stezka vedla také Malým Chvojnem z Prahy do Saska.⁷ Také zde vedla stará poštovní stezka, po níž jezdili jezdcí na koních nebo i kočáry tažené koňmi a dopravovali listiny, psaní a další dokumenty na místo určení. Tato stezka vedla přes území dnešních Petrovic, z Nakléřova až ke státním hranicím.

Společnou charakteristikou mikroregionu je výrazný pokles obyvatel po II. světové válce. Většina obyvatel byla německé národnosti, a po skončení války byli odsunuti zpět do Německa. Celé pohraničí bylo poté osidlováno obyvateli z celých Čech, kteří k tomuto novému domovu neměli žádný vztah.⁸ Nadále přetrvává problém s vykořeněností obyvatel a dodnes je patrná malá místní identita obyvatel, protože mnozí obyvatelé se stále ještě nedokázali identifikovat se svým regionem. Jsou zde neudržované plochy, zahrady nebo domy některých vlastníků, které působí velmi rušivě. Je zde také běžná neúcta k památkám – křížky a kapličky podél cest nebo větší stavby jako kostely, hřbitovy apod. Ovšem lze říci, že v dnešní době jsou tyto kapličky opravovány a neudržované zahrady a domy začínají být obydlovány a udržovány.

V poslední době se místní obyvatelé snaží o oživení tradic, pořádání nových atrakcí pro veřejnost nebo hledání nových možností oživení obce. Důležitou roli ve všech obcích mají základní školy a sdružení, která pracují s dětmi a mládeží (např. Sbor dobrovolných hasičů, Sdružení rodičů a přátel dětí Tisá, Občanské sdružení Lyžařský vlek Tisá). Tyto činnosti jsou pro další rozvoj území velmi důležité. Rozvoj Mikroregionu Labské skály zvyšuje kvalitu života obyvatel a posiluje jejich místní identitu.

4.2.1 Sociální charakteristika území

Mikroregion Labské skály tvoří 9 administrativně samostatných obcí, které zahrnují 35 částí obcí. Sídlní struktura prošla za posledních 70 let velmi výraznou transformací, která se uskutečnila především v důsledku rozsáhlého populačního úbytku po skončení II. světové války. Charakteristickým znakem mikroregionu je počet středně velkých obcí

⁷ ANDĚL, J. *Východní Krušnohoří – geografické hodnocení periferní oblasti*. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004

⁸ Také prababička a pradědeček autorky pocházejí z východní části Čech a v obci Tisá jim bylo nabídnuto menší hospodářství. Přestěhovali se a založili zde rodinu.

s 500 až 999 obyvateli. Hustota zalidnění je podprůměrná (v porovnání s okresní a celorepublikovou úrovní). Nadprůměrná hustota zalidnění je v obci Jílové, která se nachází v bezprostřední blízkosti městské aglomerace Děčín, a v obcích Ryjice a Dobkovice, které jsou na katastrálním území nejmenšími obcemi v rámci mikroregionu.

4.2.1.1 Vývoj počtu obyvatel

Velký vliv na počet obyvatel za posledních 70 let měl odsun německého obyvatelstva po II. světové válce, kdy došlo k významnému poklesu obyvatel v některých obcích mikroregionu, a to především v obcích ležících v blízkosti dnešních hranic. Mimo města Jílové docházelo v obcích v letech 1960 – 1991 k neustálému úbytku obyvatel. Tento úbytek ustal v 90. letech, kdy se počet obyvatel začal opět zvyšovat. Porovnáme-li počet obyvatel v Mikroregionu Labské skály na počátku sledovaného období (rok 1961) a na konci sledovaného období (rok 2008), zjistíme celkový nárůst o 1 004 obyvatel. Největší podíl na tomto růstu obyvatel mělo právě město Jílové, které zaznamenalo nárůst počtu obyvatel o 1 237. Ve většině obcí ve sledovaném období se počet obyvatel zvýšil, pouze obce Povrly a Tisá zaznamenaly ztrátu svých obyvatel.

Tabulka č. 4 - Dlouhodobý vývoj obyvatelstva

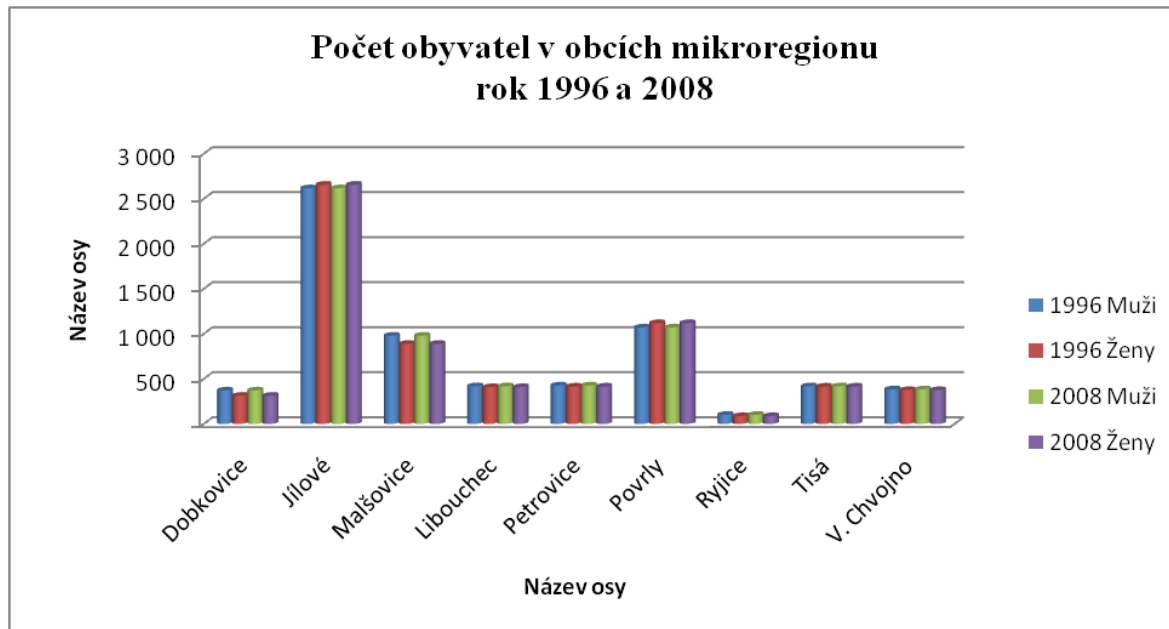
Územní jednotka	1961	1970	1980	1991	2000	2008	Rozloha km ²
	Počet obyvatel - absolutní údaje						
Dobkovice	838	707	799	632	648	648	5,75
Jílové	4 036	3 803	4 920	5 195	5 390	5 273	36,57
Libouchec	1 824	1 824	1 711	2 229	1 734	1 869	28,01
Malšovice	778	792	768	652	658	827	13,05
Petrovice	754	773	698	596	627	842	52,34
Povrly	2 351	2 419	2 555	2 146	2 146	2 191	25,57
Ryjice	180	182	195	163	181	189	1,59
Tisá	1 076	885	783	600	648	833	11,86
Velké Chvojno	627	669	660	558	675	760	17,13
Mikroreg. LS	12 464	12 054	13 089	12 771	12 707	13 468	191,87

Zdroj: ČSÚ

Po roce 1990 se populační vývoj stabilizoval a obce začaly zaznamenávat populační přírůstky. Tento vývoj byl z velké části výsledkem migračních vln v polistopadovém období. Také okresy Ústí nad Labem a Děčín zaznamenaly přírůstek svých obyvatel, stejně tak jako i celá Česká republika. V posledních letech byl zaznamenán migrační přírůstek, který i nadále přetrvává.

V následujícím grafu je patrné, že nejvíce obyvatel žilo v roce 1996 a 2008 v obci Jílové. Nejvíce mužů v roce 1996 se nacházelo také v obci Jílové, poté v obci Libouchec a obci Povrly. Nejvíce žen v roce 1996 žilo v obci Jílové, v Povrlech a v Libouchci. V průběhu let docházelo k růstu počtu obyvatel. Počet mužů v roce 2008 je vyšší než v roce 1996, zároveň je tomu tak i u počtu žen, ten se také zvýšil. Největší úbytek mužů zaznamenala obec Libouchec, kde v roce 1996 žilo v obci o 793 mužů více, než před necelými třemi lety, v roce 2008. Obec Libouchec zaznamenala ztrátu svých obyvatel a tento úbytek je dán tím, protože pod tuto obec dříve spadala i obec Velké Chvojno, přičemž od 1. 1. 1998 získala tato obec svou samostatnost. Nejmenší obcí je obec Ryjice, která sice v roce 2008 zaznamenala nárůst počtu mužů, ale zároveň pokles počtu žen žijících v obci. Největší nárůst počtu mužů i žen zaznamenala obec Malšovice a to zhruba o 520 žen a 660 mužů. Celý mikroregion zaznamenal nárůst počtu obyvatel. V roce 1996 obývalo obce Mikroregionu Labské skály celkem 12 202 lidí a v roce 2008 již v tomto mikroregionu bylo hlášeno celkem 13 468 obyvatel. Což je nárůst celkem o 1 266 obyvatel na daném území.

Graf č. 2

* obec Velké Chvojno vznikla 1. 1. 1998
Zdroj: webové stránky ČSÚ

Velkou měrou k růstu počtu obyvatel přispívají tzv. suburbanizační procesy. Suburbanizaci lze popsat jako proces expanze měst za jejich původní hranice, tj. na okraje měst, v důsledku rozsáhlých socioekonomických změn. Obce mikroregionu leží nejdále do 20 km od svých okresních měst (Děčín a Ústí nad Labem), tedy v jejich zázemí. Je zde velmi dobrá dostupnost do práce osobním automobilem či autobusem.

Zároveň výstavba dálnice D8 přispěla ke zrychlení dostupnosti města Ústí nad Labem, popřípadě i Prahy. V současné době se čeká na dostavbu dálnice D8 v oblasti Lovosic, která spojí dosavadní dálnici chybějící v úseku Lovosice – Ústí nad Labem. Této dostavbě brání sdružení Děti země, které protestuje proti umístění dálnice s ohledem na životní prostředí. Ovšem dopravní situace je natolik vážná, že dostavba dálnice D8 vyřeší dosavadní dopravní problémy a zajistí plynulost kamionové dopravy. Pro obce mikroregionu bude mít tato dostavba také svůj přínos, tedy ten, že obyvatelé budou moci dojíždět za prací (či do školy) například do Prahy a cesta bude zkrácena zhruba o půl hodiny. Cesta autem po dálnici tak potrvá pouze hodinu.

Tabulka č. 5 - Pohyb obyvatel v obcích mikroregionu rok 1996 a 2006

Obec	Rok	Stav k 1.1.	Narození	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Stav k 31.12.
Dobkovice	1996	645	7	-3	-6	639
	2006	656	4	-	-2	654
Jílové	1996	5 252	51	23	45	5 297
	2006	5 292	56	-43	-30	5 262
Libouchec	1996	2 367	16	2	0	2 367
	2006	1 789	18	12	20	1 809
Malšovice	1996	638	3	5	2	640
	2006	795	13	20	26	821
Petrovice	1996	613	4	-4	-5	608
	2006	758	10	31	36	794
Povrly	1996	2 156	15	23	14	2 170
	2006	2 221	18	-31	-31	2 190
Ryjice	1996	186	-	3	2	188
	2006	188	4	-4	-2	186
Tisá	1996	626	1	8	4	630
	2006	794	7	9	13	807
Velké Chvojno	1996	-	-	-	-	-
	2006	740	8	12	12	752

Zdroj: webové stránky ČSÚ

V předchozí tabulce je zachycen pohyb obyvatel v obcích mikroregionu za rok 1996 a rok 2006. Nejvíce obyvatel k 31. 12. 1996 měla obec Jílové (přes pět tisíc), druhá

nejpočetnější byla obec Libouchec (přes dva tisíce) a třetí nejpočetněji obydlenou obcí byla obec Povrly (také přes dva tisíce). Nejméně obyvatel bylo evidováno v obci Ryjice (méně než dvě stě). Obec Velké Chvojno oficiálně vznikla 1. 1. 1998, proto zde nejsou uvedeny počty obyvatel. Nejvíce obyvatel k 1. 1. 2006 měla také obec Jílové, na druhém místě je obec Povrly a až třetí nejpočetnější obcí je obec Libouchec (dříve i obec Velké Chvojno). K největšímu nárůstu počtu obyvatel došlo v obcích Petrovice, Malšovice a Tisá. V těchto obcích je příjemné a klidné místo pro bydlení, krásná příroda a spojení s velkými městy autem je dobře dostupné. K nejmenšímu nárůstu obyvatel došlo v obci Dobkovice a obec Ryjice zaznamenala ztrátu obyvatel. Ve většině obcí mikroregionu došlo k nárůstu počtu obyvatel - projevíly se zde suburbanizační procesy.

Podle nejnovějších údajů z roku 2007 dochází v mikroregionu k přírůstku obyvatel od roku 2003, a zvyšuje se jak počet nově narozených, tak počet přistěhovaných obyvatel. V současné době bojují některé pohraniční oblasti s problémem vyliďňování venkovských oblastí, přičemž Mikroregion Labské skály se vyznačuje opačnými faktory, tedy lidé se stále častěji stěhují na venkov a probíhají zde suburbanizační procesy. Přispívá k tomu i současný trend bydlení na vesnici a také snaha obcí nabízet širší možnosti kvalitního bydlení. V obcích se také zvýšila porodnost, a tedy i podíl mladých obyvatel do 30 let.

4.2.1.2 Věková struktura obyvatelstva

Prognóza vývoje věkové struktury obyvatel v celé České republice je nepříznivá. Změna demografického chování vedla k výraznému snížení sňatečnosti a porodnosti v 90. letech a také odchod silných poválečných ročníků může svědět k rychlejšímu stárnutí populace po roce 2005 (vyšší počet lidí v poproduktivním věku). Dlouhodobý výhled pro území mikroregionu je ovšem příznivý – od roku 2006 zaznamenává mikroregion nárůst počtu obyvatel a mírně zvýšená porodnost v posledních letech v kombinaci s přistěhováním mladých rodin s dětmi do některých obcí mikroregionu vytvářejí velmi příznivé předpoklady pro dobrou věkovou skladu obyvatelstva. Lze to interpretovat jako důsledek suburbanizačních procesů, které probíhají v sídlech ve spádovém území města Ústí nad Labem a díky tomu i nárůst mladých obyvatel do 30 let.

Věková skladba obyvatel mikroregionu je velice příznivá, průměrný věk obyvatel se pohybuje do 40 let, jen v Povrlech přesahuje průměrný věk obyvatel hranici 40 let.

Tabulka č. 6 – Počet obyvatel mikroregionu a jejich průměrný věk

Č.	Název obce	Počet obyvatel k 1.1.2008			Průměrný věk k 1.1.2008		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
1.	Dobkovice	371	313	684	38,6	38,1	38,4
2.	Jílové	2 617	2 656	5 273	37,3	40,1	38,7
3.	Liboucheč	980	889	1 869	38,0	39,9	38,9
4.	Malšovice	418	409	827	35,8	38,3	37,1
5.	Petrovice	427	415	842	35,0	35,3	35,1
6.	Povrly	1 071	1 120	2 191	38,5	41,9	40,3
7.	Ryjice	101	88	189	37,3	40,9	39,0
8.	Tisá	418	415	833	37,3	41,1	39,2
9.	Velké Chvojno	384	376	760	36,6	38,0	37,3

Zdroj: ČSÚ

4.2.1.3 Vzdělanostní struktura

Jedním z rozhodujících předpokladů pro rozvoj území Mikroregionu Labské skály se stává úroveň vzdělanosti obyvatelstva. Tato etapa hospodářského rozvoje je charakteristická přesunem těžiště ekonomických aktivit do terciéru a kvartéru. Vzdělanost obyvatel mikroregionu je na nízké úrovni v celorepublikovém srovnání a také ve srovnání s okresy měst Děčín a Ústí nad Labem. Ani ve městě Jílovém, které je největším centrem regionu, nedosahuje podíl středoškoláků a vysokoškoláků okresní či celorepublikové úrovně. V obcích Dobkovice a Velké Chvojno je nejhorší struktura vzdělanosti vůbec.

Problematickými skupinami jsou uchazeči bez vzdělání, se základním vzdělání, nebo někteří středoškoláci (mající všeobecné, ekonomické a administrativní zaměření) zejména v důsledku jejich vysoké nabídky na trhu práce. Obyvatelé mikroregionu nejčastěji dosahují středoškolského nebo učňovského vzdělání, což se promítá i do výše nezaměstnanosti v regionu. Někteří lidé nenaleznou uplatnění na trhu práce přímo v obcích mikroregionu a jsou tak nuceni dojíždět za prací do blízkých měst. V bezprostřední blízkosti státních hranic s Německem je také nutná znalost německého či anglického jazyka (kvůli návštěvníkům z anglicky mluvících zemí). Přičemž většina obyvatel se žádným z těchto jazyků nedomluví.

V tabulce č. 6 je uvedena struktura uchazečů o zaměstnání za rok 2005, přičemž největší podíl vyučených, s maturitou a absolventů je evidován v obci Jílové. Je to dáno především její velikostí. Naopak žádného absolventa nezaznamenala v roce 2005 obec

Malšovice a po jednom absolventovi obce Dobkovice, Ryjice a Tisá. V současné době již obec Tisá eviduje o 4 absolventy vysokých škol více.

Tabulka č. 7 - Struktura uchazečů o zaměstnání dle vzdělání rok 2005

Obec	Zákl. vzdělání		Vyučení		Maturita		Absolventi	
	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %
Dobkovice	23	41,1	25	44,6	7	12,5	1	1,8
Jilové	109	28,7	175	46,1	71	18,7	25	6,6
Libouchec	49	38,9	51	40,5	17	13,5	9	7,1
Malšovice	21	35,6	33	55,9	5	8,5	0	0
Petrovice	16	31,4	19	37,2	10	19,6	6	11,8
Povrly	71	48,6	43	29,5	25	17,1	7	4,8
Ryjice	8	42,1	7	36,8	3	15,8	1	5,3
Tisá	16	33,3	16	33,3	15	31,3	1	20,1
Velké Chvojno	18	25,7	40	57,1	7	0,1	5	7,1
Mikroreg. LS	331	34,7	409	42,8	160	16,8	55	5,8
Okres Děčín	4 420	41,84	4 437	42,11	1 590	15	110	1,05
Okres Ústí n. L.	4 022	45,8	3 305	37,6	1 288	14,7	172	2,0

Zdroj: www.risy.cz

4.2.1.4 Trh práce a nezaměstnanost

Jedním z nejdůležitějších indikátorů na trhu práce je míra nezaměstnanosti, která je jedním ze základních kritérií pro vymezení problémových regionů. Přestože je určitá úroveň nezaměstnanosti v tržní ekonomice potřebná, její vysoká úroveň je zdrojem nežádoucí sociální i ekonomické nestability. Míra nezaměstnanosti⁹ v ČR se v únoru v roce 2011 pohybovala na úrovni 9,6 %. Ústecký kraj patří tradičně k regionům s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (13,6 %), nezaměstnanost v mikroregionu je tedy vyšší než celorepublikový průměr. Je to dáno nedostatečnou nabídkou práce v některých obcích, přičemž mikroregion se svým působením snaží o aktivity vedoucí ke vzniku nových pracovních míst a rovněž o poskytnutí „nadstavby“, např. kulturní, sportovní a volnočasové vyžití, aby vzdělaní lidé neodcházeli za prací do měst, ale byli motivováni zůstat a pracovat v regionu. Současné kulturní a sociální území je většinou zastaralé a nevyhovují současným podmínkám.

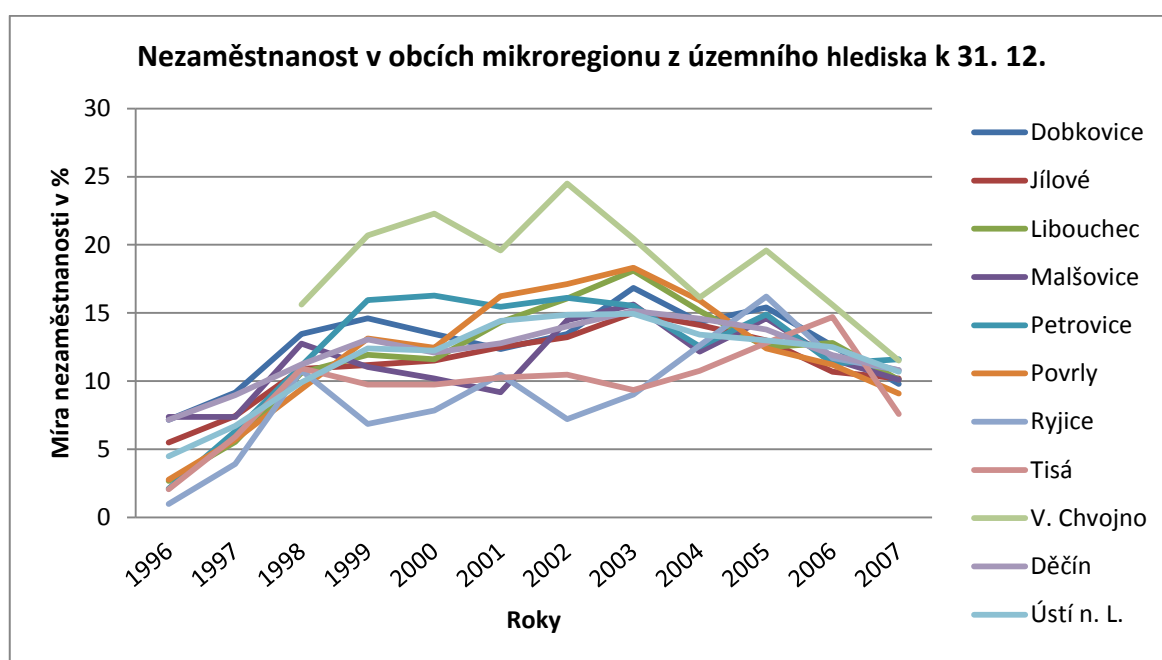
Následující graf sleduje nezaměstnanost v jednotlivých obcích mikroregionu v jednotlivých letech. Na počátku sledovaného období (rok 1996) byla míra nezaměstnanosti na nižší úrovni, než na konci sledovaného období (rok 2007). Nejnižší

⁹ zdroj ČSÚ a Úřad práce Ústí nad Labem

nezaměstnanost je v obci Ryjice, poté v obci Tisá a naopak nejvyšší nezaměstnanost byla evidována v obci Velké Chvojno. Tato obec vznikla k 1. 1. 1998 a míra nezaměstnanosti se zde pohybuje až okolo 25 %.

V okrese Děčín byla k 30. 6. 2007 míra nezaměstnanosti 11,41 % a v okrese Ústí nad Labem byla míra nezaměstnanosti 12,14 %, tedy o 0,73 % vyšší. Ústecký kraj zaznamenal míru nezaměstnanosti 11,91 %, což je o 0,5 % více než okres Děčín a o 0,23 % méně než okres Ústí nad Labem.

Graf č. 3

* rok 2007 – nezaměstnanost k 31. 9.

Zdroj: Úřad práce v Děčíně a Ústí nad Labem

Mikroregion Labské skály se vyznačuje vyšší nezaměstnaností, než je v okrese Děčín a Ústí nad Labem, nedostatečnou nabídkou pracovních možností a nízkou úrovní vzdělanosti (nízké procento obyvatel s vysokoškolským vzděláním). Starší obyvatelé obcí mají mnohdy pouze základní vzdělání, jsou vyučeni nebo mají maturitu, ale spousta z nich nemá vysokoškolské vzdělání, které je v dnešní době velmi žádané pro lepší práci. Sehnat volné pracovní místo je také ve většině obcí velký problém. Občané proto musí dojíždět do okolních obcí nebo do okresního města. Pro některé obyvatele je to nereálné, zvláště pokud nemají osobní automobil. Autobusová doprava je sice zajištěna, ale spoje v odpoledních

hodinách nejsou již tak časné, jako spoje, kterými jezdí školáci do školy a zpět. Samotné okresy mají přibližně stejnou míru nezaměstnanosti jako Ústecký kraj.

Určité problémy se získáním práce jsou pozorovány u problémových skupin, mezi které patří i skupina dlouhodobě nezaměstnaných. Tato skupina se vyznačuje tím, že uchazeči o práci jsou evidováni na úřadu práce nejméně po dobu šesti měsíců. Tito lidé ztrácejí pracovní návyky, mnohdy se již ani nechtějí vrátit zpět do pracovního procesu a raději zůstanou doma se sociálními příspěvky od státu. Další skupinou jsou uchazeči se zdravotním postižením. Úřad práce se podílí na financování provozu chráněných dílen formou příspěvku, kde většina pracovníků jsou občané s nízkou kvalifikací. Další rizikovou skupinou jsou absolventi škol a mladiství, kde většina absolventů nemá potřebnou praxi pro budoucí zaměstnání a tento sezónní jev je spojený především se školním rokem. Nejvíce ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností jsou občané s nízkou úrovní kvalifikace nebo s neuplatitelnou kvalifikací na trhu práce. Významným nástrojem podporujícím uplatnění na trhu práce jsou rekvalifikační kurzy. Špatné uplatnění na trhu práce je také pro uchazeče bez kvalifikace, ženy pečující o malé děti a uchazeče z vyšších věkových skupin.

Od roku 1997 byl dynamický růst míry nezaměstnanosti v České republice spojený se zvyšováním regionálních rozdílů způsobených více faktory (mj. ekonomická recese, začátek politiky razantnější restrukturalizace spojený především s privatizací bank, větší tlak na trhu práce, na který přichází silné populační ročníky 70. let). Situace na trhu práce se postupně stabilizovala v průběhu roku 2000, a postupné snižování míry nezaměstnanosti bylo zároveň doprovázeno postupným vyrovnáváním poptávky (počet volných míst) a nabídky (počet nezaměstnaných) na trhu práce.

Struktura uchazečů o zaměstnání byla sledována na úřadech práce podle věku, vzdělání a délky jejich evidence. Pozornost byla věnována problematickým skupinám, které jsou hůře umístitelné na trhu práce. Z hlediska věku se jedná o čerstvé absolventy škol – do 19 let, případně 20 – 29 let; a uchazeče o zaměstnání v předdůchodovém věku – 50+. Nejvíce problematickou skupinou mezi uchazeči o zaměstnání jsou dlouhodobě nezaměstnaní, kteří jsou v evidenci úřadu práce déle než jeden rok a jejichž umístění na trhu práce je velmi obtížné.

V následující tabulce je uvedena struktura uchazečů o práci dle věku za rok 2005. Nejvíce žadatelů o zaměstnání je evidováno mezi 25 až 49 rokem uchazeče, a to v obci

Libouchec a Malšovice. Nejmenší počet evidovaných osob v této věkové kategorii byl evidován v obci Ryjice, zároveň zde byla největší míra žadatelů o práci ve věku 50 let a více. Relativní data jsou ovlivněna nízkým počtem obyvatel v obcích.

Tabulka č. 8 - Struktura uchazečů mikroregionu o zaměstnání dle věku rok 2005

Obec	Věk (roky)							
	do 17		18 - 24		25 - 49		50 a více	
	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %	abs. údaje	rel. údaje %
Dobkovice	0	0	12	21,4	32	57,1	12	21,4
Jílové	9	2,4	74	19,5	210	55,3	87	22,9
Libouchec	2	1,6	15	11,9	91	72,2	18	14,3
Malšovice	0	0	4	6,8	37	62,7	18	30,5
Petrovice	0	0	16	31,4	26	51	9	17,6
Povrly	6	4,1	35	24	76	52,1	29	19,9
Ryjice	0	0	4	21,1	6	31,6	9	47,4
Tisá	2	4,2	10	20,8	26	54,2	10	20,8
Velké Chvojno	2	2,9	8	11,4	37	52,9	23	32,9
Mikroregion LS	21	2,2	178	18,6	541	56,6	215	22,5
Okres Děčín	628	5,9	1 416	13,4	5 954	56,6	2 539	24,1
Okres Ústí n. L.	593	6,7	1 227	14,0	5 010	57,0	1 957	22,3

Zdroj: www.risy.cz

4.2.2 Ekonomická charakteristika území

Bezprostřední vliv na utváření ekonomické základny na území mikroregionu měla jeho poloha, která je v dosahu ústecké a děčínské průmyslové aglomerace. Dalším významným faktorem, který ovlivňuje strukturu zaměstnanosti, je historická průmyslová tradice řady obcí mikroregionu a tradice průmyslu v Ústí nad Labem a v Děčíně, které jsou významnými centry obyvatel obcí v mikroregionu. Původní zemědělská oblast s několika průmyslovými podniky (např. CEPOL v Jílovém, Měď v Povrlech nebo výroba knoflíků v Tisé) se po listopadu 1989 musela orientovat na jiná odvětví, především na cestovní ruch.

Dominantní pozici průmyslu v předchozí éře vývoje si mikroregion zachoval. Podíl obyvatel zaměstnaných v sekundéru byl nadprůměrný v porovnání s celorepublikovou a okresní úrovní. Neopomenutelný je i podíl subjektů, které zaujímají oblast terciéru, který byl podprůměrný v porovnání s okresní i celorepublikovou úrovní. Pouze v obci Petrovice měla hlavní roli oblast priméru. Charakter území byl vytvářen zemědělskou výrobou a s útlumem průmyslové a zemědělské výroby se snižuje také míra jejich vlivu na region.

Zemědělci nadále zajišťují péči o krajinu, ale jde převážně o extenzivní hospodaření, což je příznivé pro rozvoj cestovního ruchu. Někteří podnikatelé v zemědělství mají zájem o provozování agroturistiky na území mikroregionu.

Větší koncentrace podnikatelů a provozovatelů zařízení v cestovním ruchu působí v turisticky atraktivních oblastech u státní hranice – obce Petrovice, Tisá a její část Sněžník. Na území mikroregionu působí také celá řada živnostníků – od truhlářů, zámečníků, autodopravců, výrobců svíček až po cukráře, pekaře aj. Jediné, co na území chybí, je existence vysoké školy. Tento fakt je vyvažován spoluprací s univerzitou UJEP v Ústí nad Labem, kde jsou realizovány např. německo – české dílny pro mládež, v přípravě jsou také jazykové kurzy češtiny a němčiny s lektory (studenty UJEP).

4.2.2.1 Technická infrastruktura a doprava

Jeden z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících ekonomický a populační rozvoj obcí je technická infrastruktura a vybavenost obce. Přispívá především ke zlepšování kvality života a k udržení obyvatelstva ve venkovském prostoru. Vybavenost mikroregionu je na dobré úrovni v porovnání s okresní i celorepublikovou úrovní, zvláště v rozvodu vody. Také procento obcí mikroregionu napojených na kanalizaci a plynofikaci je ve srovnání s celostátní nebo okresní úrovní nadprůměrné, jen při srovnání s okresem Ústí nad Labem je mírně pod úrovní tohoto okresu.

Tabulka č. 9 - Vybavenost obcí technickou infrastrukturou rok 2007

Obec	Kanalizace	Vodovod	Plynofikace
Dobkovice	ano	ano	ne
Jílové	ano	ano	ano
Libouchec	ano	ano	ano
Malšovice	ne	ano	ano
Petrovice	ano	ano	ne
Povrly	ne	ano	ano
Ryjice	ano	ano	ano
Tisá	ano	ano	ne
V. Chvojno	ne	ano	ne

Zdroj: www.obce.cz

Nejhorší situace z pohledu komplexního vybavení technickou infrastrukturou je v obci Velké Chvojno, kde není zaveden plyn a obec není ani odkanalizována. Plně vybaveny technickou infrastrukturou jsou město Jílové, obce Libouchec a Ryjice. Je tu

však otázka relativní míry napojení počtu domácností v jednotlivých částech obcí na určitý druh infrastruktury.

Většina obcí má zpracovaný územní plán a v současné době probíhají v některých obcích změny jejich územního plánu – obce Jílové, Tisá a Libouchec. Po dokončení změn budou jasně určeny pozemky určené pro výstavbu rodinných domů, pro podnikání (investory) apod. V obci Tisá byla naplánovaná výstavba nejméně 50 nových rodinných domků, které by výrazně změnily ráz obce. Místní obyvatelé ovšem nesouhlasili s plánovanou výstavbou a sepsali petici, pomocí které vyjadřovali jasný nesouhlas s novým konceptem. Místní zastupitelstvo danou petici vzalo v potaz a daný projekt na výstavbu satelitního městečka byl pozastaven. Obec Tisá si zachová původní ráz i identitu místních obyvatel a nestane se tak novým satelitním městečkem.

Poloha mikroregionu a jeho dopravní napojení na okolní města je celkem výhodná, protože velká města nabízejí řadu pracovních příležitostí, kulturní či sportovní využití. Pro silniční dopravu jsou významné dvě hlavní komunikace – silnice I. třídy č. I/13 (Děčín – Jílové – Libouchec – Ústí nad Labem) a silnice č. I/30 (Ústí nad Labem – Povrly – Dobkovice – Malšovice – Děčín). Velmi výhodná je i poloha mikroregionu vzhledem k jeho napojení na železniční trať – územím prochází jedna z hlavních železničních tratí České republiky ve směru (Drážďany -) Děčín – Dobkovice – Povrly – Ústí nad Labem – Praha (- Vídeň). Výhodnou polohu mají obce Povrly, Dobkovice, Jílové a Libouchec z hlediska dosažitelnosti velkých měst, která leží přímo na jedné nebo více hlavních komunikací. Ostatní obce už nemohou těžit z tak dobré dosažitelnosti velkých měst, ale na druhé straně nejsou vystaveny nadměrné zátěži vlivem vzrůstající osobní a nákladní dopravy (vyjma Petrovic, kde se nachází státní hraniční přechod do Spolkové republiky Německo).

Významná stavba, která zlepšila dostupnost obcí mikroregionu, byla výstavba dálnice D8 (Praha – Drážďany, úsek Ústí nad Labem – Petrovice). V současnosti je realizována dostavba dálnice D8 spojující Lovosice a Ústí nad Labem (vedoucí přes České středohoří), přičemž dostavba byla prozatím pozastavena. V blízkosti dálnice v obci Nakléřov (u nejdelšího tunelu v České republice) byly zbudovány sídla sloužící policii a hasičům, která jsou nutná pro bezpečnost provozu na dálnici. Díky otevření dalšího úseku dálnice D8 došlo ke zlepšení dosažitelnosti především obcí Petrovice, Tisá a Libouchec s dalšími velkými městy v České republice a v Německu.

Část Mikroregionu Labské skály je také přístupná po vodní cestě. Obec Povrly leží na Labské vodní cestě, která spojuje české vnitrozemí s námořním přístavem Hamburg. Mikroregion má též výhodnou polohu podél státní hranice s Německem, hraniční přechod Petrovice a několik hraničních přechodů pro pěší turistiku.

4.2.2.2 Ekonomické subjekty

Počet ekonomických subjektů v produktivním věku na 100 obyvatel je v mikroregionu ve srovnání s okresní i celorepublikovou úrovní velmi silně podprůměrný, což nepřímo svědčí o nízké míře podnikatelské aktivity v obcích. Tento stav byl zapříčiněn nejenom předchozí průmyslovou specializací celé oblasti, ale také nižší úrovní vzdělanosti místní populace. V mikroregionu působí celkem 2 768 ekonomicky aktivních subjektů.

Pro hodnocení velikostní struktury ekonomických podniků jsou definovány základní velikostní kategorie: podnikatelé fyzické osoby, subjekty bez zaměstnanců, mikropodniky (1 – 9 zaměstnanců), malé podniky (10 – 49 zaměstnanců), střední podniky (50 – 249 zaměstnanců) a velké podniky (250 a více zaměstnanců).

Tabulka č. 10 - Velikostní struktura ekonomických subjektů rok 2008

Obec	Fyzické osoby	Podniky				
		bez zaměstnanců	mikro	malé	střední	velké
Dobkovice	57	31	1	1	0	0
Jílové	637	236	38	16	4	1
Libouchec	234	62	24	4	0	0
Malšovice	117	24	17	2	0	0
Petrovice	152	67	26	5	2	0
Povrly	216	77	15	5	0	1
Ryjice	31	14	3	0	1	0
Tisá	101	34	12	4	2	0
Velké Chvojno	84	34	11	2	0	0
Celkem	1 629	579	147	47	9	2

Zdroj: www.risy.cz

Velikostní struktura ekonomických subjektů se vyznačuje vysokým podílem fyzických osob, podniků bez zaměstnanců a mikropodniky. V roce 2008 se v obcích mikroregionu nacházelo celkem 2 405 ekonomicky aktivních subjektů. Malé podniky nalezneme ve všech obcích (kromě obce Ryjice), střední podniky jsou již zastoupeny méně a velké podniky nalezneme jen ve městě Jílovém – např. firma SCA Packaging, a v obci

Povrly – firma Měď Povrly. Právě město Jílové a obec Povrly jsou neprůmyslovějšími částmi Mikroregionu Labské skály.

Významný vliv na zaměstnanost v obci mají tyto firmy (údaje za rok 2008): Největší počet zaměstnanců (302) má firma Měď Povrly, a. s. (výroba neželezných kovů), firma SCA Packaging, s. r. o. v Jílovém (výroba obalů) má 182 zaměstnanců, a firma BURG s. r. o. v Tisé (výroba zámků) má 110 zaměstnanců. Toto jsou tři firmy, které zaměstnávají nejvíce pracovníků v obcích mikroregionu. Poté má nejvíce zaměstnanců (100) Léčebna dlouhodobě nemocných v Ryjčích, následuje firma BFHM, spol. s r. o. v Tisé se 56 zaměstnanci (výroba fotorámečků a plastových oken) a firma ADF Spedition (mezinárodní a tuzemská nákladní doprava) sídlící také v Tisé (29 zaměstnanců). Firma Lith, s. r. o. ve Velkém Chvojně (výroba kočkolitu) má 28 zaměstnanců, firma PLAST Modrá s. r. o. (20 zaměstnanců) a 2H Plast v Jílovém (výroba plastů) má 10 zaměstnanců. Dále je zde zastoupen stavební průmysl, zpracování kovů, opravy automobilů, autobusová doprava, pohostinství, zemědělství a řada dalších drobných živnostníků s nejrůznějším zaměřením činnosti.

V mikroregionu působí několik větších zemědělských firem (Malšovice, Petrovice a Velké Chvojno), menší firmy lze nalézt v katastru každé obce mikroregionu. U většiny zemědělských firem se snížil stav chovaných zvířat, rozsah obhospodařovaných pozemků, došlo k omezení produkce a tím i ke snížení počtu nabízených pracovních míst. Dnešním trendem je péče o krajinu, nebo hledání dalších zdrojů příjmů v nezemědělské oblasti – údržba veřejné zeleně, údržba silnic v zimě, bioplynové stanice apod.

Význam terciální sféry se v poslední době zvyšuje. Je zřejmé, že pro mikroregion není řešení návrat k průmyslu, ale rozvoj služeb, především cestovního ruchu a volnočasových aktivit. Je zde nutnost realizovat investiční i neinvestiční záměry, jako jsou různé akce pro veřejnost nebo např. vydávání různých propagačních materiálů. Na území regionu působí i několik aktivních neziskových organizací. Nejaktivnější je OS Chvojensko, které pro svou obec a osady dokázalo realizovat několik menších projektů, vydává publikace, pořádá výstavy o historii i současnosti, poznávací výlety aj. V obci Libouchec je to sdružení TJ Sokol nebo např. OS Lyžařský vlek Tisá.

Tabulka č. 11 - Počet obyvatel vyjíždějících mimo obec za prací (SLDB 2001)

Obec	Vyjíždějící z obce úhrnem	z toho do obce									
		Ústí n/L	Petrovice	Tisá	Děčín	Jílové	Libouchec	Trmice	Praha	Malšovice	Hřensko
Libouchec	523	222	20	63	79	24			12		
Petrovice	120	54		33			13				
Povrly	486	366			29			25	17		
Ryjice	63	54									
Tisá	153	90	17				10				
V. Chvojno	177	125									
Dobkovice	233	31			151					10	
Jílové	1 557	87	14	37	1 105		31			12	18
Malšovice	237	10			185						

Zdroj: Data poskytnuta na základě konzultací s Českým statistickým úřadem

Data za vyjížděky do zbývajících obcí nebyla zjištěna

Obyvatelé Mikroregionu Labské skály nejčastěji dojíždějí do svých okresních měst. Nejvíce lidí pracuje v Děčíně (1 549 lidí) a poté v Ústí nad Labem (1 034 lidí). Dále nejvíce lidí dojíždí za prací do obce Tisá (133 lidí – firmy Burg, BFHM), do obce Libouchec (54 lidí) a do obce Petrovice (51 lidí). Občané obce Libouchec a Povrly dojíždí za prací do hlavního města Prahy (29 lidí) a nejvíce lidí dojíždí za prací do okolních měst nebo vesnic z města Jílové (1 557 lidí).

4.2.2.3 Zemědělství

Úroveň zemědělské výroby je z velké míry předurčena kvalitou přírodních podmínek. Přírodní předpoklady pro zemědělskou výrobu lze s určitým zjednodušením vyjádřit cenou zemědělské půdy, která odráží její produkční schopnost – bonitu. Na základě tohoto ukazatele jsou přírodní předpoklady pro zemědělskou výrobu hodnoceny jako podprůměrné, s přihlédnutím k ceně půdy. Dalšími ukazateli ovlivňujícími předpoklady pro rozvoj jsou členitost, svažitost, stabilita svahů a dostupnost pozemků.

Území mikroregionu se vyznačuje různorodostí klimatických podmínek – od klimatického regionu 9 – chladný, po 2 – teplý. Také ukazatel vyjadřující podíl zemědělské půdy z celkové výměry nevykazuje optimální podmínky pro zemědělskou výrobu. V porovnání struktury zemědělské půdy se strukturou v celé České republice je zde nízký podíl orné půdy a naopak vysoký podíl trvalých travnatých porostů (louky a pastviny). Tato struktura pozemků dává předpoklady pro extenzivní způsob zemědělské výroby se zaměřením na živočišnou výrobu.

Extenzivní způsob hospodaření musí být v souladu s požadavky na zajištění péče o krajinu v CHKO. Jsou povolena pouze organická hnojiva, max. 40 kg N/ha půdy. Zemědělské podniky nebo soukromě hospodařící rolníci udržují trvalé travní porosty podle zásad agroenvironmentálních opatření Ministerstva zemědělství České republiky, především sečením a spásáním.

S venkovem je nedílně spojeno zemědělství a zemědělci dodržují zvláštní režim hospodaření v chráněných oblastech. Zajišťují kvalitní péči o krajinu na svých nebo pronajatých pozemcích a jejich technické vybavení se postupně zlepšuje. V posledních letech dochází ke zlepšení spolupráce zemědělců a obcí, kdy zemědělské subjekty zajišťují pro obec údržbu obecních pozemků. Tato spolupráce je oboustranně výhodná a v přípravě jsou např. projekty na využití obnovitelných zdrojů energie v regionu. Zde se také nabízí spolupráce zemědělců a podnikatelů nebo např. zemědělců a škol. Tyto formy spolupráce budou realizovány v mikroregionu (zároveň v MAS Labské skály) prostřednictvím navržených fichí.¹⁰ Více informací o fichích v Příloze 6.

4.2.3 Cestovní ruch

Jednou z nejatraktivnějších oblastí Ústeckého kraje je bezesporu Mikroregion Labské skály. Velká část celého území se nachází v Chráněné krajinné oblasti České středohoří (jihovýchodní část) a Labské pískovce (severozápadní část). Území mikroregionu navštíví za rok zhruba 200 000 návštěvníků, což je na tak malé území nezanedbatelné číslo.

Téměř každou obcí prochází značená turistická trasa a nachází se tu i řada kulturních a přírodních památek (např. zřícenina hradu Blansko, zámek Jílové). Nejzajímavější a turisty nejvíce vyhledávanou oblastí mikroregionu je Národní přírodní památka Tiské stěny, které dosahují nadmořské výšky 613 m.n.m. Tyto stěny jsou dostupné ze všech stran a směrem k jihu spadají téměř jedolitou hradbou prudkých skalních stěn. Najdeme zde četné pískovcové sloupy, věže, jeskyně a skalní náměstí nebo výrazné skalní „hříby“.¹¹ Výhodná je také příhraniční poloha mikroregionu a hraniční

¹⁰ Především Fiche č. 5 – Zemědělství, č. 1 – Cestovní ruch a volný čas, č. 7 – Stezky.

¹¹ BALEJ, M. *Východní Krušnohoří – geografické hodnocení periferní oblasti*. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004

přechod v Petrovicích. Nachází se zde také několik malých hraničních přechodů určených pouze pro pěší turistiku, které přispívají k tzv. malému přeshraničnímu styku.

Důležitou roli v oblasti cestovního ruchu hrají hromadná ubytovací zařízení, celkem se jich v regionu nachází 29 a jsou umístěny v 5 obcích (celkem z 9 obcí) – Jílové, Libouchec, Petrovice, Povrly a Tisá, ve zbylých čtyřech obcích nejsou žádná ubytovací zařízení. Mezi nejlépe vybavené obce patří nejzajímavější a turisticky nejvíce vyhledávaná obec Tisá. V této obci se nachází sedm ubytovacích zařízení, které mají 86 pokojů a mohou nabídnout k využití až 289 lůžek. Také město Jílové může nabídnout svým turistům pět ubytovacích zařízení, které mají celkem 63 pokojů s kapacitou 165 lůžek. Cestovní ruch je jednou z klíčových priorit rozvoje mikroregionu a většina podnikatelů se zaměřila na provozování restaurací. Je zřejmé, že nerovnoměrně rozložená kapacita ubytování je v regionu nevyhovující a pokud podnikatelé budou chtít do regionu nalákat více návštěvníků, je potřeba rozšířit nabídku ubytování. Např. v obcích Malšovice a Dobkovice je v plánu vybudování kempu a v Dobkovicích ubytovny.

Na území mikroregionu je poměrně bohatá nabídka stravovacích kapacit, celkem se zde nachází 60 zařízení včetně hotelů a penzionů. V 53 zařízeních je stálá nabídka teplých pokrmů a zákazník si může vybrat od české kuchyně po italskou, mexickou či speciality na grilu. V konkurenčním boji restaurace nabízejí pro zákazníky různé speciality, např. zabijačkové hody nebo pořádání rodinných či firemních večírků s menu „na míru“. Největší možnosti úspěšného provozu restaurací jsou v obcích Petrovice, Tisá a Jílové. Naopak nejhůře vybavené obce restauracemi jsou Velké Chvojno a Malšovice.

Řada podnikatelů se snaží přizpůsobit stále se zvyšujícím požadavkům návštěvníků a poskytují tak nadstandardní péči – např. svým klientům nabízejí dopravu do hotelu či jejich vyzvednutí, provozují saunu nebo fitness centrum. I tato nabídka je zatím stále nedostatečná a stávající provozovatelé budou muset svou nabídku činností rozšířit – např. agroturistika, půjčovna kol, zajištění výletů s průvodcem, wellness pobyty, cvičení pro ženy aj. Podnikatelé tak musí využít příležitosti zvyšující se návštěvnosti regionu a svým klientům nabídnout i různé produktové balíčky.

Je zde nutná spolupráce podnikatelů v cestovním ruchu a obcí. Především se jedná o dva důležité efekty, které spolupráce přináší: vznik nových pracovních míst a větší využití kulturních a společenských zařízení. Také modernizace stávajících zařízení může zvyšovat návštěvnost daných akcí a celkově dochází ke zlepšení image obce.

Velkou roli pro cestovní ruch hraje stav životního prostředí, a to nejen čistota ovzduší, ale také i jakost vod. V obcích mikroregionu je kladen důraz na ekologickou výchovu nejen dětí a mládeže ve školách, ale také celého obyvatelstva. Jedná se především o třídění odpadu umístěním dostatečného množství příslušných kontejnerů nebo podpora různými akcemi, mezi které patří sbírání víček PET lahví nebo použitých baterií.

Mikroregion má také svá opatření¹², která přispějí k rozšíření nabídky služeb v cestovním ruchu, jejich zkvalitnění a zároveň podpoří spolupráci podnikatelů mezi sebou, s obcemi či přeshraniční spolupráci. Důležité je rovněž zlepšení komunikace s Krajským úřadem Ústeckého kraje a docílení zlepšení možnosti podpory projektů pro malé obce a podnikatele a sdružení v nich působících.

4.2.3.1 Kultura

Vývoj v oblasti kultury je v posledních letech příznivější a oblast kultury zaznamenává jisté oživení. Mezi jednotlivými obcemi existují velké rozdíly, ale celkově roste zájem obyvatel o kulturní a společenské akce v místě jejich bydliště nebo v okolních obcích. V obci Tisá se začala rodit tradice pořádných plesů v nově zrekonstruovaném sále obecního úřadu. Jedná se především o Mikulášskou zábavu, Silvestrovské oslavy nebo plesy pořádané místními sdruženími či školou.

Největším centrem kulturního dění je Jílovský zámek. Tento zámek byl zrekonstruován a otevřen veřejnosti. V současné době se na tomto zámku pořádají nejrůznější akce – divadelní představení, koncerty, taneční hodiny, slavnosti, výstavy, apod. Každý rok se zde pořádají Jílovské slavnosti, které se staly již tradicí a přilákají velké množství návštěvníků z okolních obcí a měst.

Další kulturní využití nabízí obec Povrly (kino, kulturní a společenské akce, které pořádá škola nebo obec), v Tisé má dlouholetou tradici loutkové divadlo Skaláček, které se přemístilo do prostor sálu obecního úřadu. Obce Malšovice a Petrovice se přidaly k pořádání obecních slavností. Velmi důležitou roli hrají při pořádání různých akcí základní školy, které se zapojují do organizátorských záležitostí. Základní školy se nacházejí v osmi z devíti obcí mikroregionu, kde v odpoledních hodinách některých škol slouží prostory veřejnosti a konají se zde nejrůznější aktivity pro dospělé (jazykové či keramické kroužky) nebo pro sportovní aktivity (cvičení pro děti, volejbal). Pořádají se

¹² Jedná se o Fiche č. 1 – Cestovní ruch a volný čas, č. 7 – Stezky, v případě zapojení zemědělských subjektů Fiche č. 5 – Zemědělství.

také různé Vánoční trhy nebo Akademie na konci školního roku. Aktivní jsou i různé zájmové spolky (hasiči, sportovci, myslivci, rybáři) a někde i občanská sdružení (např. Velké Chvojno, Tisá, Jílové). V některých obcích dochází k oživení tradic – kácení máje, oslavy Dne matek, masopustská zábava apod. Především v období od května do září se na území mikroregionu koná mnoho zajímavých akcí, které lákají místní obyvatele, ale i obyvatele okolních obcí.

Na posílení místní identity obyvatel a lokálního patriotismu má vliv nově vzniklá tradice obce Tisá. V podvečer 17. listopadu se již po 4. pořádal průvod obcí společně s rozsvícenými a podomácku vyrobenými lampiony. Jedná se především o připomnění Sametové revoluce a tak nabyté svobody. Na prvním srazu byla poměrně hojná účast, sešlo se přes 90 dětí i dospělých a každoročně se schází stále více obyvatel.

Společenské využití nabízejí i okresní města, která jsou především ve večerních hodinách již špatně dostupná veřejnou dopravou. Mikroregion Labské skály se proto snaží zlepšit využití kulturních možností přímo v daném regionu, aby potřeba obyvatel dojíždět za kulturou mimo region byla co nejmenší. Do kina, na brusle nebo na bowling mohou jít obyvatelé i návštěvníci v Povrlech, horolezci vyhledávají Tiské, Rájecké a Ostrovské stěny a vyžití v regionu mají i ostatní sportovci.

4.2.3.2 Sport

Sportovní využití existuje ve větší či menší míře ve většině obcí. K nalezení tu jsou fotbalová a volejbalová hřiště, tenisové kurty a hřiště (Tisá, Jílové, Malšovice), na území mikroregionu je také několik vhodných ploch ke koupání a koupališť. Skalní útvary v Tisé, Rájci a v Ostrově patří k oblíbeným turistickým cílům a jsou vyhlášenou horolezeckou lokalitou. Na území mikroregionu se nachází i zimní stadion a bowling v Povrlech, golfové hřiště v Libouchci, cyklistické trasy, lyžařský vlek v Tisé) a zimní běžecké trasy v Petrovicích, Tisé a Jílovém. Obyvatelé mikroregionu mohou také využívat řadu sportovišť v Ústí nad Labem, Děčíně a Teplicích, ale jen v omezené míře vzhledem k jejich dopravní dostupnosti. Konají se zde také česko-německé turnaje a různé sportovní události, které rozvíjí česko-německou spolupráci v regionu.

Nejvíce navštěvovaná místa v regionu jsou oblasti s výskytem pískovcových skal a oblast Děčínského Sněžníku s rozhlednou. Tiské a Ostrovské stěny jsou nejenom unikátní

přírodní scenérií, ale také mají zdravé ovzduší, které má příznivé účinky na nemoci dýchacích cest. Další významnou dominantou v regionu jsou turistické a cyklistické trasy, z nichž některé pokračují přes hranice do Saska. V zimě se naopak některé cyklistické trasy mění na udržované běžecké trasy a nejznámější je v oblasti Petrovice – Tisá – Děčínský Sněžník.

Vyznačené cyklistické trasy se nacházejí v mikroregionu, vedou krásnou přírodou a zatím je těchto značených tras 6. Jedná se o cyklotrasy č. 2, č. 23, č. 3017, č. 2066, č. 3067 a č. 3068 a v plánu je vyznačení dalších tras, případně okruhů. Tyto trasy jsou oblíbené i u zahraničních turistů, uspokojují i ty nejnáročnější sportovce a vyznačují se středně obtížným a rozmanitým terénem. Dostatečně hustá je také síť turistických tras, ale místy chybí informační tabule, odpadkové koše nebo stoly a lavičky pro odpočinek (za pomoci mikroregionu již byly někde zbudovány). Jediná naučná stezka v mikroregionu je Cimrmanova stezka z obce Povrly. Zásadním nedostatkem je neexistence hippotras, protože o hippotrasu a agroturistiku mají návštěvníci regionu zájem.

V každé obci působí jeden nebo více sportovních oddílů. Mezi nejčastější oddíly patří fotbalové, volejbalové, tenisové, stolního tenisu a florbalové kluby, jednotlivě rovněž hokejový, horolezecký, bowlingový a triatlonový klub. Významný činitel při utváření lokální komunity a její integrace je vedle činnosti sportovních klubů také činnost jiných sdružení a spolků. Zaměření těchto spolků je velmi pestré od myslivců a rybářů, až po spolky divadelní. Dobrovolná sdružení hasičů (zastoupena v osmi z devíti obcí) představují spojovací článek pro rozvoj venkova. Hasiči a jejich rodinní příslušníci zajišťují a spolupracují při mnoha akcích pořádaných v mikroregionu. Jsou to především kulturní a sportovní akce, školní akce a tradiční akce jako např. pálení čarodějnic či pořádání dětského dne. Pořádají rovněž soutěže v rámci svých okresů a spolupracují také s kolegy ze Saska.

4.2.4 Dobrovolné sdružení Mikroregion Labské skály

Od roku 1995 obce společně spolupracují a od roku 2001 se spojili v rámci Dobrovolného sdružení Mikroregion Labské skály. Na jejich spolupráci navázala Místní akční skupina Labské skály v roce 2005, protože v regionu vznikla potřeba spolupráce nejen starostů a obcí, ale především spolupráce neziskové a komunitní. Zástupci

mikroregionu se rozhodli zapojit do programu LEADER+ a hlavními důvody byl trvale udržitelný rozvoj venkovského regionu, přeshraniční spolupráce a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. V rámci MAS došlo k rozšíření původní spolupráce na další aktéry, kteří jsou přítomní ve venkovských oblastech. Jedná se především o spolupráci s podnikateli, zemědělci, školami, spolky a aktivními občany.

V prosinci 2004 byla podána žádost o financování projektu v rámci Programu rozvoje venkova Ministerstva Zemědělství, opatření Rozvoj venkova, podopatření LEADER+. Od října 2005 se mikroregion začal intenzivně připravovat na rozvoj svého území pomocí metody LEADER+ a k tomu sloužil projekt s názvem „Netradiční využití volného času“. Projekt začal v říjnu 2005 a byl ukončen v září roku 2006. Součástí projektu bylo mimo jiné založení místní akční skupiny v mikroregionu a vypracování integrované územní strategie rozvoje pro LEADER+. Všechny členské obce mikroregionu jsou zároveň členy MAS Labské skály.

4.2.4.1 Místní akční skupina Labské skály

Místní akční skupina (MAS) je sdružení aktérů z různých sektorů, kteří chtějí udělat něco pro svůj mikroregion, kde je důležitá vzájemná spolupráce. MAS Labské skály byla oficiálně zaregistrována 12. října 2005 a ustavující valná hromada zvolila předsedkyni MAS Evu Šípovou a dva místopředsedy – Jiřího Štěrbu a Václava Zibnera. Byla vytvořena záměrně, protože zpracovává rozvojové strategie a projekty financované z programu LEADER. Jde o program Evropské unie, který tak pomáhá rozvíjet venkovský region.

V současné době převzala od mikroregionu koordinaci česko-německých projektů a snaží se hledat nové partnery pro spolupráci, zapojovat další sektory a podporovat komunitní spolupráci. Mikroregion spolu s MAS zajišťuje mimo jiné v daném regionu informovanost o metodě LEADER a principech komunitní spolupráce nebo například zprostředkovává zájemcům informace o dotačních titulech. Potenciální žadatelé tak mohou připravit kvalitní projektové žádosti a být úspěšní.

Vzhledem ke své poloze má MAS dobré předpoklady pro přeshraniční spolupráci. Oficiálního partnera MAS zatím nemá, ale v přípravě je chystaná spolupráce s MAS Saské Švýcarsko (LAG Sächsische Schweiz).

Území mikroregionu není nijak zvlášť velké, a proto jsou jeho finanční zdroje omezené a nestačí pokrýt potřeby zjištěné např. v Integrovaném strategickém plánu území. Proto má sdružení svůj zásobník projektů, ve kterém jsou popsány projektové záměry různých sektorů. V zásobníku je zhruba 160 projektových záměrů na období let 2009 – 2013. Každý rok se daří některé projekty ze zásobníku realizovat a současně přibývají další projektové záměry, takže se počet evidovaných projektů v průměru nesnižuje.

4.2.4.2 Základní ustanovení

Obce uvedené v Zakladatelské smlouvě (viz. Příloha 5) dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Labské skály¹³ zakládají dobrovolný svazek obcí, jehož činnost by neformálními prostředky měla napomoci dosažení stanovených cílů, jedná se především o sdružení sil a prostředků pro podporu sociálního a ekonomického rozvoje oblasti, využití i ochranu životního prostředí a kulturního dědictví, ve snaze koordinovat společné úsilí s ohledem na všestrannou evropskou spolupráci. Vše musí být v souladu s ustanoveními zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - § 46, odst. 1 a odst. 2 b, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53.

Svazek obcí nese název Mikroregion Labské skály. Sídlem svazku obcí je město Jílové - Městský úřad Jílové, Mírové náměstí 280, Jílové, PSČ 407 01. IČO: 70909695.

4.2.4.3 Statut svazku obcí

Svazek obcí je samostatnou právnickou osobou, která je způsobilá brát na sebe závazky a práva, přičemž za své závazky odpovídá vůči třetím osobám veškerým svým majetkem. Majetek získaný výkonem společné činnosti obcí na základě smlouvy se stává spoluvlastnictvím všech účastníků této smlouvy. Podíly na majetku získaném společnou činností jsou z tohoto důvodu stejné a při zániku členství či rozdělování zisku musí být tímto poměrem vypořádány. Svazek obcí mikroregionu se zakládá na dobu neurčitou.

Organizační struktura svazku obcí mikroregionu:

- nejvyšší orgán = rada mikroregionu (tvořena starosty nebo místostarosty všech členských obcí svazku, každá členská obec má při jednání a rozhodování „Rady“ jeden hlas a schází se podle potřeby, nejméně však 2x ročně),

¹³ Stanovy Mikroregionu Labské skály nebyly publikovány, jsou k dispozici např. na městském úřadě v Jílovém.

- předseda (volen ze starostů a místostarostů členských obcí členy svazku na období dvou let, připravuje podklady pro jednání rady nebo jiných orgánů, zařizuje pořízení zápisu z jednání a materiály o činnosti sdružení a vedení účetní evidence) - *Mgr. Václav Zibner,*
- místopředseda (volen ze starostů a místostarostů členských obcí členy svazku obcí na období dvou let, jedná obdobně jako předseda, a to na základě jeho pověření nebo v jeho nepřítomnosti) - *Ing. Jiří Štěrba,*
- kontrolní orgán = dozorčí rada (rada má nejméně tři členy, schází se nejméně jednou ročně a provádí kontrolu hospodaření).

4.2.4.4 Předmět a cíle činnosti svazku obcí

Cílem činnosti svazku obcí je společný postup obcí v řešení a realizaci Programu obnovy venkova a dalších programů regionální politiky České Republiky, zmnožení sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec.

Mikroregion Labské skály spolupracuje nejen s organizacemi v České republice (Euroregion Labe, soukromé organizace), ale i s organizacemi z Německa, mezi které patří spolupráce se Správním společenstvím Königstein. Toto společenství se skládá z pěti saských obcí - Gohrisch, Königstein, Kurort Rathen, Rosenthal-Bielatal a Struppen.

Mikroregion Labské skály vydává vlastní propagační materiál. Jedná se především o webové stránky ve třech jazycích, tematické letáky a DVD. Dále spolupracuje na projektu „Destinace Sasko-české Švýcarsko“ a pořádá Tematické exkurze. Z Programu obnovy venkova byly použity finanční prostředky na úpravu veřejné zeleně, na opravu základních a mateřských škol ve většině členských obcí (celková rekonstrukce, oprava sociálního zařízení, oprava školní jídelny aj.), na veřejné osvětlení a na výstavbu ing. sítí.

Došlo také ke zlepšení životních podmínek místních obyvatel. V obci Libouchec bylo vytvořeno sedm bytů pro sociálně slabší občany za příspěví dotace ze státního rozpočtu, také v Malšovicích byly vytvořeny tři nové byty a v obci Petrovice a Tisé byla vybudována čistička odpadních vod (dotace ze Státního fondu životního prostředí a ze státního rozpočtu). V mikroregionu Labské skály je snaha o zapsání území Českosaského Švýcarska na Přírodní seznam Světového dědictví UNESCO.

Účelem založení a budoucího působení svazku obcí je:

- prohlubování regionální spolupráce,
- propagace regionu,
- ochrana přírody, životního prostředí a kulturního dědictví,
- koordinace postupu při obnově venkova (zejména účast v Programu obnovy venkova a dalších programů regionální politiky),
- úsilí o zlepšení životních podmínek pro občany sdružených obcí,
- podpora podnikání v rámci regionu,
- podpora vytváření pracovních příležitostí pro občany členů sdružení.

Plnění těchto účelů bude svazek obcí dosahovat především: společným projednáváním důležitých společných otázek, shromažďováním prostředků, materiálu, vybavení apod. potřebných ke splnění společných cílů, výměnou poznatků a zkušeností, společným působením na státní orgány, organizace, včetně organizací mezinárodních, navazováním potřebných kontaktů, vzájemnou pomocí jednotlivých obcí, zveřejňováním problémů apod.

Za předmět činnosti svazku obcí se považují i takové aktivity, které se netýkají všech členských obcí. V takovém případě je povinností svazku obcí dbát, aby jejich výsledky byly v souladu se zájmy a záměry svazku obcí jako celku.

4.2.4.5 Finanční hodnocení svazku obcí

Svazek obcí hospodaří se svými příjmy, kterými jsou zejména - členské příspěvky (jejich výše je schválena valnou hromadou), dary a odkazy, dotace a granty z jiných dotačních titulů, nadací, výnosy vlastního majetku, popř. další právem dovolené druhy příjmů. Mikroregion je závislý na dostupných finančních zdrojích regionálních, krajských, celorepublikových a zdrojů Evropské unie. Prostředky svazku obcí mohou být vynakládány na dosažení cílů svazku obcí, na pořízení účelného majetku v souladu s rozhodnutím rady starostů a na zajištění vlastní činnosti svazku obcí.

Majetek svazku obcí vzniká vložением členských podílů členů a jeho hospodářskou činností. Žádný z ustavujících členů nevkládá do svazku jiný vstupní majetek, kromě vstupního členského příspěvku. Členský příspěvek na rok 2011 činí pro každou členskou

obec 5 Kč/osoba a to dle počtu obyvatel členských obcí k 31. 12. předešlého kalendářního roku. Pro rok 2012 je schválena stejná výše členského příspěvku.

Návrh rozpočtu Dobrovolného svazku obcí Mikroregion Labské skály na rok 2010

Rada mikroregionu schválila návrh rozpočtu na rok 2010 svým usnesením ze dne 10. 12. 2009 a stanovila postup jeho dalšího projednání v členských obcích mikroregionu.

Příjmy v Kč		Výdaje v Kč	
vrátka finanční výpomoci MAS	300 000	registrace domény	2 000
členské příspěvky	66 000	poplatky za vedení účtu	5 000
prodej propagačního materiálu	5 000	daňové poradenství	5 000
úroky z účtů	1 000	vedení účetnictví	20 000
		výdaje na propagaci	5 000
		pojištění majetku	3 000
Celkem příjmy	372 000	Celkem výdaje	40 000

Rozdíl mezi příjmy a výdaji: zisk Kč 332 000

Rekapitulace:

Daňové příjmy	0	Běžné výdaje	40 000
Nedaňové příjmy	306 000	Kapitálové výdaje	0
Kapitálové příjmy	0	Celkové výdaje	40 000
Dotace	66 000		
Celkové příjmy	372 000		

Zůstatek na účtu mikroregionu k 16. 12. 2009: Kč 304 098, 25

O svém hospodaření vede mikroregion účetní evidenci, která je v souladu s právními předpisy. Kontrolu hospodaření provádí průběžně předseda a rada, která ustanoví jako svůj zvláštní kontrolní orgán dozorčí radu z řad fyzických osob, které nejsou členy jiných orgánů svazku obcí.

Mikroregion podporuje k efektivnímu rozdělení podpor a vytvoření nadstavby v rámci jednotlivých projektů (popis jednotlivých opatření, tzv. fiche -viz Příloha 6) se zásadním předpokladem pro trvale udržitelný rozvoj území, tak aby region byl zcela nezávislý na poskytovaných dotacích. Společná je motivace venkovských subjektů k mezisektorové spolupráci a podpora přeshraniční (česko-saské) spolupráce.

5. ANALÝZA ROZVOJOVÝCH MOŽNOSTÍ V RÁMCI PROGRAMU LEADER

5.2 Možnosti strategického rozvoje Mikroregionu Labské skály

Integrované plány rozvoje měst [14] se užívají v západní Evropě od 60. let k řešení velkých a závažných problémů v určitých částech či čtvrtích. Účelem těchto plánů je soustředit finanční prostředky k jednomu konkrétnímu cíli. Může se například jednat o znovuoživení a přeměnu bývalé průmyslové čtvrti v obchodně podnikatelském území, kde jsou i byty, služby a kulturní příležitosti. Zpracování integrovaného plánu rozvoje města a jeho projednání zabere určitý čas, který je potřebný k přípravě.

Pro úspěšné naplnění strategického plánu se provádí SWOT analýza, která porovnává silné a slabé stránky obce s vnějšími příležitostmi a hrozbami a identifikuje hlavní problémy.

5.2.1 SWOT analýza

SWOT analýza je klasifikační metoda, která umožňuje celkové zhodnocení stavu na daném území zobecněním poznatků socioekonomické analýzy území. Analýza SWOT Mikroregionu Labské skály¹⁴ byla zpracována pro celé sdružení obcí a vyhodnocuje jeho silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Silné a slabé stránky popisují vnitřní prostředí mikroregionu a příležitosti a hrozby se zabývají skutečnostmi, které působí na území mikroregionu z vnějšku. Pro ně je charakteristická jejich špatná ovlivnitelnost ze strany subjektů působících v řešeném území.

Jednotlivé silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby jsou rozděleny do sedmi stejných kategorií, v nichž se vyzdvihují či naopak jsou vytýkány jejich slabé stránky. Dané podklady pro SWOT analýzu byly čerpány v Integrovaném strategickém plánu území.

¹⁴ SWOT analýza byla čerpána z dokumentu Strategie rozvoje Dobrovolného svazku obcí Mikroregion Labské skály, dostupné na www.labskeskaly.info

5.2.1.1 Silné stránky

Hospodářský rozvoj

Turistická atraktivita oblasti, zejména ve vztahu k jedinečnému přírodnímu potenciálu na území mikroregionu

Poloha mikroregionu na hranicích se SRN a fungující přeshraniční aktivity

Množství turistických cílů na území mikroregionu

Existence ubytovacích kapacit ve většině obcí

Síť turistických a cyklistických tras v regionu

Mapová identifikace cyklotras v území i v sousedním saském pohraničí

Přítomnost malých živnostníků v regionu

Přítomnost zemědělských subjektů v každé z 9 obcí (zajištěná péče o krajinu)

Infrastruktura

Dokončená dálnice D8 (úsek Ústí nad Labem – Drážďany)

Přítomnost základních a mateřských škol v 8 obcích z 9

Přítomnost lékařských praxí v obcích

Vyřešené odpadové hospodářství

Lidské zdroje

Stabilní stav počtu obyvatel, příznivá věková skladba obyvatel (podíl obyvatel do 30 let)

Kvalitní místní pracovní síla

Aktivní občané v regionu – odvádějí kvalitní, většinou dobrovolnickou práci

Přítomnost sportovních a zájmových organizací v obcích

Rozvoj území

Využívání podpůrných programů v rámci kraje a ČR, strukturálních fondů a dalších programů EU

Schválená nebo rozpracovaná územně plánovací dokumentace ve většině obcí

Nadále se zlepšující stav životního prostředí

Podmínky pro využití biomasy a alternativních zdrojů energie

Spolupráce obcí a meziresortní spolupráce v území mikroregionu

Bohatá historie území, snaha o oživení tradic a s tím související potenciál pro poznávací turistiku

Společná česko-saská historie, navázání spolupráce (malé projekty)

Obce mikroregionu jsou zajímavé i z hlediska bydlení, a to díky rychlému spojení s okolními městy, krásnou přírodou a relativně levnými pozemky. V posledních několika letech počet obyvatel neustále přibývá a projevují se zde suburbanizační procesy. Lidé se stěhují z měst do jejich periferií. Další velký potenciál zde nabízí využití přírodních zdrojů, zejména větrné energie. Náhorní lokality v Krušných horách mají velmi dobré povětrnostní podmínky pro výrobu elektrické energie. V katastru obce Petrovice byly vybudovány dvě větrné elektrárny, které vyrábějí elektřinu z větru. Vrtule provozuje soukromý subjekt SVEP, a. s.

5.2.1.2 Slabé stránky

Hospodářský rozvoj

Nedostatečná spolupráce podnikatelů (především v cestovním ruchu)
Špatná informovanost o možnostech rozvoje podnikání a možnostech čerpání dotací
Deficity v nabídce produktů a služeb v oblasti cestovního ruchu
Nedostatek volnočasových nabídek v malých obcích a osadách
Pouze dvě informační centra bez zajišťování ubytovacích a dalších služeb
Nedostatek ubytovacích kapacit pro různé zájemce (rodiny s dětmi, senioři)
Nedostatek stravovacích zařízení různé kvality
Nedostatečná propagace regionu
Absence regionálního výrobku
Absence hippotras a nabídek agroturistiky
Neexistuje koncepce rozvoje cestovního ruchu mikroregionu
Nízká kupní síla obyvatel
Nedostatečná síť služeb v malých obcích a osadách

Infrastruktura

Špatný stav, nedostatečná kapacita nebo absence technické infrastruktury v obcích (kanalizace, ČOV, vodovody, plynofikace, veřejné osvětlení)
Nízký počet zařízení sportovní a kulturní infrastruktury a špatný stav těchto zařízení
Špatný technický stav místních komunikací (ve vlastnictví obcí)
Špatný technický stav komunikací ve vlastnictví kraje
Špatná dopravní obslužnost, zejména v okrajových obcích regionu – vzdálenějších od velkých měst
Zhoršující se nabídka služeb v oblasti školství a zdravotnictví, zejména v důsledku neefektivnosti provozu předmětných zařízení v souvislosti se změnou demografického chování obyvatel

Lidské zdroje

Nízká úroveň vzdělání obyvatel, nedostatek vysokoškolsky vzdělaných obyvatel
Jazykové bariéry u obyvatel
Nedostatek pracovních příležitostí na území MAS
Vysoká vyjíždka za prací
Nízká aktivita obyvatelstva ve správě věcí veřejných
Vykořeněnost obyvatel, neznalost regionálních tradic

Rozvoj území

Místy nehezký vzhled návsi, absence vybavení (zeleň, lavičky, odpadkové koše aj.)
Nedořešený stav bytového fondu a bytové situace
Održenost osad od centrálních obcí, nedostatečná komunikace a předávání informací
Nepřítomnost domů s pečovatelskou službou v obcích
Tradice přerušené vysídlením obyvatelstva po 2. světové válce
Množství nevyužitých a chátrajících objektů, včetně zemědělských objektů
Místy nedostatečná péče o krajinu (např. restituenti)
Nedostatečná komunikace jednotlivých sektorů s krajským úřadem
Dotční tituly kraje neodrážejí potřeby regionu
Nedostatečná ekonomická soběstačnost obecních rozpočtů pro realizaci rozvojových plánů

V menší míře se zde nachází problém s dopravním spojením, pokud člověk k přepravě do zaměstnání nepoužívá osobní automobil. Autobusové spojení je zajišťováno krajským městem, ale linky nejsou příliš frekventované, na daných linkách jezdí hodně cestujících a školáků a je zde i každoroční zdražování jízdného. Daná autobusová doprava by mohla zvýšit počet linek na daných trasách.

5.2.1.3 Příležitosti

Hospodářský rozvoj

Rozvoj agroturistiky a hippoturistiky

Rozšíření služeb nabízených informačních center, vytvoření dalšího informačního centra

Účinná propagace v ČR i v cizině

Rekreační a nákupní potenciál obyvatel ze Saska

Vzdělávání pro podnikatele, zprostředkování informací (o rozvoji firem, čerpání dotací)

Příchod nových investorů

Vytvoření nových pracovních míst vzhledem k plánovaným projektům souvisejících s využitím průmyslové zóny Knínice, Žďárek a Petrovice

Využití zázemí škol k realizaci programů např. ke zvýšení jazykové gramotnosti obyvatelstva, nabídka volnočasových aktivit, semináře pro podnikatele

Řeka Labe jako potenciál pro cestovní ruch

Šetrné využití jedinečného přírodního potenciálu

Zpracování koncepce rozvoje cestovního ruchu

Infrastruktura

Vyšší investice do dopravní a technické infrastruktury (oprava komunikací, chodníků)

Lidské zdroje

Aktivace lidského potenciálu (oslovení dalších aktivních občanů)

Rozvoj neziskových organizací a stimulace k dobrovolné práci

Zapojování veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů

Vzdělávání obyvatel, např. jazykové kurzy

Motivace obyvatel, aby se sžili se svým regionem

Rozvoj území

Vybudování zázemí pro kulturní a sportovní aktivity, oprava a modernizace objektů

Možnost využívání programů EU

Přeshraniční spolupráce v novém období 2008 – 2013

Spolupráce s MAS Labské skály, mikroregionem Milada, podnikateli a org. v regionu

Fungování Ústeckého kraje – dotace „šité na míru“ potřebám obcí, podnikatelům, org.

Spolupráce s Úřadem práce (Děčín a Ústí n. Labem)

Vytvoření nových pracovních míst vzhledem k plánovaným projektům souvisejících s využitím průmyslové zóny Knínice, Žďárek a Petrovice

Využití zázemí škol k realizaci programů např. k celoživotnímu vzdělávání

Blízkost velkých pracovních a obslužných center (Děčín, Ústí n.L., Teplice)

Vytváření nových tradic a oživení starých tradic

Velký potenciál pro rozvoj mikroregionu je bezesporu při využití dotací, které jsou vypisovány pro různé programy. Obyvatelé tak mohou realizovat svůj nápad pomocí finanční dotace, ať už z tuzemských zdrojů nebo ze zdrojů Evropské unie. Díky vstupu ČR do Schengenského prostoru došlo k otevření státních hranic a dokončení dálnice spojující Ústí nad Labem s Drážďany zvýšily potenciál území pro sponzory a investory z celé republiky. Místa v okolí dálnice jsou mnohem lépe dostupnější, zlepšila se infrastruktura a je zde možnost vzniku nových pracovních míst díky vzniku logistických parků.

Velká příležitost se také nabízí samotným obcím mikroregionu, které mají díky výstavbě infocenter a zlepšující se vybavenosti a rozšíření internetu možnost propagovat své přednosti a lákat tak nové návštěvníky k příjezdu do místních obcí. Turisté si mohou v těchto infocentrech najmout průvodce po místní krajině, zakoupit mapy nebo se informovat o stravovacích či ubytovacích kapacitách v okolí.

5.2.1.4 Ohrožení

Hospodářský rozvoj

Komplikovanost získávání dotací z některých zdrojů – nutnost 100% předfinancovat i velkorozpočtové projekty a neúměrně dlouhá doba zpětného proplácení
Malá podpora živnostníků ze strany státu, snižování podnikatelských aktivit v důsledku negativního legislativního prostředí v rámci ČR
Pasivita podnikatelů, nevyužití potenciálů cestovního ruchu pro rozvoj jejich podnikání
Neprofesionalita služeb
Nedostatečný rozvoj cestovního ruchu vzhledem k omezeným finančním prostředkům

Infrastruktura

Finanční náročnost investic do dopravní a technické infrastruktury

Lidské zdroje

Odliv kvalifikované pracovní síly a odliv „mozků“
Stárnutí populace v mikroregionu

Rozvoj území

Nedostatek finančních prostředků na rozvoj obcí a zlepšování občanské vybavenosti
Zhoršování stavu kulturně-historických památek z důvodu nedostatku financí
Zvyšování nezaměstnanosti v důsledku omezování výroby větších zaměstnavatelů regionu
Nárůst majetkové kriminality a vandalismu
Nedořešené majetkové vztahy k pozemkům a nemovitostem vhodných k podnikání
Nedostatečná podpora venkova ze strany státu a krajského úřadu
Potenciální nestabilita politické situace v ČR
Dopady možných krizových situací národního, nadregionálního významu
Nestabilita resortu zemědělství (tlak zahr. producentů), úbytek pracovních míst

Sdružení obcí mikroregionu se nachází z velké části v CHKO Labské pískovce, je tedy potřeba neustále chránit životní prostředí. Ohrožením může být zvýšený provoz v okolí dálnice D8, budování nových logistických center nebo pouhé topení domácností uhlím, kterým se znečišťuje ovzduší. Zavedené přípojky na plyn, tedy plnou plynofikaci mají pouze některé obce z regionu.

Tato SWOT analýza byla vytvořena formou komunitní spolupráce zástupců nejrůznějších sektorů tak, aby analýza reflektovala různé úhly pohledu. Jednotlivé body SWOT analýzy byly stanoveny po projednání v pracovní skupině členů MAS na základě jejich poznatků, zkušeností a návrhů a po konzultaci s odborníky na regionální rozvoj. Priority Mikroregionu Labské skály a MAS Labské skály se překrývají.

5.2.2 Strategie rozvoje Mikroregionu Labské skály a její priority

Jednou ze základních podmínek úspěšného rozvoje obcí mikroregionu je sestavit program rozvoje. K úspěšnému plnění tohoto rozvoje je potřeba, aby obsažené priority, cíle a opatření byly opřeny jednak o kvalitní analýzu území, ale aby vycházely i ze skutečných potřeb občanů, samosprávy nebo podnikatelských subjektů. Metodikou zpracování programu rozvoje mikroregionu je aktivní zapojení všech důležitých místních aktérů do procesu zpracování tohoto dokumentu.

Samotná zakázka zhotovení Programu rozvoje mikroregionu byla svěřena firmě ARR Euroregionu Labe, o. p. s. (Agentura regionálního rozvoje Euroregionu Labe) v roce 2001, je stále platná a upravuje se novými přidávanými body. Celkové zpracování plánu vyšlo na Kč 100 000,-, z toho Kč 70 000,- bylo uhrazeno z prostředků Programu obnovy venkova a zbylých Kč 30 000,- uhradil mikroregion z vlastních prostředků.

Program rozvoje Mikroregionu Labské skály tvoří dvě části – analytická a koncepční. Hlavním smyslem analytické části je shromáždění relevantních dat a údajů a jejich vyhodnocení s cílem získat obraz o současném stavu v obcích. V této části je provedena SWOT analýza – viz 5.2.1 SWOT analýza. Druhá koncepční část obsahuje vlastní rozvojovou strategii s definicí priorit, cílů, opatření a navrhovaných programů a projektů. Samotné zpracování této části vychází z výsledků analytické části.

V rámci programu Strategie rozvoje Mikroregionu Labské skály byla vytvořena pracovní skupina (20 členů), ve které byli zastoupeni reprezentanti veřejného i soukromého sektoru. Pracovní skupina se sešla zhruba na 4 – 5 pracovních schůzkách, kde členové pracovní skupiny aktivně spolupracovali. Byla zřízena užší řídicí skupina, která úzce spolupracovala se zadavatelem a jejími členy byli zástupci zhotovitele (ARR Euroregionu Labe, o. p. s.) a zadavatele (Mikroregion Labské skály).

Dále byl ustanoven projektový tým skládající se z manažerského týmu (10 zaměstnanců ARR Euroregionu Labe, o. p. s. pod vedením ředitele agentury Ing. Jiřího Wiesnera), z externího konzultanta pro analytickou část (Ing. Tomáš Růžička – odborník v oblasti regionálního rozvoje a čerpání finančních prostředků EU určených na regionální rozvoj) a z externího konzultanta koncepční části (Ing. Jan Vojtek – také odborník v oblasti regionálního rozvoje a čerpání finančních prostředků EU určených na regionální rozvoj).

Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Jedná se o komplexní dokument¹⁵ pro rozvoj území kraje na období 2006-2020. Strategie vyššího územního celku zahrnuje rozvoj veškerých tematických oblastí – ekonomické, hospodářské, sociální, životního prostředí aj. Strategie Mikroregionu Labské skály se omezuje na vybrané priority a je v souladu se strategií kraje.

Strategie Mikroregionu Labské skály

Na základě charakteristiky Mikroregionu Labské skály, zpracované SWOT analýzy a konzultace s představiteli mikroregionu bylo formulováno celkem šest priorit¹⁶ a cíle rozvoje zájmového území.

Priority:

- A** – Zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury
- B** – Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb
- C** – Zázemí pro občany
- D** – Cestovní ruch
- E** – Životní prostředí a péče o krajinu
- F** - Spolupráce

¹⁵ čerpáno ze Strategie Mikroregionu Labské skály, která je dostupná na www.labskeskaly.info

¹⁶ viz Strategie rozvoje mikroregionu Labské skály

5.2.2.1 Zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury

Prvním tématem spojujícím všechny obce mikroregionu je technická a dopravní infrastruktura. Představitelé všech obcí vidí potřebu zlepšení a doplnění, případně modernizace infrastruktury ve svých obcích i jejich osadách. V mikroregionu na mnoha místech chybí kanalizace, čistírny odpadních vod, vodovody, místy je zastaralé veřejné osvětlení nebo plynofikace. Současně se malé obce a většina osad potýkají se špatnou dostupností do větších měst (Ústí n. L. a Děčín), dochází k redukci autobusových a železničních spojů, případně změnám jízdních řádů, takže stávající spoje na sebe nenavazují nebo nevyhovují časově (dojíždění do zaměstnání a škol). Místní komunikace vyžadují opravy, doplnění zastávkových zálivů, odstavných a parkovacích ploch apod.

Kvalita vnějšího dopravního napojení a vnitřní prostupnost území spolu s vybaveností sídel sítěmi technické infrastruktury tvoří jednu ze základních podmínek pro společenský a ekonomický rozvoj územních celků. Mikroregion Labské skály leží v jedné z nejexponovanějších dopravních oblastí v Ústeckém kraji a dopravní osu mikroregionu tvoří jedna ze silničních tepen nadregionálního významu. V poslední době také blízkost dálnice D8 je pro mikroregion velkým přínosem. Důležité pro cestovní ruch je velmi dobrá a významná příhraniční poloha s několika hraničními přechody. Síť vnitřních komunikací je poměrně hustá, přičemž jejich význam spočívá zejména v dostupnosti okrajových sídel mikroregionu ležících mimo hlavní dopravní tepnu.

V oblasti zásobování vodou je technická infrastruktura uspokojivá. Zásobování plynem a řešení problematiky odpadních vod i kanalizace již nedosahuje srovnatelných kvalit a vykazuje územně diferencované deficity v rámci jednotlivých sídel. Zde je zaměření na zlepšení jednotlivých složek dopravní infrastruktury. Budují se nové dopravní infrastruktury, cyklotrasy a stezky, přístupy k exponovaným lokalitám či rozvojovým plochám, s obytnými i hospodářskými funkcemi. V regionu probíhá rozvoj infrastruktury, která souvisí s přeshraničním napojením území mikroregionu, jedná se především o dostavbu dálnice D8 spojující Prahu (respektive Ústí nad Labem) s Drážďany.

Všechny obce na území mikroregionu mají zaveden vodovod, pouze obce Malšovice, Povrly a Velké Chvojno nejsou plně vybaveny kanalizací. Plynofikace již není na území regionu příliš zastoupena, plná vybavenost plynofikací je pouze v obcích Jílové, Libouhec, Malšovice, Povrly a Ryjice.

Cílem této priority je zlepšení dopravní situace v mikroregionu a zkvalitnění technického vybavení obcí a jejich osad. Tato priorita představuje jeden ze základních pilířů, na kterém stojí rozvoj území mikroregionu. Pokud není v území zajištěna dostatečná kvalitní infrastruktura, nedochází k výraznému hospodářskému rozvoji území a nelze realizovat další „nadstavby“, jako je např. rozvoj cestovního ruchu a podnikání. S kvalitní dopravní a technickou infrastrukturou vzrůstá zájem o území jak ze strany obyvatel, kteří jsou motivováni zůstat (a další se přistěhovávají), tak ze strany investorů, kteří vidí šanci pro fungování své firmy. V rámci této priority byla navržena celkem 2 opatření, jejichž realizací mikroregion dosáhne požadované úrovně technické a dopravní infrastruktury.

Mikroregion se stane jak místem vhodným pro bydlení a podnikání, tak v důsledku provedených opatření prosperujícím a dynamicky se rozvíjejícím regionem.

Opatření Budování a obnova technické infrastruktury

Opatření Doprava a dopravní obslužnost

Zrealizovaný projekt

Obec Petrovice – Oprava vozovky a parkoviště u budovy školy, rekonstrukce přístupu k budově školy včetně opravy podezdívek, obměna dřevin v přilehlém parku.

Jednalo se o rekonstrukci několika stavebních objektů v okolí školy. Tyto práce navazovaly na rekonstrukční práce, které jsou plánované na objektu školy. Díky opravám dojde k výraznému vzhledovému i funkčnímu zlepšení celého školního areálu.

Celkové náklady činily 1 189 861,- Kč, z toho obec Petrovice dostala dotace ve výši 899 894,- Kč a projekt byl zrealizován v roce 2010.

5.2.2.2 Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb

Pro dosažení vize hraje zásadní roli rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb. Do této priority patří opravy, údržba a modernizace obecního majetku (ZŠ, MŠ, obecní úřady a další nemovitosti), zkvalitnění bytového fondu, zlepšení nabídky pracovních příležitostí. Priorita je zaměřena rovněž na zajištění občanského vybavení a služeb v obcích v oblasti veřejné správy, školství, zdravotnictví, sociálních služeb, předškolní a mimoškolní péče o děti a základní obchodní infrastruktury.

Jedním ze základních ukazatelů, které ovlivňují kvalitu životního prostoru, je vybavenost sídel jednotlivými druhy sociální infrastruktury. V mikroregionu Labské skály

je dominantní pozice centrálních obcí jako sídel školských, zdravotnických a kulturních zařízení. V současné době jsou sociální služby v obcích mikroregionu zajišťovány v rámci několika základních škol a praktickými lékaři. V následujícím přehledu je znázorněna vybavenost jednotlivých obcí poštou, mateřskou a základní školou, veřejnou knihovnou a kulturním zařízením.

Tabulka č. 12 – Přehled zařízení občanské vybavenosti

Obec	Veřejná knihovna	Kulturní zařízení	Mateřská škola	ZŠ – 1. stupeň	ZŠ – 2. stupeň	Pošta
Dobkovice:	1	1	1	1	0	
Jílové	1	1	2	1	1	1
Libouchec	1	1	1	1	1	1
Malšovice	1	2	1	1	0	
Petrovice	1	0	1	1	0	1
Povrly	1	2	2	0	1	1
Ryjice	1	0	0	0	0	
Tisá	1	1	1	1	1	1
Velké Chvojno	1	0	1	1	0	1

Zdroj: ČSÚ, data k 1. 1. 2009

Ve většině obcí převažuje využití sportovních zařízení obyvateli obce. V současnosti lze navštívit např. bowling či zimní stadion v Povlech nebo golfové hřiště v Libouchci. Také blízkost dvou velkých městských center umožňuje občanům mikroregionu využít sportovní a společenské zázemí. Mikroregion se zaměřuje na zkvalitňování a poskytování služeb v sociální sféře a na investice zejména do kulturních a sportovních zařízení.

Cílem této priority je zkvalitnění životního standardu obyvatel mikroregionu a dosažení vize mikroregionu jako místa vhodného k bydlení a podnikání. Tato priorita vychází z provedené SWOT analýzy, která ukázala potřebu zvýšení rozsahu a kvality občanské vybavenosti a služeb. V rámci priority byla navržena 4 opatření.

Opatření Zkvalitnění života v mikroregionu

Opatření Zkvalitnění bydlení

Opatření Služby

Opatření Podpora podnikání a zaměstnanosti

Zrealizovaný projekt

Obec Tisá – Rekonstrukce sociálního zařízení, záchodů a umýváren v Mateřské škole.

Sociální zařízení v mateřské škole bylo nevyhovující a díky rekonstrukci mohou děti používat nové a jim odpovídající vybavení koupelen.

Celkové náklady činily 215 220,- Kč, dotace byly ve výši 162 771,- Kč a tento projekt byl zrealizován v roce 2010.

5.2.2.3 Zázemí pro občany

Zázemí pro občany v jednotlivých obcích tvoří jakousi nadstavbu, která přichází na řadu po zajištění základních potřeb pro občany. Tato „nadstavba“ je ovšem velmi důležitým kritériem pro spokojenost obyvatel regionu, jejich identifikaci se svým regionem, jež podstatně zvyšuje atraktivitu regionu i pro návštěvníky. Kulturní, sportovní a zájmová činnost patří k volnočasovým aktivitám, které jedinečným způsobem utvářejí charakter regionu. Podpora těchto aktivit přispívá ke zlepšení kvality života na venkově.

Mezi základní faktory, které ovlivňují populační vývoj, životní úroveň obyvatel a celkovou atraktivitu sídel patří problematika bydlení. Typická je zde druhová skladba bytového fondu. Na menších okrajových sídlech mikroregionu převažují rodinné domy (Malešice, Ryjice) a ve větších obcích v centru mikroregionu jsou výrazně zastoupené domy bytové (Jílové). Obce mikroregionu se nachází v zázemí dvou městských center, což v dnešní době znamená růst zájmu o obce ve venkovském prostoru, které jsou v zázemí větších koncentrací obyvatelstva právě z důvodu bydlení.

Cílem této priority je zajištění mikroregionu jako místa vhodného k bydlení a rekreaci jednak prostřednictvím rekonstrukce nebo budování nových objektů a areálů pro tyto aktivity, a jednak prostřednictvím podpory nejrůznějších kulturních, společenských a sportovních akcí v regionu. Snahou je opět udržení mladých lidí v regionu, případně motivace pro jejich návrat po ukončení studia. Pro střední generaci je zapotřebí vytvořit podmínky pro kvalitní kulturní, sportovní a volnočasové zázemí. Důležité je rovněž vytvořit důstojné zázemí a nabídku aktivit pro seniory, a rovněž propojit generace, aby se mladí mohli učit od starších, zkušenějších. Opatření navržená pro tuto prioritu:

Opatření Vybudování zázemí

Opatření Podpora činnosti dětí a mládeže

Opatření Pořádání kulturních, sportovních a jiných akcí

Zrealizovaný projekt

Město Jílové – Nákup vysavače bazénů na jílovské koupaliště.

Zakoupením bazénového vysavače se zajistí lepší kvalita a čistota vody bazénů na místním venkovním koupališti. Cílem je podpora potřeb a zájmů dětí a mládeže v Jílovém, což představuje možnost sportovního i relaxačního plavání, využití hřišť na plážový volejbal, možnost pobytu rodičů s malými dětmi, využití volného času pro obyvatele každého věku. Celkové náklady činily 165 600,- Kč a dotace byly ve výši 117 300,- Kč, tento projekt byl zrealizován v roce 2010.

5.2.2.4 Cestovní ruch

Cestovní ruch patří k tématům, která jsou společná pro celé zájmové území. Území je pro návštěvníky i obyvatele zajímavé po celý rok. Sportovat i relaxovat mohou zájemci v každém ročním období. Cestovní ruch představuje šanci regionu, kterou je potřeba využít a získat hospodářský efekt ve formě vyšších příjmů obcí i podnikatelů a zároveň vytvořit nová pracovní místa. Zatím ovšem mikroregionu chybí účinná propagace, proto se zájem návštěvníků soustředil na jiné, intenzivně propagované destinace cestovního ruchu.

Dále je zapotřebí zkvalitnit a rozšířit zázemí pro volnočasové aktivity a rekreaci, od doplnění sítě různých tras, přes ubytovací a stravovací kapacity, po sportoviště a volnočasové areály. Pouze krásná příroda a památky bez dalších služeb už návštěvníkům ani obyvatelům nestačí. Důležitým kritériem je dosažení vyšší návštěvnosti v regionu, ovšem s důrazem na šetrné využití přírodního potenciálu krajiny. Aby se zvýšil zájem návštěvníků o území mikroregionu, je zapotřebí mj. rozšířit síť cyklotras, rozšířit kapacitu ubytovacích zařízení, motivovat podnikatele k vytvoření sítě hippotras, zkvalitnit služby v cestovním ruchu a rozšířit nabídku využití volného času. Tato priorita je důležitá také pro obyvatele mikroregionu. Rozšířením nabídky pro využití volného času se území stane atraktivnějším pro své obyvatele, a tím se posílí identifikace obyvatel se svým regionem.

Návštěvníci regionu mají možnost zakoupit si kulturní pas Euroregionu Labe, který opravňuje ke vstupu do muzeí, galerií, zámků a zahrad, a také k návštěvě divadelních představení pořádaných ve skalním divadle v Rathenu na území saské části Euroregionu Labe. Dnes převažují v rámci cestovního ruchu formy krátkodobých pobytů s převažující letní a víkendovou zátěží, ale mikroregion nabízí také zimní využití nejen pro turisty, ale i

pro sportovce – viz 4.2.3 Cestovní ruch. Cestovních ruch je jedním z největších rozvojových možností mikroregionu.

Cílem rozvoje cestovního ruchu je využít potenciál území pro zvýšení významu cestovního ruchu v ekonomice regionu a pomoci tak vzniku nových možností příjmů, zvýšení návštěvnosti a prodloužení délky pobytu návštěvníků, zkvalitnění a zvýšení standardů nabídky služeb a kvality turistické infrastruktury. Toho lze dosáhnout pomocí vzniku produktů cestovního ruchu (ve všech obcích mikroregionu jsou umístěny nové infotabule), vznik infocenter, budováním turistických stezek (vydány turistické mapy), tematických a naučných stezek, vznikem nových turistických atrakтивit (dobudovány cyklotrasy u obce Jílové a Petrovice), rekonstrukcí a údržbou historických a kulturních památek (částečná oprava Jílovského zámku, chystaný projekt Euroregionu na opravu Trmického zámku a zámku v německé obci Königstein), marketingovými a propagačními produkty cestovního ruchu (jednotlivé internetové stránky obcí, vydávání cykloturistických map a propagačních letáků), informačními technologiemi, koncepčními dokumenty rozvoje cestovního ruchu, či aktivitami přeshraniční spolupráce (projekt na zbudování cyklotrasy Dobkovice – Javory – Jílové – Sněžník – Tisá – Petrovice – SRN).

Cílem této priority je lepší využití potenciálů cestovního ruchu v mikroregionu. Stanovený cíl bude naplňován prostřednictvím rozšíření sítě cyklotras, turistických tras, zimních běžeckých tras aj. a jejich vybavení (odpočívadla, infotabule, stojany na kola apod.), vytvořením sítě hippotras, dále zkvalitněním zázemí a služeb v cestovním ruchu ve spolupráci s podnikatelskými subjekty (provozovateli zařízení v cestovním ruchu), vytvořením speciálních nabídek pro cestovní ruch a doprovodného informačního systému. Důležitou součástí tohoto opatření tvoří účinná propagace území v různých médiích a v nejrůznějších formách. V rámci této priority byla navržena celkem 3 opatření:

Opatření **Rozvoj sítě tras a stezek včetně značení a přeshraničního propojení**

Opatření **Modernizace stávajících a vytvoření nových volnočasových nabídek**

Opatření **Marketing cestovního ruchu**

Zrealizovaný projekt

Obec Povrly – Ubytování na ekofarmě Natural v rámci agroturistiky.

Farma Natural se nachází v obci Slavošov, věnuje se chovu ovcí, koz, skotu a koní, a její produkty mají BIO certifikát. Nově vybudované pokoje slouží k ubytování hostů ekofarmy

v rámci agroturistiky, studentů středních a vyšších škol na odborné praxi, případně exkurzí. Celkem byly vybudovány čtyři pokoje s vlastním sociálním zařízením.

Celkové náklady činily 570 732,- Kč, dotace byly ve výši 285 366,- Kč a celý projekt byl zrealizován v roce 2009.

V oblasti cestovního ruchu je mikroregion velice činným a úspěšným aktérem. Za jeho přispění již byly vybudovány nové cyklostezky, které jsou oblíbeným cílem cyklistů díky unikátní přírodě. Nejedná se jen o samotné vybudování cyklostezek, ale také zázemí u těchto cest. Konkrétně zřízení laviček, odpočívadel a umístění odpadkových košů. Pro zlepšení nabídky jsou také rozšiřovány a modernizovány ubytovací kapacity v okolí.

Mikroregion se však nezaměřuje jen na současný stav, ale myslí i do budoucna – v plánu je zbudování hippotras, protože v současné době je stále oblíbenější jízda na koni v přírodě. Nebo návštěva a ubytování na ekofarmách, přičemž na ekofarmě Natural bylo nově vybudováno ubytovací zázemí pro hosty.

5.2.2.5 Životní prostředí a péče o krajinu

Kvalitní životní prostředí a udržovaná krajina jsou základními předpoklady pro vytvoření vhodných podmínek pro bydlení v regionu i rozvoj cestovního ruchu. Stále větší důraz se klade na ochranu přírody a pro mikroregion je toto téma rovněž aktuální. Na některých místech se zachovala téměř neporušená příroda, kde žijí chráněná živočichové a rostou chráněné rostliny. Vysokou hodnotu z hlediska ochrany přírody dosvědčuje fakt, že velká část území mikroregionu patří do některého ze dvou chráněných krajinných území. Část území mikroregionu navíc patří z historického hlediska k Českému Švýcarsku a mikroregion jako celek spolupracuje s o. p. s. České Švýcarsko, které řídí marketing a aktivity na ochranu přírody a současně aktivity v cestovním ruchu. I z toho důvodu je potřebné se v mikroregionu nadále věnovat ochraně životního prostředí a navíc tyto aktivity pokud možno koordinovat se sousedními územními celky.

Na jedné straně se území mikroregionu vyznačuje celou řadou míst s nádhernými přírodními sceneriemi a přírodními památkami, na straně druhé je na některých místech patrný negativní vliv lidské činnosti (kácení lesů, černé skládky). Na těchto místech je zapotřebí obnovit systém ekologické stability nebo např. obnovit lesní porost.

Zázemí mikroregionu skýtá prostor pro činnosti orientované na extenzivní zemědělské a mimoprodukční využití krajiny v souvislosti s ekonomickými aktivitami soukromých subjektů a zároveň pro nezemědělské činnosti za účelem zvýšení kvality údržby péče o krajinu a ekologické stability prostředí.

Cílem péče o krajinu je zajištění kvalitní péče o krajinu a udržení atraktivity prostředí v souladu s ochrannými režimy v území, snížení podílu neudržované půdy v území a vznik a zkvalitnění ekonomických aktivit soukromých subjektů pomocí podpory ekologického zemědělství (ekofarma v obci Petrovice, která produkuje biomaso), péčí o lesní porosty (výsadba nových stromků), vysazováním nové a údržba stávající zeleně, likvidací skládek (odstranění černé skládky v obci Libouchec), obnovou vodních ploch a vodotečí, ochranou přírodních prvků a přírodních památek (Odpadkiáda v Tiských stěnách – sběr odpadků) a jiné.

Cílem této priority je zkvalitnění životního prostředí a péče o krajinu. Navržená opatření řeší aktuální problémy v oblasti životního prostředí. Nanejvýš potřebné je zajištění dobré kvality vod v obcích a jejich osadách. Důležitou roli v ochraně životního prostředí hraje prevence – ekologická výchova. V mikroregionu byly rovněž zjištěny nedostatky u veřejné zeleně, která buď chybí, nebo je nevhodná či ve špatném stavu. V rámci této priority byla navržena celkem 4 opatření, jejichž realizace přispěje ke zlepšení životního prostředí v mikroregionu.

Opatření **Zlepšení kvality vod**

Opatření **Doplnění a péče o veřejnou zeleň, obnova lesů**

Opatření **Ekologická výchova**

Opatření **Péče o krajinu**

Zrealizovaný projekt

Obec Malšovice – Čistá obec.

V tomto projektu došlo k ozelenění cca 16 460 m² z uvažovaných ploch v zastavěných částech v obci Malšovice a jejích místních částí. Došlo zde k výsadbě 390 bm živého plotu z ptačího zobu, 27 ks javoru, 8 ks jeřábu a k nákupu nového zahradního traktúrku, který bude využit pro údržbu stávajících a nově založených travních ploch.

Celkové náklady činily 472 645,- Kč, dotace obec dostala ve výši 352 323,- Kč a celý projekt byl zrealizován v roce 2010.

5.2.2.6 Spolupráce

Spolupráce představuje důležitý faktor pro rozvoj území. Podpora různých forem spolupráce byla zvolena jako jedna z priorit území mikroregionu. Jedná se o spolupráci s místními partnery (tzv. mezisektorová spolupráce), spolupráci s partnery nad rámec regionu (nadregionální spolupráce) a přeshraniční spolupráci.

Po vstupu České republiky do Evropské unie je důležitá správně prováděná regionální politika. Mikroregion Labské skály má možnost čerpat finanční zdroje z různých podpůrných a rozvojových programů jak Evropské unie, tak i České republiky a důležitý je také vztah ke Krajskému úřadu, který intervenuje v rámci své působnosti Program rozvoje Ústeckého kraje.

Cílem rozvoje vnitřních vztahů je posílení a budování formálních a neformálních sítí mezi subjekty v mikroregionu, zlepšit identifikaci obyvatel s životním prostorem (problém s vykořeněností obyvatel) a vytvořit podmínky pro realizaci Strategie rozvoje. Vhodné typové projekty pro toto opatření jsou tvorba společných projektů (Mikroregion Labské skály spolupracuje s Mikroregionem Milada – sepsán projekt pro propojení a vytvoření společných cyklostezek), zpřehlednění aktivně činných soukromých subjektů, institucí a neziskových organizací, vzdělávací programy pro soukromé subjekty, aktivity nevládních neziskových organizací a další.

S německým partnerem jsou realizovány společné projekty. Jedná se především o obnovení tzv. solné stezky (Jílové – Libouchec – Německo), vydání propagačního materiálu (trojjazyčné skládačky, DVD), společné akce škol, společné akce pro různé skupiny obyvatel; výstavba rozhledny na Nakléřově (kamenná stavba, vydáno stavební povolení); cínová stezka (Cínovec – Petrovice – Bahratal – Bad Gottleuba); seznam ubytovacích kapacit a dalších služeb v cestovním ruchu formou mapy, brožury, katalogu; rozšíření cyklotras, jejich dovybavení drobnou infrastrukturou; půjčování kol; rozvoj infocenter; labská vodní cesta včetně kotvišť, tábořišť půjčování lodí; naučná přírodovědná cesta a historická stezka v Libouchci; Mezinárodní kemp Labské skály v Malšovicích; oprava a značení přístupové turistické cesty na hrad Blansko.

Cílem rozvoje vnějších vztahů je maximálně využít příležitosti ve prospěch mikroregionu. Proto jsou zde důležitou součástí partneři a instituce jako např. okolní mikroregiony, Euroregion Labe, Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, Ústecký kraj (vyhlašuje dotační tituly), ale také i partneři z Německa – Správní společenství

Königstein, Správa CHKO Labské pískovce a České Středohoří, nebo např. Správa Národního parku České Švýcarsko. Nesmí být opomenuta spolupráce místních akčních skupin, které podporují rozvoj mikroregionu a berou na sebe i určité závazky.

Příhraniční postavení mikroregionu Labské skály v bezprostředním sousedství se Spolkovou republikou Německo se vyznačuje rozvojem vnějších vztahů. Poloha přispívá k rozvoji přeshraniční spolupráce a vzhledem k ochraně přírody i k rozvoji spolupráce s partnery, kteří působí v této oblasti. Relativní blízkost správních center je vhodná pro efektivní a interaktivní komunikaci a spolupráci s jednotlivými partnery. Mikroregion Labské skály má svého německého partnera – Správní společenství Königstein, které tvoří pět saských obcí Gohrisch, Königstein, Kurort Rathen, Rosenthal-Bielatal a Struppen.

Mikroregion Labské skály je členem Euroregionu Labe, který je vymezen oblastí v česko-německém pohraničí na východním okraji Evropské unie. Členy na německé straně jsou hlavní zemské město Drážďany, okres Míšeň, Saské Švýcarsko a Weisseritzkreis. Na české straně jsou členy města a obce okresů Ústí nad Labem, Teplice, Litoměřice a část okresu Děčín. Mezi hlavní úkoly Euroregionu Labe patří podpora rozvoje a spolupráce v oblasti územního a regionálního plánování, životního prostředí, infrastruktury, cestovního ruchu, kultury, sportu a podpora i vzájemného setkávání občanů v rámci Euroregionu Labe.

Mikroregion Labské skály se aktivně zapojuje do místního dění a od svého vzniku již uskutečnil několik projektů¹⁷ zaměřujících se na zlepšení kvality bydlení, cestovního ruchu, životního prostředí a celkového zlepšení životní úrovně obyvatel jednotlivých členských obcí. Mikroregion má zásobník projektů, v Příloze 6 jsou uvedeny záměry, které jsou navrženy k realizaci v letech 2011 – 2013. Ne všechny projekty byly realizovány, protože v uplynulých několika letech nebyly na tyto projekty vypsány vhodné dotační tituly. Nejvýznamnější projekt byl uskutečněn v roce 2007 – oprava mateřských a základních škol z Programu obnovy venkova Ústeckého kraje 2007.

Cílem priority „spolupráce“ je rozvoj regionu společným úsilím s jednotlivými partnery podle jejich možností a schopností, zvýšit jeho atraktivitu pro obyvatele i návštěvníky a zajistit hospodářský efekt těchto aktivit (např. zvýšení počtu návštěvníků, prodej propagačních materiálů apod.). Spolupráce partnerů musí být oboustranně výhodná. V rámci této priority byla zvolena celkem 3 opatření, jejichž realizace v důsledku

¹⁷ viz Zásobník projektů Mikroregionu Labské skály zveřejněný na webových stránkách Mikroregionu Labské skály: <http://www.labskeskaly.info>

významně přispěje k rozvoji mikroregionu. Aktivity této priority se částečně překrývají s jinými prioritami, především s prioritou „Cestovní ruch“ a „Zázemí pro občany“. V rámci priority „Spolupráce“ se ovšem vždy jedná o projekty realizované alespoň dvěma, někdy i více partnery, zatímco v rámci ostatních priorit je možné realizovat projekty pouze jednoho subjektu.

Opatření Mezisektorová regionální spolupráce

Opatření Nadregionální spolupráce

Opatření Přeshraniční spolupráce

Spolupráce s Českou zemědělskou univerzitou

V roce 2008 vznikl projekt Virtuální Univerzita třetího věku¹⁸ (VU3V) na Provozně ekonomické fakultě v Praze, který představuje příležitost studia pro všechny seniory bez rozdílu bydliště. Senioři již neřeší překážky ve studiu, jako tomu bylo doposud, kterými byla vzdálenost, zdravotní a časové důvody nebo např. finanční náročnost na dopravu. Projekt je finančně podporován Asociací U3V v ČR a v akademickém roce 2010/2011 byl zahájen 5. semestr v 35 regionálních konzultačních střediscích, v devíti ze čtrnácti krajů.

První konzultační středisko v Ústeckém kraji bylo otevřeno na zámku v Jílovém, kde bude realizován tento projekt městem Jílové, Provozně ekonomickou fakultou České zemědělské univerzity v Praze a MAS Labské skály. Slavnostní otevření střediska se uskutečnilo dne 17. února 2011 na Jílovském zámku.

¹⁸ více informací na www.e-senior.cz

6. ZÁVĚR

Mikroregion Labské skály se skládá z devíti obcí s celkovou rozlohou cca 192 km² a s 13 468 obyvateli. Velký potenciál nabízí právě poloha mikroregionu, z něhož část se nachází v nížině řeky Labe a část ve vrchovině podél státní hranice se Saskem. Přilehlé saské území tvoří LAG Sächsische Schweiz, tzv. region ILE. Rozmanitost území nabízí obyvatelům i návštěvníkům široké možnosti využití volného času, nabídky v cestovním ruchu i sportovní využití. Mikroregion Labské skály se snaží využít potenciály obcí i stávající nabídku pomocí modernizace a rozšíření zařízení.

V rámci mikroregionu působí Místní akční skupina Labské skály, která byla zřízena za účelem čerpání dotací z programu LEADER. Toto území navštíví zhruba 200 tisíc návštěvníků ročně, což je na poměrně malou rozlohu mikroregionu významné číslo. Mikroregion se za spolupráce s místní akční skupinou snaží přilákat ještě více návštěvníků, a to jednak zlepšením a doplněním infrastruktury, a jednak pomocí zajímavých nabídek. O nové nápady není v obcích mikroregionu nouze, jejich realizace je ale závislá na dostatku finančních prostředků na předfinancování projektů. Informace týkající se metody LEADER a principů komunitní spolupráce i informace o dotačních titulech jsou poskytovány žadatelům místní akční skupinou.

Realizované projekty by bez finanční podpory ze strany Evropské unie a přispění Mikroregionu Labské skály nemohly být realizovány a nemohl by tak být podpořen rozvoj místních měst a obcí. Mikroregion Labské skály a Místní akční skupina Labské skály tak pomáhají velmi účinným způsobem, protože bez jejich pomoci by se vývoj ve většině obcí pravděpodobně zastavil.

Díky dobrovolnému svazku obcí již byly zrealizovány desítky projektů v každé obci, a díky nim se zlepšil jak život místních obyvatel, tak komfort a přitažlivost pro budoucí návštěvníky. Také rozvoj přeshraniční spolupráce obnovuje dřívější vztahy, které byly po odsunu německého obyvatelstva zpřetrhány. Díky činnosti mikroregionu již byly vybudovány společné informační tabule, pořádány koncerty a setkání seniorů, soutěže hasičů či vypracovány společné česko-německé internetové stránky.

Mezi zrealizované projekty za přispění dotační politiky patří především opravy sociálních zařízení a fasád škol, zlepšování a budování infrastruktury či inovace

sportovního vyžití pro místní obyvatele. Takto vynaložené peníze jsou dobře investovány a zhodnoceny a poslouží pro zlepšení bydlení a zvelebení obcí.

Mezi činnosti mikroregionu nespádají jen projekty obcí, ale také především projekty malých živnostníků či fyzických osob. Dotace pomáhají těmto osobám realizovat své nápady, které by bez finanční pomoci nemohly být uskutečněny. Zde je další důkaz o tom, že spolek není jen formálně založen, ale že je velmi účinným aktérem přispívajícím k rozvoji obcí na území mikroregionu.

Celkově lze shrnout, že mikroregion je v současné době již nepostradatelným článkem v procesu získávání finančních prostředků a při rozvoji turistického ruchu, který je největším potenciálem těchto obcí. Za pomoci mikroregionu byly vybudovány nové cyklostezky, nová naučná stezka a v plánu je také výstavba hippostezky. Zásobník projektů se každoročně doplňuje novými návrhy k realizaci a každoročně je také realizováno několik projektů z tohoto zásobníku.

Od roku 2007 dochází k přírůstku obyvatel a dochází ke zlepšování životní úrovně v těchto obcích. Přispívají k tomu jak suburbanizační procesy, dnešní móda bydlet na venkově, ale také jistě fakt, že došlo k celkovému zlepšení kvality bydlení v obcích. Díky správnému fungování Mikroregionu Labské skály a vynaložení finančních prostředků na projekty dochází k celkovému zlepšení prostředí obcí.

Opatření, které by mohlo ještě více zlepšit či rozvinout budoucí vývoj obcí spatřuji v zapojení většího počtu obyvatel do místních aktivit. Zaměření se na sociální kapitál přináší odstranění vykořeněnosti, které zde bylo po odsunu německého obyvatelstva a při příchodu nových obyvatel, kteří k dané lokalitě nemají zatím vybudovaný vztah. Lidské zdroje představují důležitý bod, na který by se měl mikroregion zaměřit, a díky zapojení obyvatel do dění obcí bude podpořen rozvoj obce z iniciativy místního obyvatelstva. Tento rozvoj se bude ubírat směrem podle skutečných potřeb a přání místních aktérů.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní zdroje

- [1] ADAMČÍK, J. *Regionální politika a management regionů, obcí a měst*. Ostrava : Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2000.
- [2] ANDĚL, J. *Východní Krušnohoří – geografické hodnocení periferní oblasti*. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004.
- [3] BALEJ, M. *Východní Krušnohoří – geografické hodnocení periferní oblasti*. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2004.
- [4] CIHELKOVÁ, E. a kol. (2002) *Světová ekonomika, Regiony a integrace*. Praha : Grada Publishing, 2002.
- [5] HLAVÁČEK, P. *Aktivity mikroregionů a svazků obcí v Ústeckém kraji a růst regionální ekonomiky*. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2006.
- [6] HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 3. dotisk Praha : Reprografické studio v Praze, 2008, 193 s., ISBN 978-80-213-1413-9
- [7] MZe (2007) *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013*. Praha : Evropská komise (2006) Nařízení Komise 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.
- [8] PATŘIČNÝ, V., VÁŠA, J. *Sdružování venkovských obcí v přirozených spádových územích*. Kladno : Centrum pro zemědělské soustavy, 1997.
- [9] REKTOŘÍK J., ŠELEŠOVSKÝ J. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno : Masarykova univerzita, 1999.
- [10] SCHADE, G., LEIDTKE, D. (2001) *Die Regionalmarke*. Ausbildung und Beratung im Agrarbereich, 10/2001.
- [11] TOMŠÍK, K. *Evropská integrace a environmentální politika*. 4. vyd. Praha : Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2010, 119 s., ISBN 978-80-213-2105-2.

- [12] TOMŠÍK, K. *Vývoj a perspektivy evropského venkova*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009, 208 s.
- [13] VAŠTIKOVÁ, M., JANEČKOVÁ, L. *Marketing měst a obcí*. Praha : Grada Publishing, 1999.

Internetové zdroje

- [14] *BermanGroup* [online]. 2003-2011 [cit. 2011-03-09]. Co jsou integrované plány rozvoje měst?. Dostupné z WWW: <http://www.bermangroup.cz/czech/?RUBRIKA=cz_topmenu&PORADI=26>.
- [15] *Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy* [online]. 2010 [cit. 2011-03-09]. Integrace ochrany životního prostředí a rozvoje venkova v CAP. Dostupné z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/info/EU/Zemedelstvi/integrace_ochrany_zivotniho_pros.htm>.
- [16] *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Postavení regionů NUTS 2 a NUTS 3 nových členských států v rámci Evropské unie. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/postaveni_regionu_nuts_2_a_nuts_3_novych_clenskych_statu_v_ramci_evropske_unie>.
- [17] *LEADER+* [online]. 7.8.2010 [cit. 2011-03-09]. Analýza možností využití metody Leader a struktur MAS pro implementaci programů SFŽP. Dostupné z WWW: <http://www.leaderplus.cz/cz/area.asp?place_id=1&area_id=2>.
- [18] *Mikroregion Labské skály* [online]. 2009 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.labskeskaly.info/index.php?nav=uvod>>.
- [19] *Regionální informační servis* [online]. 2010 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs>>.
- [20] *Univerzita třetího věku* [online]. 2010 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-senior.cz/>>.
- [21] *Veřejná správa online* [online]. 1996 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.obce.cz/>>.

Ostatní zdroje

- Králová, H., Bakalářská práce na téma Hodnocení rozvojových možností Mikroregionu Labské skály, rok 2008
- Osobní rozhovor s paní Ing. Šípovou, pracovnící Mikroregionu Labské skály, 11. 2. 2008
- Osobní rozhovor s paní Šimánovou, starostkou obce Tisá, 4. 2. 2008
- Osobní rozhovor s panem Ing. Junim, pracovníkem Úřadu práce v Ústí nad Labem, 5. 11. 2007
- Nařízení Rady (ES) 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
- Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, MZe ČR, 2006
- Stanovy dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Labské skály, 2001
- Zásobník projektů Mikroregionu Labské skály, 2008

8. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Přidělování částky ze Strukturálních fondů do rozpočtu Iniciativ Společenství

Tabulka č. 2 – Počet MAS a kolektivních institucí v iniciativách LEADER

Tabulka č. 3 – Základní charakteristika území k 31. 12.

Tabulka č. 4 – Dlouhodobý vývoj obyvatelstva

Tabulka č. 5 – Pohyb obyvatel v obcích mikroregionu rok 1996 a 2006

Tabulka č. 6 – Počet obyvatel mikroregionu a jejich průměrný věk

Tabulka č. 7 – Struktura uchazečů o zaměstnání dle vzdělání rok 2005

Tabulka č. 8 – Struktura uchazečů mikroregionu o zaměstnání dle věku rok 2005

Tabulka č. 9 – Vybavenost obcí technickou infrastrukturou rok 2007

Tabulka č. 10 – Velikostní struktura ekonomických subjektů rok 2008

Tabulka č. 11 – Počet obyvatel vyjíždějících mimo obec za prací (SLBD 2001)

Tabulka č. 12 – Přehled zařízení občanské vybavenosti

Seznam grafů

Graf č. 1 Počet MAS v jednotlivých iniciativách

Graf č. 2 Počet obyvatel v obcích mikroregionu rok 1996 a 2008

Graf č. 3 Nezaměstnanost v obcích mikroregionu z územního hlediska k 31. 12.

9. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Regiony soudržnosti NUTS 2 v rozdělení na okresy NUTS 4

Příloha 2 – Alokace prostředků EAFRD v České republice

Příloha 3 – Vymezení Mikroregionu Labské skály a partnerského Správního společenství
Königstein

Příloha 4 – Vymezení mikroregionu v rámci Ústeckého kraje

Příloha 5 – Výňatek ze stanov Mikroregionu Labské skály

Příloha 6 – Popis jednotlivých opatření/fichí

Příloha 7 – Zásobník projektů Dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Labské skály

Příloha 8 – Záměry doporučené k realizaci v období 2011 – 2013

Příloha 1 – Regiony soudržnosti NUTS 2 v rozdělení na okresy NUTS 4

Regiony soudržnosti NUTS2 v rozdělení na okresy NUTS4

klasifikace CZ-NUTS - od 1. 5. 2004
dle Sdělení 228/2004 Sb.

CZ0 Česká republika
CZ01 Praha
□ CZ010 Hl. m. Praha

CZ02 Střední Čechy

- CZ0201 Benešov
- CZ0202 Beroun
- CZ0203 Kladno
- CZ0204 Kolín
- CZ0205 Kutná Hora
- CZ0206 Mělník
- CZ0207 Mladá Boleslav
- CZ0208 Nymburk
- CZ0209 Praha-východ
- CZ020A Praha-západ
- CZ020B Příbram
- CZ020C Rakovník

CZ03 Jihozápad

- CZ0311 České Budějovice
- CZ0312 Český Krumlov
- CZ0313 Jindřichův Hradec
- CZ0314 Písek
- CZ0315 Prachalice
- CZ0316 Strakonice
- CZ0317 Tábor
- CZ0321 Domažlice
- CZ0322 Klatovy
- CZ0323 Pízeň-město
- CZ0324 Pízeň-jih
- CZ0325 Pízeň-sever
- CZ0326 Rokycany
- CZ0327 Tachov

CZ04 Severozápad

- CZ0411 Cheb
- CZ0412 Karlovy Vary
- CZ0413 Sokolov
- CZ0421 Děčín
- CZ0422 Chomutov
- CZ0423 Litoměřice
- CZ0424 Louny
- CZ0425 Most
- CZ0426 Teplice
- CZ0427 Ústí nad Labem

CZ06 Jihovýchod

- CZ0611 Havlíčkův Brod
- CZ0612 Jihlava
- CZ0613 Pelhřimov
- CZ0614 Třebíč
- CZ0615 Žďár nad Sázavou
- CZ0621 Blansko
- CZ0622 Brno-město
- CZ0623 Brno-venkov
- CZ0624 Břeclav
- CZ0625 Hodonín
- CZ0626 Vyškov
- CZ0627 Znojmo

CZ05 Severovýchod

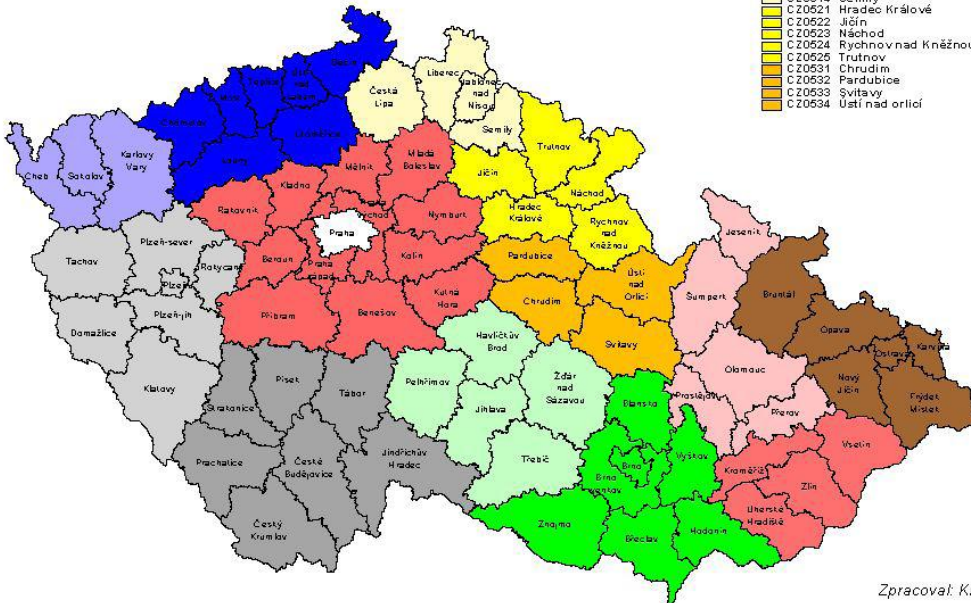
- CZ0511 Česká Lípa
- CZ0512 Jablonec Nad Nisou
- CZ0513 Liberec
- CZ0514 Semily
- CZ0521 Hradec Králové
- CZ0522 Jičín
- CZ0523 Náchod
- CZ0524 Rychnov nad Kněžnou
- CZ0525 Trutnov
- CZ0531 Chrudim
- CZ0532 Pardubice
- CZ0533 Svitavy
- CZ0534 Ústí nad Orlicí

CZ07 Střední Morava

- CZ0711 Jeseník
- CZ0712 Olomouc
- CZ0713 Prostějov
- CZ0714 Přerov
- CZ0715 Šumperk
- CZ0721 Kroměříž
- CZ0722 Uherské Hradiště
- CZ0723 Veselí
- CZ0724 Zlín

CZ08 Moravskoslezsko

- CZ0801 Bruntál
- CZ0802 Frýdek-Místek
- CZ0803 Karviná
- CZ0804 Nový Jičín
- CZ0805 Opava
- CZ0806 Ostrava-město

Zpracoval: Kleinertová VÚZE, červen 2005

Příloha 2 - Alokace prostředků EAFRD v České republice

Rozvoj venkova v České republice na období let 2007-2013 je determinován v Programu rozvoje venkova na dané období, který byl vypracován na základě nařízení Rady č. 1698/2005 a č. 1290/2005 a na základě rozhodnutí Komise 2006/144/ES. Celková výše disponibilních prostředků fondu EAFRD pro Českou republiku v období 2007-2013 byla stanovena rozhodnutím Evropské komise na 2 815,5 mil. eur.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2000-2007 rozčlenil osy na čtyři opatření:

Opatření osy 1 v České republice

Kód opatření a název v ČR	zařazení dle nařízení č. 1974/2006
I.1.1. Modernizace zemědělských produktů	121, 124
I.1.2. Investice do lesů	122, 123, 125
I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	123
I.1.4. Pozemkové úpravy	125
I.2.1. Seskupení producentů	142
I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost	111
I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců	112
I.3.3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti	113
I.3.4. Využívání poradenských služeb	114,115

Opatření osy 2 v České republice

Kód opatření a název v ČR	zařazení dle nařízení č. 1974/2006
II.1.1. Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)	211, 212
II.1.2. Platby v rámci oblastí Natura 2000 a rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)	213
II.1.3. Agroenvironmentální opatření	214
II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy	221
II.2.2. Platby v rámci Natura 2000 v lesích	224
II.2.3. Lesnicko-environmentální platby	225
II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa	226, 227

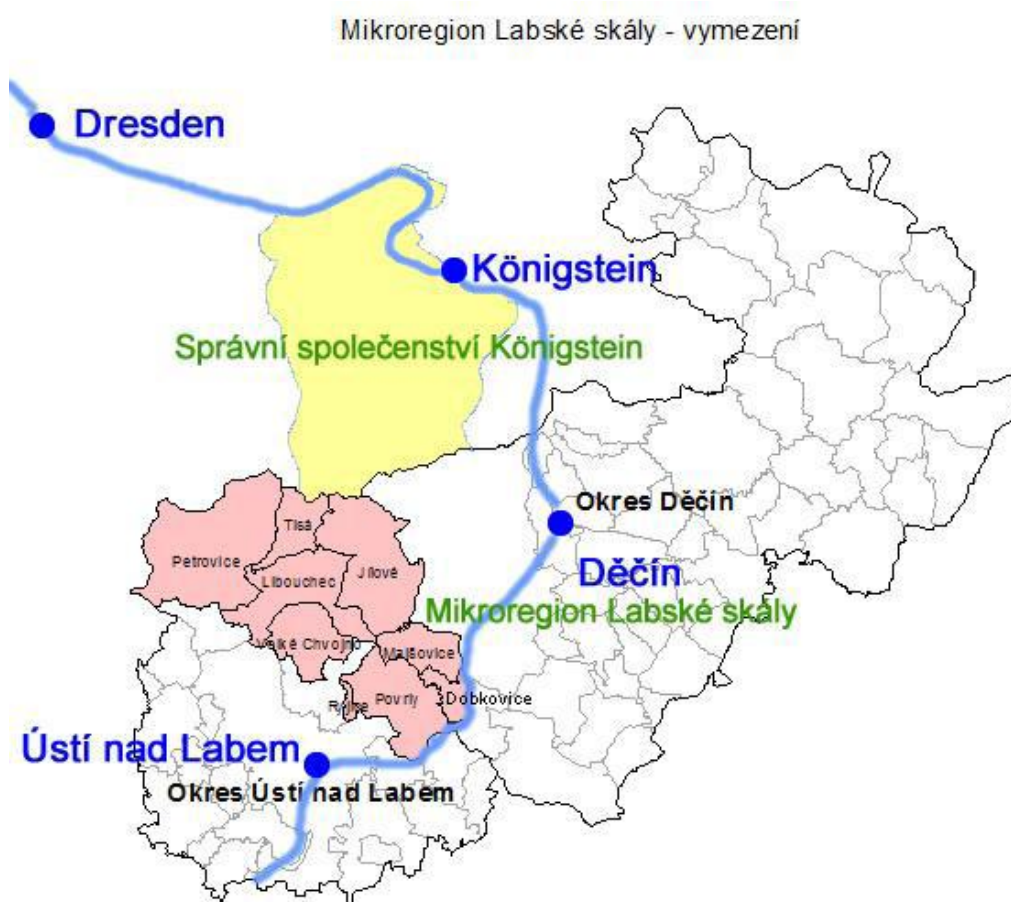
Opatření osy 3 v České republice

Kód opatření a název v ČR	zařazení dle nařízení č. 1974/2006
III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy	311
III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	312
III.1.3. Podpora cestovního ruchu	
III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	321, 322
III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	323
III.3.1. Vzdělávání a informace	331

Opatření osy 4 v České republice

Kód opatření a název v ČR	zařazení dle nařízení č. 1974/2006
IV.1.1. Místní akční skupina	431
IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie	411, 412, 413
IV.2.1. Realizace projektů spolupráce	421

Příloha 3 – Vymezení Mikroregionu Labské skály a partnerského Správního společenství Königstein

Příloha 4 – Vymezení mikroregionu v rámci Ústeckého kraje

Příloha 5 – Výňatek ze stanov Mikroregionu Labské skály

Název a sídlo členů svazku obcí

Členy svazku obcí jsou ke dni schválení Dodatku č. 1 těchto stanov obce:

1. Obec Dobkovice, IČO 261246, okres Děčín,
adresou: Obecní úřad Dobkovice, č.p. 101, Dobkovice, PSČ 407 03,
zastupovaná starostou Petrem Šulcem, místostarostou Ing. Janem Bělohorským
2. Město Jílové, IČO 261408, okres Děčín,
adresou: Městský úřad Jílové, Mírové náměstí 280, Jílové, PSČ 407 01,
zastupované starostou Petrem Schlösingerem, místostarostou Mgr. Václavem Zibnerem
3. Obec Libouchec, IČO 266833, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Libouchec, č.p. 211, Libouchec, PSČ 403 35,
zastupovaná starostou Ing. Jiřím Štěrbou, místostarostkou Mgr. Danou Březinovou
4. Obec Malšovice, IČO 00261548, okres Děčín,
adresou: Obecní úřad Malšovice, č.p. 16, Malšovice - pošta Děčín II, PSČ 405 02,
zastupovaná starostou Pavlem Plachým, místostarostkou Jitkou Pilařovou
5. Obec Petrovice, IČO 266922, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Petrovice, č.p. 529, Petrovice, PSČ 403 37,
zastupovaná starostou Zdeňkem Kutinou, místostarostou Waltrem Wolfem
6. Obec Povrly, IČO 266931, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Povrly, ul. Mírová 165, Povrly, PSČ 403 32,
zastupovaná starostou Jiřím Schickem, místostarostkou Jitkou Farskou
7. Obec Ryjice, IČO 556882, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Ryjice, č.p. 14, Ryjice, pošta Ústí n.L. - Neštětice PSČ 403 31,
zastupovaná starostkou Jaroslavou Kouskovou, místostarostou Jaroslavem Macákem
8. Obec Tisá, IČO 00267082, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Tisá, č.p. 205, Tisá, PSČ 403 36,
zastupovaná starostkou Mgr. Martinou Šimáňovou, místostarostou Janem Povejším
9. Obec Velké Chvojno, IČO 66109973, okres Ústí nad Labem,
adresou: Obecní úřad Velké Chvojno, č.p. 55, Velké Chvojno, PSČ 403 34,
zastupovaná starostou Václavem Svobodou, místostarostkou Hanou Mrázkovou

Organizační struktura

1) Organizační struktura svazku obcí je tvořena:

- a) radou mikroregionu,
- b) předsedou,
- c) místopředsedou,
- d) kontrolním orgánem – dozorčí radou.

2) V odůvodněných případech může být zřízen i další trvalý či dočasný orgán svazku obcí

nad rámec shora uvedeného. Ke zřízení orgánu je třeba změny stanov, není-li orgán přímo stanovami předpokládán.

Rada mikroregionu

- 1) Rada mikroregionu (dále jen „Rada“) je nejvyšším orgánem svazku obcí. Je tvořena starosty nebo místostarosty všech členských obcí svazku. Každá členská obec má při jednání a rozhodování „Rady“ jeden hlas.
- 2) Rada“ se schází podle potřeby, nejméně však 2x ročně, resp. 1x za každé pololetí daného kalendářního roku. Schůze „Rady“ se zpravidla konají v některé ze členských obcí. Schůzi „Rady“ svolává a zpravidla řídí předseda nebo místopředseda svazku obcí.
- 3) Jestliže předseda nebo místopředseda svazku obcí nesvolá schůzi „Rady“ dle odst. 2/ tohoto článku, popř. neučiní-li tak do jednoho měsíce od podání žádosti o svolání „Rady“ podepsané alespoň 1/3 členů svazku obcí, může být „Rada“ svolána samotnými o její svolání žádajícími členy svazku obcí.

Předseda

- 1) Předseda je fyzická osoba volená ze starostů a místostarostů členských obcí členy svazku obcí na období dvou let, nejdéle však na období jeho funkčního období starosty nebo místostarosty. Ve funkci setrvá i po uplynutí uvedeného období, dokud není zvolen jeho nástupce. Po tuto dobu zajišťuje pouze základní a nezbytné úkony nutné k zajištění chodu svazku obcí.
- 2) Předseda je ze své činnosti ve svazku obcí odpovědný radě, jejímiž rozhodnutími a pokyny je povinen se řídit.
- 3) Rada může pro činnost předsedy stanovit závazné limity.
- 4) V případě kolize stanoviska předsedy a stanoviska rady je rozhodující stanovisko rady.
- 5) Předseda je fyzická osoba volená z členů svazku obcí a ze starostů členských obcí členy svazku obcí na období jednoho roku, přičemž ve své funkci setrvá i po uplynutí uvedeného období, dokud není zvolen jeho nástupce. Předseda je volen v tajném hlasování z kandidátů navržených členy svazku obcí s tím, že každý člen navrhuje pouze jediného kandidáta.
- 6) Není-li radou starostů určeno jinak, je funkce předsedy funkcí čestnou.
- 7) Předseda je volen radou mikroregionu z kandidátů navržených členy svazku obcí s tím, že každý člen navrhuje pouze jediného kandidáta. O způsobu volby formou tajného či veřejného hlasování rozhoduje rada.
- 8) Rada mikroregionu má pravomoc odvolat předsedu svazku z této funkce.

Místopředseda

- 1) Místopředseda svazku obcí jedná obdobně jako předseda, a to na základě jeho pověření nebo v jeho nepřítomnosti.
- 2) Místopředseda je fyzická osoba volená ze starostů a místostarostů členských obcí členy svazku obcí na období dvou let, nejdéle však na období jeho funkčního období starosty nebo místostarosty. Ve funkci setrvá i po uplynutí uvedeného období, dokud není zvolen jeho nástupce. Po tuto dobu zajišťuje ve spolupráci s předsedou svazku pouze základní a nezbytné úkony nutné k zajištění chodu svazku obcí.
- 3) Místopředseda je volen radou mikroregionu z kandidátů navržených členy svazku obcí s tím, že každý člen navrhuje pouze jediného kandidáta. O způsobu volby formou tajného či veřejného hlasování rozhoduje rada.
- 4) Rada mikroregionu má pravomoc odvolat místopředsedu svazku z této funkce.

Příloha 6 – Popis jednotlivých opatření/fichí

Fiche č. 1: Cestovní ruch a volný čas

Tato fiche je zaměřena na rozvoj aktivit v rámci rozvoje venkovské ekonomiky směrem k činnostem v cestovním ruchu (především venkovské turistice), zejména na využití potenciálu zemědělských farem v oblasti agroturistiky. V rámci záměru b) bude podporována zejména výstavba, modernizace, rozšíření malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení (stravovací zařízení pouze jako součást ubytovacího), půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovně rekreační vyžití (např. půjčovny kol, lodí, lyží).

Fiche č. 2: Rozvoj obcí

Podporovány budou projekty zaměřené na zlepšení dopravní a technické infrastruktury a vzhledu obcí, čímž dojde ke zlepšení životních podmínek a tím zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, podnikání i relaxaci). Konkrétně budou podpořeny záměry jako např. vybudování, rekonstrukce, odvodnění místních komunikací, obnova, rekonstrukce náměstí, návsi, veřejných prostranství, mobiliáře (odpadkové koše, lavičky, stojany na kola), výstavba nebo obnova autobusových zastávek, doplnění zeleně, parkové úpravy osvětlení, oplocení, nákup techniky na údržbu veřejné zeleně, vybudování stání na kontejnery na tříděný odpad apod.

Fiche č. 3: Občanské služby

Tato fiche slouží k zajištění občanského vybavení a služeb v oblasti veřejné správy, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb, spolkových činností, předškolní a mimoškolní péče o děti, základní obchodní infrastruktury, tělovýchovy a sportu. Podpořeny budou záměry na vybudování nebo rekonstrukce kulturních domů, sálů, jevišť, sportovních hal vč. zařízení a zázemí, drobné provozovny (malí živnostníci v pronájmu v obecních budovách – např. maloobchodní prodejny, pedikúra, rehabilitace, úklidové služby, lékařská praxe aj.), budování a rekonstrukce koupališť a kempů apod.

Fiche č. 4: Zázemí pro kulturu a sport

U projektů podpořených v rámci fiche č. 4 se očekává posílení sounáležitosti obyvatel s místním prostředím - zajištění zázemí pro aktivity místních společenských, kulturních, zájmových a sportovních organizací a spolků a církví. Podpořeny budou záměry jako např. vybudování, rekonstrukce, modernizace sportovišť a sportovních zařízení, kulturních zařízení, prostor pro spolkovou činnost (klubovny, i hasičské zbrojnice), zázemí pro aktivity dětí a mládeže, mateřská centra, dětská hřiště, dětské koutky apod.

Fiche č. 5: Zemědělství

V rámci této fiche budou podpořeny investice do budov, staveb a technologií pro rostlinnou a živočišnou výrobu. Dotace bude zaměřena na investice do zemědělských staveb a technologií (rekonstrukce a výstavba nových staveb), včetně nezbytných manipulačních ploch pro živočišnou a rostlinnou výrobu, např. vybudování, modernizace, přestavba stájí, seníků, manipulačních ploch a dále vybudování malých regionálních provozoven (např. sýrárny, zpracování masných produktů apod.).

Fiche č. 6: Vzdělávání

Tato fiche je zaměřena na vzdělávací projekty. Podpora je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III (tzn. v oblastech diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání a rozvoje mikropodniků, venkovského cestovního ruchu, obnovy a rozvoje vesnic, občanského vybavení a služeb a ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova). Příjemce dotace zajistí vzdělávání účastníkům prostřednictvím vzdělávacího subjektu. Účastníci nehradí žádné poplatky spojené s účastí na vzdělávací akci. Vzdělávací aktivity – např. jazykové kurzy, výuka pro podnikatele v cestovním ruchu, zemědělce (předávání zkušeností), možnost zorganizovat exkurze na výměnu zkušeností MAS aj.

Fiche č. 7: Trasy a stezky

V rámci této fiche bude podpořen rozvoj cestovního ruchu, konkrétně záměr a) pěší trasy, naučné stezky a hippostezky, lyžařské trasy. Podpořeny budou projekty se záměrem na vybudování a vybavení nových pěších tras, naučných stezek, vinařských stezek a hippostezek, lyžařských a běžeckých tras mimo území lesů, nebo na doplnění stávajících tras potřebnými prvky.

Příloha 7 – Zásobník projektů Dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Labské skály
Aktualizace strategie byla podpořena Ústeckým krajem v roce 2008 v rámci Programu obnovy venkova Ústeckého kraje 2008.

Rozdělení do kategorií:

- A** – Dopravní a technická infrastruktura
- B** – Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb
- C** – Zázemí pro občany
- D** – Cestovní ruch
- E** – Životní prostředí a péče o krajinu

Seznam projektů Dobkovic

- A** – Dopravní a technická infrastruktura
 - A.1 Oprava komunikací, mostků a chodníků
 - A.2 Oprava mostku po povodni
 - A.3 Zvýšení podjezdné výšky železničního mostu
- B** – Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb
 - B.1 Rozvoj lidských zdrojů
 - B.2 Zateplení budovy ZŠ
 - B.3 Výměna oken na budově OÚ
- C** – Zázemí pro občany
 - C.1 Dětské hřiště – pro předškolní děti
 - C.2 Zóna pro cyklisty a bruslaře
 - C.3 Dopravní hřiště
 - C.4 Oprava hasičské zbrojnice
 - C.5 Výměna oken a zateplení kulturního domu
 - C.6 Knihovna s internetem pro veřejnost
 - C.7 Dětský volnočasový areál
 - C.8 Vybavení kulturního domu
 - C.9 Centrum pro využití volného času
- D** – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Rekonstrukce objektu pro potřeby cestovního ruchu v mikroregionu Labské skály
 - D.2 Rekonstrukce sportovního areálu
 - D.3 Výstavba cyklostezky Malšovice – Dobkovic – Povrly
 - D.4 Vodácký kemp
 - D.5 Přístaviště na Labi
- E** – Životní prostředí
 - E.1 Kanalizace a ČOV
 - E.2 Výsadba a úprava zeleně v obci

Seznam projektů Jílové

- A – Dopravní a technická infrastruktura
 - A.1 Výstavba autobusových zastávkových zálivů
 - A.2 Oprava místních komunikací a chodníků
- B – Rozvoj obcí
 - B.1 Revitalizace centra města
 - B.2 Celková oprava školní budovy MŠ Jílové – Modrá
 - B.3 Rekonstrukce kaple Panny Marie
 - B.4 RD Kamenná
- C – Zázemí pro občany
 - C.1 Rekonstrukce Jílovského zámku na společenské a kulturní centrum města
 - C.2 Oprava hasičské zbrojnice
 - C.3 Vybavení hasičskou technikou
 - C.4 Osłavy 130 let SDH Jílové – Modrá (akce pro veřejnost + publikace)
- D – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Rekreační a sportovní areál Martiněves
 - D.2 Oprava koupaliště
 - D.3 „Jílové – město uprostřed lesů“ – publikace (turistický průvodce)
 - D.4 ZOOkoutek v Ekofarmě Kamenec
 - D.5 Vytvoření miniinfocentra – Ekofarma Kamenec

Nové projekty

- Oprava hasičské klubovny (fasáda, výměna oken) a úprava jejího okolí (parkovací plocha, zahrada)
- Výstavba přechodů pro chodce na silnici č. I/13
- Výstavba 2 úseků chodníků podél silnice č. I/13 v Jílovém – Martiněvsi
- Výstavba nové křižovatky silnice č. I/13, Mírového náměstí a Javorské ul. včetně přechodů pro chodce
- Výstavba chodníku podél Sněžnické ul. v úseku od křižovatky s ul. Nábřeží po budovu základní školy
- Nové dopravní značení města
- Řešení křižovatky ulic Sněžnická, Lipová, Nábřeží včetně přechodů pro chodce
- Změny územního plánu
- Výstavba drobných volnočasových ploch v lokalitě „sídliště“
- Rekonstrukce sportovního areálu u budovy základní školy ve Školní ul.
- Rekonstrukce chodníku podél silnice č. I/13 z Jílového do Modré
- Oprava mostků přes Jílovský potok
- Vybudování kamerového, bezpečnostního systému města
- Vytvoření expozice přeshraniční spolupráce na Jílovském zámku
- Pořádání přeshraničních společenských, kulturních a sportovních akcí

Seznam projektů Libouchec

- A – Infrastruktura
 - A.1 Odvodnění panelové komunikaci v Čermné
 - A.2 Rekonstrukce místních komunikací v obci Libouchec a přilehlých částí obce
 - A.3 Průmyslově-obchodní zóna Žďárek
- B – Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb

- B:1 Oprava budovy základní školy
- B.2 Výstavba nového zdravotního střediska
- B.3 Výstavba obecních bytů
- B.4 Oprava budovy obecního úřadu
- B.5 Zlepšení vzhledu obce
- C – Zázemí pro občany
 - C.1 Zařízení keramické dílny při ZŠ
 - C.2 Vybavení SDH Libouchec
 - C.3 Oprava budovy kina
- D – Cestovní ruch
 - D.1 Turistické stezky
 - D.2 Propagační a informační materiály o obci
 - D.3 Rekonstrukce sportovní haly
 - D.4 Stavba ubytovny u sportovní haly
 - D.5 Sportovní zóna Libouchec
 - D.6 Zázemí pro turisty a cyklisty
- E – Životní prostředí
 - E.1 Dokončení kanalizace obce
 - E.2 Revitalizace veřejné zeleně
 - E.3 Obnova a ochrana lesů

Seznam projektů Malšovice

- B – Rozvoj obcí, občanské vybavenosti a služeb
 - B.1 Vybudování DPS v Malšovicích
 - B.2 Zateplení budovy ZŠ
- C – Zázemí pro občany
 - C.1 Dětská hřiště v osadách Borek, Javory, Hliněná, Stará Bohyně, Choratice
 - C.2 Nákup keramické pece
 - C.3 „Prostředí školy“ (vytvoření zahrádky, zeleného koutku a péče o něj)
 - C.4 Ovlivňování vztahu žáků k přírodě (pobyt s environmentální výukou)
 - C.5 Mimoškolní činnost dětí při ZŠ Malšovice (sport, výtvarná, hudební činnost)
 - C.6 Vyznačení cyklotrasy, vytvoření dětského hřiště, doplnění zeleně a požární nádrže u nové výstavby pro 59 RD
- D – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Výstavba kempu v Malšovicích II.
 - D.2 Značení cyklotras, budování odpočívadel a orientačních map pro rozvoj turistiky
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Kaskáda 3 rybníků v Malšovicích
 - E.2 Kanalizace obce Malšovice
 - E.3 Zeleň v Malšovicích, Javorech a Hliněné + parčík

Seznam projektů Petrovice

- A – Infrastruktura
 - A.1 Inženýrské sítě k 10 rodinným domkům, příprava na výstavbu RD

- A.2 Oprava místních komunikací a chodníků
- A.3 Kotelna na biomasu – rozvod tepla
- A.4 Rekonstrukce veřejného rozhlasu
- B – Rozvoj obcí
 - B.1 Rekonstrukce návsi
 - B.2 Příprava území na malou průmyslovou zónu
 - B.3 Rekonstrukce kostela
- D – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Vybudování přírodního kluziště
 - D.2 Rozhledna Nakléřov
 - D.3 Dokončení cyklotras 3017 a zimních běžeckých tras, prodloužení Krušnohorské magistrály a vytvoření naučné stezky
 - D.4 Jezdectví s ubytováním Krásný Les
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Rekonstrukce rybníka na rozcestí Krásný Les
 - E.2 Vybudování splaškové kanalizace a ČOV – 2. etapa
 - E.3 Vybudování kanalizace Krásný Les + ČOV

Seznam projektů Povrly

- A – Infrastruktura
 - A.1 Obnova místních komunikací
 - A.2 Obnova veřejného osvětlení
 - A.3 Komunikace Mojžíř – Povrly
 - A.4 Veřejný rozhlas
- B – Rozvoj obcí
 - B.1 Rekonstrukce školy
 - B.2 Obnova budovy obecního úřadu
 - B.3 Rekonstrukce tělocvičny ve Staré škole
 - B.4 Výstavba řadových rodinných domů
 - B.5 Hřbitov
 - B.6 Výstavba nájemních bytů
 - B.7 Prodej dřeva
 - B.8 Sociální služby
 - B.9 Lékařská ordinace
 - B.10 Záchrana památek
 - B.11 Obnova kostela
- C – Zázemí pro občany
 - C.1 Vybavení SDH Povrly
 - C.2 Činnost místních spolků
 - C.3 Tréninkové hřiště
- D – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Rekonstrukce koupaliště
 - D.2 Generální rekonstrukce zimního stadionu
 - D.3 Vybudování cyklostezky
 - D.4 Vybudování turistických vyhlídek a odpočívadel
 - D.5 Turistický informační systém
 - D.6 Ubytování pro turisty
 - D.7 Tábořiště u Labe

- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Revitalizace zeleně
 - E.2 Obnova rybníčku ve Slavošově
 - E.3 Údržba lesních cest
 - E.4 Rybníky v Mírkově a Malšovicích

Nové projekty:

- Řešení kanalizační sítě Sídliště II
- Likvidace septiků
- Obnova autobusových zastávek
- Řešení odpadních vod Mírkov
- Systém povodňových opatření, zábran

Seznam projektů Ryjice

- A – Infrastruktura
 - A.1 Opravy místních komunikací
- C – Zázemí pro občany
 - C.1 Oprava hasičské zbrojnice
 - C.2 Rekonstrukce kulturního domu
 - C.3 Rozšíření víceúčelového hřiště – pro předškolní děti
 - C.4 Vybavení jednotky SDHO Ryjice
 - C.5 Přístavba kulturního domu
- D – Cestovní ruch a volný čas
 - D.1 Naučná stezka Ryjice – Blansko a zabezpečení zříceniny hradu Blansko
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Sanace svahů
 - E.2 Odkanalizování obce Ryjice

Seznam projektů Tisá

- A – Infrastruktura
 - A.1 Oprava místních komunikací v Rájci a Tisé
- B – Rozvoj obcí
 - B.1 Příprava infrastruktury pro výstavbu v lokalitě nad potokem
 - B.2 Zateplení budovy obecního úřadu
- D – Cestovní ruch
 - D.1 Horolezecká stěna
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Rekonstrukce rybníků na Ostrovské Bělé
 - E.2 Obnovení potoka v Obci Tisá

Seznam projektů Velké Chvojno

- A – Infrastruktura
 - A.1 Centrální vytápění a centrální kotelna V. Chvojno
- C – Zázemí občanů
 - C.1 Keramická pec pro ZŠ

- C.2 Společenský klub v prostorách kulturního domu
- D – Cestovní ruch
 - D.1 Sportovní areál a tenisové kurty
 - D.2 Vybudování odpočinkového a relaxačního centra
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Vybudování kanalizace a ČOV v obci
 - E.2 Údržba obecního lesa + lesopark

Seznam projektů Mikroregionu Labské skály

- A – Infrastruktura
 - A.1 Vybudování parkovacích a odstavných ploch
 - A.2 Oprava veřejného osvětlení
 - A.3 Oprava komunikací a chodníků
- D – Cestovní ruch
 - D.1 Cyklotrasy na území MLS a jejich vybavení
 - D.2 Hippotrasa na území MLS a jejich vybavení
 - D.3 Koncepce CR pro MLS
 - D.4 Propagační materiály mikroregionu a MAS Labské skály
 - D.5 Označení ulic a domů, vytvoření informačního systému obcí
- E – Životní prostředí a péče o krajinu
 - E.1 Rozšíření a úprava zeleně

Příloha 8 – Záměry doporučené k realizaci v období 2011 – 2013

Č.	Obec	Projekt	Náklady v tis. Kč	proj.
1.	Dobkovice	Hasičská zbrojnice		270
2.	Dobkovice	Dětský volnočasový areál		1 200
3.	Dobkovice	Dopravní hřiště		650
4.	Jílové	Revitalizace centra města – pokrač.	50 000	
5.	Jílové	Výstavba rekr. a sport. areálu Martiněves	30 000	
6.	Jílové	Vybavení SDH Jílové	2 000	
7.	Libouchec	Výstavba nového zdrav. střediska	8 000	
8.	Libouchec	Výstavba obecních bytů	17 000	
9.	Malšovice	Vybudování DPS	30 000	
10.	Petrovice	Ing. sítě k 10 rod. domům	2 000	
11.	Petrovice	Rekonstrukce návsi	4 000	
12.	Povrly	Rekonstrukce tělocvičny ve staré škole	10 000	
13.	Povrly	Rekonstrukce budovy ZŠ	20 000	
14.	Povrly	Turistická odpočívadla a vyhlídky	1 500	
15.	Povrly	Vybudování ubytování pro turisty		
16.	Povrly	Revitalizace zeleně	1 000	
17.	Povrly	Obnova místních komunikací	10 000	
18.	Ryjice	Rekonstrukce kulturního domu	1 500	
19.	Tisá	Příprava infrastruktury - Louky	8 400	
20.	Tisá	Rekonstrukce rybníků na Ostrovské Bělé	3 000	
21.	Velké Chvojno	Sportovní areál a tenisové kurty	2 000	
22.	Velké Chvojno	Odpočinkové a relaxační centrum	1 200	